

Morten Wang

Lokale røster i den store bistandsdebatten - Et kulturelt og postkolonialt blikk på idrettsbistand

CHRISC Arusha, Tanzania

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn
Norges idrettshøgskole, 2012

Sammendrag

Idrett alene, eller påkoblet andre tiltak som blant annet utdanning, blir i dag brukt som et verktøy innen utvikling innen 'Sport for Development and Peace' (SDP) – bevegelsen. I lys av bistands – og utviklingshistorien som kan spores til tiden i etterkant av andre verdenskrig, mener mange kritiske røster at mye av arbeidet som er gjort, har bygget på dårlige fundamenter, slik at svært mange prosjekter og tiltak har vært preget av ensidighet og dårlig lokal forankring. Dette har igjen bidratt til at ønskede effekter har uteblitt. Idrett som aktør innenfor internasjonal utvikling er et relativt nytt verktøy. I dette feltet har det også vokst frem en kritikk av at det har vært, og er en ensidighet og skjeve maktforhold i hvilke effekter slike prosjekter innen SDP kan oppnå.

Prosjektet har søkt å få mer kunnskap om annet frivillige og ansatte i et CHRISC – prosjekt i Arusha, Tanzania, der jeg har gjennomført et feltarbeid på seks uker med intervjuer og observasjon. Prosjektet har anvendt to teoretiske rammeverk. Mitt første perspektiv er fra kulturstudier, der prosjektet har tatt sikte på å belyse kunnskaper og perspektiver som finnes på lokalt plan i et CHRISC – prosjekt i Arusha, Tanzania. Det andre teoretiske perspektivet, postkolonialistiske perspektiver på utvikling, er et "sideblikk", der jeg har forsøkt å diskutere resultatene og inntrykkene fra feltarbeidet i lys av hvordan prosjektet oppleves 'nedenfra', og om dette er med på å danne en 'postkolonial' tilstand innen utvikling.

Funnene i prosjektet tyder på at arbeidet som CHRISC gjør gjennom idretten og utdanningstilbudene som organisasjonen tilbyr ute i lokalsamfunnene er av svært stor betydning for dem, samt blir godt mottatt ute i bydelene. Det postkoloniale sideblikket peker mot at arbeidet til CHRISC oppleves som relativt egenstyrt og selvstendig på lokalplan, og at lokale kunnskaper i stor grad er med på å forme prosjektet. Likevel er det mye som tyder på at et jevnbyrdig partnerskap mellom partnere i 'nord' og partnere i 'sør' ennå ikke er oppnådd, og at visse skjevheter i maktrelasjoner fortsatt eksisterer.

Forkortelser

BNA	Basic Needs Approach
CHRISC	Christian Sports Contact (KRIKs internasjonale arbeid)
DIGNI	DIGNI (tidligere Norsk Misjons Bistandsnemnd) er en paraplyorganisasjon for det langsiktige utviklingsarbeidet til 19 misjonsorganisasjoner og kirkesamfunn
FBDO	Faith-Based Development Organization
HDI	Human Development Index
KRIK	Kristen Idrettskontakt
NIF	Norges Idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité
NGO	Non Governmental Organizations
Plus Sport	Organisasjoner innen SDP-bevegelsen som bruker idrett som virkemiddel for å nå gitte utviklingsmål.
SDP	Paraplybegrep brukt om den heterogene gruppen som jobber med idrett og bistand på forskjellige måter internasjonalt (Sport for Development and Peace – SDP).
Sport Plus	Organisasjoner innen SDP-bevegelsen som bruker idrett som primærmiddelet for å nå utviklingsmålene.
UNPD	United Nations Development Programme (FNs Utviklingsprogram)

Innhold

Sammendrag	3
Forkortelser	4
Innhold	5
Forord	7
1. Introduksjon	8
1.1 Bakgrunn, personlig erfaring og tema	8
1.2 Oppgavens avgrensing og problemområde	9
1.3 Oppbyggingen av oppgaven.....	10
2. Bistand og Utvikling	11
2.1 Introduksjon til bistandshistorie	11
2.2 Idrett som bistandsaktør	20
2.2.1 Distinksjon: Sport + / Plus Sport	23
2.3 CHRISC som bistandsaktør	24
3. Teoretisk rammeverk	26
3.1 Kulturelle perspektiver på idrett og samfunn.....	26
3.1.1 Tidligere forskning	31
3.1.2 Teoriens relevans	32
3.2 Postkolonialistiske perspektiver	33
3.2.1 Postkolonial litteratur innenfor ‘post’-tradisjonen.....	34
3.2.2 Videre presentasjon av postkolonial teori.....	35
3.2.3 Postkolonial teori og utvikling.....	38
3.2.4 Tidligere forskning	41
3.2.5 Teoriens relevans	43
3.3 Problemstillinger fra kulturteori og postkolonialistiske perspektiver	44
4. Metodisk rammeverk	45
4.1 Valg av metode og design	45
4.2 Feltarbeidet – Arusha, Tanzania.....	47
4.2.1 Forskerrollen.....	50
4.2.2 Intervjuer	51
4.2.3 Observasjon	54
4.2.4 Dokumenter	56

4.3	Bearbeiding, analyse og fremstilling av datamateriale.....	56
4.4	Vurdering av undersøkelsen	58
4.5	Etiske aspekter rundt undersøkelsen	60
5.	Resultater og diskusjon.....	62
5.1	Aktørforståelser i CHRISC.....	62
5.1.1	Aktørens personlige erfaringer med CHRISC	62
5.1.2	Betydningen av CHRISC i en bredere kontekst	68
5.1.3	Vekselvirkning mellom lokal og ekstern påvirkning.....	76
5.1.4	Jenter og kvinner i CHRISC	79
5.1.5	Målsetninger og fremtiden til CHRISC	82
5.2	CHRISC som bidragsyter til en postkolonial utvikling.....	84
5.2.1	Partnership og samarbeid i CHRISC	85
5.2.2	Utfordringer i CHRISC.....	91
5.3	Postkoloniale perspektivers bidrag til SDPs utvikling	94
5.3.1	Nødvendigheten til nytenkning om ‘de andre’	96
5.3.2	En ny ‘vei’ for idrettsbistand.	97
6.	Avsluttende kommentar.....	100
	Referanser.....	101
	Vedlegg 1 – Infoboks om KRIK.....	116
	Vedlegg 2 – Godkjent søknad NSD	117
	Vedlegg 3 – Informasjonsskriv	118
	Vedlegg 4 – Intervjuguide - Ansatte	119
	Vedlegg 5 – Intervjuguide – Frivillige.....	120

Forord

Det er med stor lettelse at jeg skriver dette forordet, som betyr at masterprosjektet mitt har kommet til veis ende. Prosjektet har vært meget interessant å jobbe med, selv om prosessen til tider har vært krevende og lang. Jeg har også vært veldig privilegert som har fått mulighet til å skrive om et tema som jeg har et sterkt personlig engasjement for.

Jeg vil gjerne takke:

Menneskene i CHRISC i Tanzania som stilte til intervju og lot meg få ta del i deres hverdag, må rettes en særlig takk. Jeg vil også takke KRIK sitt internasjonale kontor v/ Bjarte Øen som hjalp til med tilrettelegging av praktiske forhold rundt feltarbeidet.

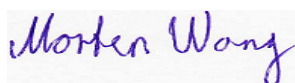
Veilederen min, Mari Kristin Sisjord, har vært tilgjengelig og svært hjelpsom gjennom hele prosessen, og har hjulpet meg å komme i mål med prosjektet på tida. En takk må også gå ut til biblioteket ved Norges Idrettshøgskole som har hjulpet meg med bestilling av mange bøker og litteratur.

Alle i prosjektet 'Idrett, utvikling og forsoning' (IUF) med prosjektleder Anders Hasselgård i spissen, prosjektdeltakere Ina Andreassen og Alexander Eidsvåg. Norges Idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité (NIF) har bidratt med prosjektstøtte som har blitt kanalisert gjennom IUF – prosjektet. Dette var et svært viktig bidrag til at jeg kunne ha fullt fokus på gjennomføringen av feltarbeidet i prosjektet.

Jeg må også gi en takk til Ole Andre, Kristoffer, Margunn og familien Ami på Scripture Mission i Tanzania, som fikk meg til å føle meg som hjemme under feltarbeidet.

Jeg takker familien min for støtten deres i alle mine tidligere år som student, i tillegg til gode venner som har vært der for meg. En ekstra takk til min kjære Marthe for tålmodig venting under feltarbeidet, som har vært der for meg gjennom dette siste året og gitt meg god hjelp og inspirasjon.

Oslo, 30. mai 2011

Morten Wang

1. Introduksjon

1.1 *Bakgrunn, personlig erfaring og tema*

Denne masteroppgaven i idrettsvitenskap har sin bakgrunn i min interesse for idrett og bistand, et felt jeg lenge har vært opptatt av, og som har vært en del av min studiesammensetning innenfor idrett, samfunn og utviklingsstudier. I tillegg har jeg gjennom mine år som student og som medlem i KRIK fått mulighet til å reise flere ganger til flere land i det østlige Afrika, deriblant Tanzania, Kenya, Uganda og Rwanda. Selv om bistandsfeltet ikke er nytt verken som praksisfelt eller innen akademisk, er idrett som virkemiddel innenfor bistandsfeltet rimelig nytt, spesielt dersom man ser på de akademiske tekstene som er produsert innenfor fagområdet. Med økt oppmerksomhet fra FN (Jfr. FN resolusjon 58/5 og andre resolusjoner om idrett og bistand) som har gitt idrett som bistandsvirkemiddel større legitimitet, i tillegg til økende tilsig av policyrapporter (eksempelvis SDP IWG 2008) og økende forskning og naturlig nok produksjon innenfor akademisk; alt dette innen rimelig kort tid, gjør at det er viktig å stoppe opp, og kritisk stille noen spørsmål vedrørende prosjekters virkeområde og nedslagsfelt.

Mange idrettsbistandsprosjekter oppstår innenfor europeiske og vestlige tankesmier, uten at lokale stemmer og lokal kunnskap blir tatt med i utformingen. Denne mangelen på inkludering av lokal kunnskap ('sør' - perspektiver) er også noe som blir belyst innenfor akademisk (Tenga 2000; Nicholls 2009; Levermore 2009; Levermore 2011; Kay 2009; Houlihan 2011; Lindsey & Grattan 2012). Mangelen på involvering av lokale krefter er ofte grunnen til at prosjekter ikke blir tilstrekkelig bærekraftige og dermed ikke oppnår ønskede mål og effekter, mye på grunn av at målsetningene ikke er lokalt forankret (Darnell & Hayhurst 2011; Donnely, Atkinson, Boyle & Szto 2011).

Jeg vil gjennom denne masteroppgaven fokusere på det internasjonale engasjementet til KRIK i øst-Afrika, Christian Sports Contact (CHRISC), der jeg har gjennomført et feltarbeid og intervjuet frivillige og ansatte innenfor organisasjonen i Arusha, Tanzania. Spesifikt gikk dette på hvordan ansatte og idrettsfrivillige opplever og erfarer sin egen rolle i organisasjonen, samt at de er med å skape en arena der de kan komme med informasjon og innspill til alternativer innenfor arbeidet. På den måten vil jeg belyse hvordan idretten kan forstås i et kulturelt og interkulturelt perspektiv. For å bedre forstå

hvordan ‘sør’-perspektivene kan bringe frem ny kunnskap og synspunkter som ikke vanligvis blir lyttet til, vil jeg også anvende postkolonialistiske perspektiver på bistand.

For å kunne belyse dette temaet på en god måte er det viktig å kombinere flere perspektiver. En kort gjennomgang av bistandshistorien med påkobling av det voksende feltet som omhandler idrett innen bistand, kan gi en forståelse og forklaring på hvordan idrett og bistand plasseres i den videre utviklingsdebatten. I tillegg vil en mikro- og makroforståelse i det teoretiske rammeverket, representert gjennom henholdsvis kulturelle perspektiver og postkolonialistiske perspektiver, gi en bred forståelse¹. Gjennom kulturteori kan intervjupersonenes meninger og synspunkter diskuteres og belyses på mikro-nivå, mens det gjennom postkolonialistiske perspektiver løfte opp disse synspunktene og igjen kunne gi en bedre forståelse av slike synspunkter på et makro-plan.

1.2 Oppgavens avgrensning og problemområde

I en tid hvor det afrikanske kontinent er i stor endring, har det oppstått en økende kritikk i det mange mener er bistand- og utviklingsfeltets feilslåtte prosjekt. Det vil nå, mer enn noen gang være viktig å reflektere kritisk over hvordan vi tenker om bistand og utvikling, og i fortsettelsen hvordan man skal bane ‘vei’ for en ny fremtid for Afrika. Innenfor mitt fagfelt vil det være naturlig å se på hvordan et idrettsbistandsprosjekt, et relativt nytt virkemiddel innenfor det større bistandssystemet, oppleves og erfares på grasrotnivået. Dette ut fra en visjon om at ‘nord, sør, øst og vest’ kan sees på som partnere og med gjensidig respekt. En ‘vi’-tankegang, og ikke lenger ‘oss’ og ‘de’, der man lytter til hverandres ønsker og behov. Å danne nye veier, nye plattformer for bistand har lenge vært et ønsket mål fra mange bistandsyttere i den vestlige verden, men for mange har dette i realiteten kun vært et utopisk mål.

Det å skulle utforske nye måter å tenke om bistand i et slikt prosjekt som dette er viktig, både av hensyn til å tvinge seg selv til å tenke nytt og annerledes om hvordan vi driver bistandsarbeid, men i en videre kontekst også hvordan vi definerer og tenker på bistand.

¹ Denne framstillingen kan virke noe forenklet, da kulturteori også har islett av makroperspektiver, da kultur er preget av strukturelle samfunnsforhold.

Utgangspunktet for dette prosjektet blir å belyse aktørperspektiver fra 'sør', i den hensikt å bidra til en økt kunnskapsforståelse om idrett, bistand og utviklingsamarbeid.. Ut fra spørsmålene som utledes fra problemstillingen, vil prosjektet forsøke å forstå informantene på deres premisser. Hovedproblemformulering:

På hvilken måte opplever og erfarer frivillige og ansatte ledere å være en del av prosjektet til CHRISC i Arusha, Tanzania?

1.3 Oppbyggingen av oppgaven

Oppgavens oppbygning vil i fortsettelsen sette av et kapittel til å presentere et kort utsnitt av utvikling- og bistandshistorien. Med dette gjort vil det bli lettere å forstå og kontekstualisere de teoretiske perspektivene som skal anvendes, nemlig kulturteori og postkolonialistisk teori. Deretter vil jeg presentere et kapittel med metode og for den empiriske undersøkelsen, før jeg i de neste kapitlene gir en presentasjon av resultatene og diskusjon rundt disse. Avslutningsvis vil jeg peke på hvordan oppgavens funn kan brukes for videre forskning, men også hvordan resultatene kan bidra til en refleksjon om hvordan praksisfeltet innen idrettsbistand kan endres.

2. Bistand og Utvikling

2.1 Introduksjon til bistandshistorie

Bistands – og utviklingshistorien kan spores til etterkrigstiden, da Harry Truman i sin innsettelsestale som president erklærte: ‘ ”*We must embark on a bold new program for making the benefits of our scientific advances and industrial progress available for improvement and growth of underdeveloped areas*” ’ (Harry Truman, 20. Jan, 1949, sitert i Thomas, 2000a:5). Selv om humanitær innsats, misjonering og annet hjelpearbeid har vært til stede spesielt fra 1800 – tallet (Tolo 2011), kan utviklingsarbeid og akademisk litteratur på området i internasjonal sammenheng tidfestes til etter 2. verdenskrig, men med en endring av innhold og kompleksitet frem til i dag. Smukkestad (2008) uttrykker at ‘*å beskrive utvikling er svært vanskelig da begrepet består av så mange dimensjoner. Både økonomisk produksjon, materiell infrastruktur, det politiske systemet, men også holdninger, mellommenneskelige relasjoner og naturendringer er deler av en utviklingsprosess*’ (s.11). Der diskusjonen for mange befinner seg, er hvordan denne prosessen eller forandringen skal kunne skje.

Det er delte oppfatninger om hva utvikling er, og hvordan dette skal defineres², men et godt utgangspunkt for en introduksjon til feltet, er å referere til Chambers (1997) som definerer utvikling som ‘*good change*’ (side xiv), og da vil være nesten synonymt med fremgang/fremskritt. FNs utviklingsprogram (UNDP) definerer *utvikling* som en prosess som utvider menneskers valgmuligheter (Stortingsmld. 35, 2003-2004). Utvikling slik begrepet blir brukt i utviklingssammenhenger, har som oftest å gjøre med å forandre de faktiske forhold i eksempelvis et samfunn ut fra verdibaserte kriterier, og dermed bidra til en positiv utvikling. Utviklingstankegang, ifølge Hettne (1995), baserer seg på tre pilarer; 1) Utviklingsteorier, 2) Utviklingsstrategier og 3) Utviklingsideologier, som styrer hvordan man ser på verden, hvordan utvikling bør foregå og på hvilken måte.

Gjennom bistandshistorien har utviklingstankegangen gjennomgått flere stadier. I dag ser bistanden ganske annerledes ut enn hva den gjorde for 60 år siden.

² ‘*Bistandsspråket har endret seg over tid. Til å begynne med brukte en ordet bistand eller utviklingshjelp, men etter hvert er ordene utviklingsarbeid og utviklingssamarbeid blitt mer vanlige. Bistand og utviklingshjelp betoner giver-mottaker-aspektet veldig sterkt, mens spesielt utviklingssamarbeid fremhever tosidigheten i relasjonen*’ (Smukkestad 2008:23).

Utviklingshistorien i kjølvannet av 2. verdenskrig og frem til i dag, har vært preget av mange feilslåtte prosjekter ('hvite elefanter'), og av periodenes politiske landskap. Bistandshistorien de siste 60 årene viser mange varierende former, og det er nyttig å ha et slikt bakteppe for å kunne forstå den rolle som idrett har begynt å få som bistandsaktør de siste år. Da det vil være utenfor rekkevidden til denne oppgaven å innbefatte alle detaljer, vil det gjennomgå kun de store trekkene i bistandshistorien, fremstilt i 10-års bolker.

50-tallet: I kjølvannet av den 2. verdenskrig var det ikke lenger sett på som etisk korrekt å være koloniherrer, og vi fikk en bølge av avkolonisering rundt om i verden. Med den økende andelen av frigjorte kolonier, ble spørsmålet for mange hvordan disse landene skulle satse for å oppnå vekst og utvikling. De første utviklingsteoriene ble omtalt som moderniseringsteorier, der man var av den oppfatning at de nye kolonistatene med innskudd av økonomisk kapital skulle oppleve en lineær utvikling og kunne 'ta igjen' den vestlige verden³. Smukkestad (2008) uttrykker at utvikling relaterte til å oppheve de barrierer som hindret vekst og modernisering i de tradisjonelle samfunnene ('*the original state of backwardness*') (s.41), hvilket nesten var ensbetydende med overførsel av kapital, med Marshall-planen som siktemål, og med de nyoppstartede Bretton Woods- organisasjonene IMF (Det internasjonale pengefondet) og WB (Verdensbanken) som de viktigste verktøyene i en slik realisering. Tanken var at slike overføringer i lys av moderniseringsdebatten skulle føre til en 'trickle down' - effekt i de aktuelle samfunnene - prinsippet om at økt vekst høyt oppe i samfunnhierarkiene skulle føre til økonomisk vekst lenger ned i samfunnslagene (Willis 2011). Utviklingshjelp ble først og fremst ansett som et økonomisk og teknisk behov, i det Smukkestad (2008) uttrykker at '*utvikling og økonomisk vekst ble ansett som én og samme ting*' (s.26).

60-tallet: Den manglende suksessen til slike perspektiver førte til et økt fokus på langsiktige investeringer på 60 – tallet, men det ble ingen omlegging av bistandsarbeidet. Ytrehus (2011) hevder at utviklingstenkningen fra 50- tallet og utover

³ Viktige bidragsytere innenfor moderniseringsteorier er Walt Rostow med hans *faseteori*, og John Maynard Keynes og hans *multiplikatoreffekt* for statlig og privat investering (Smukkestad 2008; Willis 2011).

på 60 – tallet fortsatt var preget av stor fremtidsoptimisme (Jfr. 2. verdenskrigs slutt, FN og menneskerettighetserklæringen var etablert, tidligere kolonier ble selvstendige, i tillegg til at vestlige industriland opplevde sterk velferdsøkning). Frem til slutten på 1960 – tallet var det moderniseringsteorier som i hovedsak ble brukt som ledestjerne, uten særlig hell. Smukkestad (2008) forklarer at utviklingsoptimismen utover på 60 – tallet avtok, da det ble klart at modellene for utvikling som ble applisert ikke hadde hatt ønsket effekt, og problemene i utviklingslandene bare økte. Dette førte igjen til en økende grad av kritikk fra avhengighetsskolen, som vokste frem både fra land i sør og land i nord⁴. Avhengighetsskolen, til forskjell fra tidligere modernitetsskolen, var en teori om underutvikling, og om hvordan underutvikling har oppstått, eksemplifisert gjennom stor assymetri i verdenshandelen. Avhengighetsteoretikerne hevdet at utvikling og underutvikling innenfor det kapitalistiske systemet var en del av samme forhold (Smukkestad 2008; Jøssang 2011; Willis 2011). Avhengighetsteoretikerne var videre kritiske til det regjerende økonomiske systemet i verden, og mente at utvikling innenfor det kapitalistiske systemet for fattige land ikke ville være mulig uten større strukturelle endringer (Smukkestad 2008; Thomas 2000b).

70-tallet: Gjennom 70 – tallet ble det mer fokus på landsbygd og de økonomisk marginaliserte, da man så at satsningene tidligere gjennomført ikke nådde ut til de fattigste på landsbygdene⁵. Dette gjaldt å bringe kvinner aktivt inn i bistandsdebatten, og at denne gruppen ikke lengre skulle sees på som passive mottakere av bistand (Willis 2011). En bevegelse omtalt som ‘Women in Development’ (WID) skulle jobbe med å la kvinner få ta større del av moderniseringen (Smukkestad 2008). Fra denne tid og utover har kvinner blitt tatt med i utviklingsstrategier. De økonomisk og tekniske løsningene som vestens bistandsekspertene hadde brakt med seg var ingen stor suksess, og i lys av avhengighetsskolens og strukturalistenes kritikk, skulle de fattiges grunnleggende behov

⁴ Fra sør var den viktigste kritikeren Raúl Prebisch, leder for ECLA (Economic Commission for Latin-America, som var en regional FN- avdeling og tenketank. Fra nord kan navn som Hans Singer, Dudley Seers og Gunnar Myrdal trekkes frem som kritikere av modernitetsskolens manglende evne til å skape utvikling (Smukkestad 2008, Willis 2011).

⁵ Et tiltak ble kjent som Basic Needs Approach (BNA) som skulle satse på å hjelpe de fattigste i de aktuelle samfunnene (Willis 2011).

være det nye utgangspunktet for den fortsatte bistanden, under mottoet 'en ny økonomisk verdensorden' (NØV⁶).

Et annen viktig forhold med 70 – tallets bistand var at det sivile samfunn i større grad enn tidligere kom på banen, da de fattige i periferien skulle være satsningsområdet. Som følge av en slik satsning kom det en oppblomstring av mange nye Non Governmental Organizations (NGO) dette tiåret, som gjorde at man da unngikk det man mente var lite effektive statsapparater, og dermed kunne drive ikke-statlige tiltak på lokalplanet og dermed bygge opp det sivile samfunn (Jøssang 2011). *'Fraværet av den lokale staten har imidlertid ført til at giversystemet i nord på ny har påtatt seg rollen som oppdrager og formynder'* (Jøssang 2011:144). Ved å omgå staten, fortsatte den historiske dominansen, og makten forble hos giveren; en fortsatt årsak til flere 'hvite elefanter'. 70-årenes pluralisering av bistanden medførte det Smukkestad (2008) uttaler at *'gullalderen for store og enkle "grand theories" var over'* (s.108), og at utviklingsteori- og praksis i økende grad ble mer variert i tilnærmingen.

80 – tallet: Et nytt paradigme innen bistand skulle prege dette tiåret. Med Margaret Thatcher som nyvalgt britisk statsminister i 1979, og Ronald Reagan som nyvalgt amerikansk president i 1980, skulle vi få en endring i bistanden som var ny i etterkrigstidens år. Smukkestad (2008) beskriver dette som en kontrarevolusjon, som tok et oppgjør med tidligere utviklingsteori. Kritikken gikk mot at mange utviklingsland hadde en oppblåst stat og offentlig sektor, som førte en omlegging preget av markedsliberalisme og devaluering av tidligere tiltro til statlig styring. Med verdensomspennende omlegging av økonomien ble bistanden dette tiåret lagt om til at mottakerland gjennom økonomiske reformer og handel skulle oppleve vekst og utvikling. Den nye økonomiske globaliseringen, der Verdensbanken og International Monetary Fund (IMF) ga lån til utviklingsland på bakgrunn av Structural Adjustment Programmes (SAP), var et ledd i å effektivisere og privatisere tungdrevne økonomier, samt fremme handel. Markedsmekanismen ble tatt frem som motoren for å løse problemene i mange utviklingsland. Staten skulle ha en minimal rolle i utviklingsarbeidet, utover å skape like konkurranseforhold for private aktører (Ibid).

⁶ Opprinnelig en 77-landsgruppe (G-77) som skulle jobbe for u-landenes rettigheter, gjennom blant annet et krav om endringer i den globale maktfordelingen (Smukkestad 2008:105).

I de fleste afrikanske land medførte 80-tallets neoliberale bistandsprosjekter til økt fattigdom, og derfor er 80-tallet i bistanden sett på som det ‘tapte tiåret’. Grunnen til dette var at bistanden i mange land i eksempelvis Afrika innførte de ovennevnte tiltak, som i ettertid gjorde at mange utviklingsland dro på seg mer statsgjeld, da økonomien mistet sin tradisjonelle forankring i det gitte samfunnet og dets behov. Smukkestad (2008) peker også på at den ubalansen som oppsto mellom stat og marked i mange u-land i 1980-årene fortsatt ikke er gjenopprettet. I mangelen på tro hos svake stater, vokste NGO – bevegelsen videre fram dette tiåret, da de ble sett på som en god løsning i land uten handlekraftige regjeringer (Willis 2011).

Utover dette makroperspektivet på bistand, ble det i løpet av 80- tallet en erkjennelse fra mange hold at eksempelvis miljø og utvikling⁷ er en del av samme sak (Smukkestad 2008), som er en av opphaverne til uttrykket ‘bærekraftig utvikling’, som utover å snakke om miljø også skulle bli en gjenganger innenfor flere temaer innen utviklingsdebatten. WID- bevegelsen som beskrevet over, fikk også kritikk gjennom 70-tallet og inn på 80-tallet, fordi den fokuserte på kvinner og ikke de større kjønnsrelasjonene. Den nye retningen oppsto som Gender and Development, og så på maktforhold mellom kjønnene og hvordan maktforhold hindrer lik utvikling mellom kjønnene (Smukkestad 2008). Borchgrevink (2006) skriver at det på 1980-tallet skjedde den største økningen av NGOer, og at det har økt i antall frem til i dag, mye på grunn av den videre devalueringen av troen på ineffektive stater.

90-tallet: Jernteppets fall og oppløsningen av kommunistblokken fra 1989 bidro til ny tenkning rundt bistand til land i sør (Smukkestad 2008). Strukturtilpasningsprogrammene på 80-tallet hadde ikke oppnådd ønsket effekt, og mange så på dette som mangel på gode administrative systemer, dårlig ledelse og korrupsjon blant land i sør. Ifølge Bull (2006) begynte forskere å forstå hvilken viktig rolle staten hadde hatt i å promotere industriell vekst og eksport blant øst-Asiatiske stater. Etter hvert ble det satt et fokus på å bringe ‘staten’ tilbake i bistandsdebatten, med vektlegging av ‘good

⁷ Det viktigste dokumentet på dette området er dokumentet Vår Felles Framtid (Brundtland-rapporten) utgitt av FN i 1987 som knyttet sammen spørsmål om miljø og utvikling på en god måte (Smukkestad 2008).

governance'⁸ for å styrke utvikling, i det offentlige, men også kompetansebygging og utvikling av menneskelig kapital. 1980 – tallets neoliberalistiske tankegang om slanking av statsapparatet og et ønske om å styrke det sivile samfunn, ble av mange sett på som positivt. Men kritiske røster peker på at endringer som må gjennomføres av mottaker, kan føre til at bistandens betingelser kan sees på som en måte å utøve belønning og straff.

En annen viktig dimensjon i bistandsdebatten er diskusjonen om menneskerettigheter (Willis 2011). Smukkestad (2008) noterer at dette er viktig i retorikken for å støtte opp om en fortsatt utviklingshjelp, men også å bistå demokratibevegelser blant land i sør. I ulike dokumenter, nedfelt i Verdenserklæringen om menneskerettigheter i 1948, påpekes det en universalitet og allmenngyldig moral som skal gjelde for alle mennesker til enhver tid. Kritikere til dette, spesielt kulturellevister, peker på at kulturer har sine særegne trekk og at moralske spørsmål vil variere fra tid og sted. Smukkestad (2008) peker videre på at FN har jobbet systematisk for å gjøre menneskerettighetene normregulerende verden over, men Bauman (1998, I: Smukkestad 2008:199) hevder at universalitet må ses som resultatet av en samtaleprosess hvor moralsystemene i alle kulturer blir representert.

I 1990 dukket *Human Development Index* (HDI) opp som en måte å bedre måle forskjeller rundt om i verden. Lansert av UNDP skulle denne målingen bedre si noe om menneskelig utvikling og forskjeller mellom land. Willis (2011) peker på HDI metodens tre akser: '*a long and healthy life, education and knowledge, and a decent standard of living*' (s.7). 90 – tallet ble preget av 80 – tallets store stagnasjon ('The lost decade'), og fokuset ble igjen satt på bistand. Men nå var fokuset mer helhetlig og differensiert (bi-lateralt, multilateralt, NGOer og det sivile samfunn, samt oppblomstring av nye satsingsområder som blant annet mikrofinans) (Smukkestad 2008).

⁸ Good governance kan direkte oversettes til 'godt styresett' og Kothari & Minogue (2002, I: Smukkestad 2008:193) skriver at definisjonen omfattet følgende forhold: '*politisk legitimitet, organisasjonsfrihet, et rettferdig og pålitelig rettsystem, byråkratisk og finansiell ansvarliggjøring (accountability), fri informasjonsflyt, effektiv ledelse av offentlig sektor og samarbeid med institusjoner i det sivile samfunn*'.

2000-tallet: Fra 1990- tallet og gjennom 2000 – tallet var det ingen tydelige endringer, men et av tiltakene som ble gjort var å gi bistand et nytt fokus. Det satses både på offentlige og private aktører, samt at resultatorientering, kvalitetssikring, resultatfokus, giver- og mottakeransvar blir parametere som blir gjeldende i større grad. HDI som vektlegger velferd med sosiale og økonomiske indikatorer overtar for Brutto Nasjonal Produkt (BNP), da dette bedre beskriver et lands utvikling. FNs Tusenårsmål (2000) ble vedtatt i år 2000 på FNs Millennium Summit, som ga mer spesifikke arbeidsmål innen utviklingshjelpen, og på en bedre måte enn tidligere konkretiserte hvilke arbeidsområder som er viktige å satse på.

Fokus på klimaspørsmål i utvikling og bistand er i større grad blitt fremsatt som et eget satsningsfelt, men også innbakt i forskjellige utviklingsprosjekters målsetninger. Utviklingsstudier baserer seg ikke lenger på enkeltteorier for å forklare prosesser, men favner i større grad heterogeniteten som finnes i utviklingsland (Lund 2010). I den sammenheng er det ikke unaturlig at bistandsarbeid har blitt en sammensatt bransje, både i teoriproduksjon, men også med en stor variasjon av mange aktører, der vi har sett blant annet en oppblomstring av aktører i det sivile samfunn.

Smukkestad (2008) har omtalt involveringen av det sivile samfunn og nye tanker om hva utvikling egentlig handler om som *'den tredje utviklingsvei'* (s.201). Tidligere utviklingsparadigmer har vært knyttet tett opp mot maktforhold, mens denne i større grad ser på utviklingsprosessenes innhold. *'Den tredje utviklingsvei setter folk og lokalsamfunnet i sentrum og framhever det sivile samfunns fortrinn når det gjelder å fremme riktig utvikling'* (Smukkestad 2008:202). Den forholder seg normativ til hvordan utvikling skal foregå, og i dette ligger også nøkkelen bak tankegangen; at det er en tilnærming og ikke en fasit på bistandens praktiske fremgangsmåte.

I mye større grad er bistanden blitt pluralisert, slik at det er mange flere aktører som driver med bistandsarbeid (multilateralt, bilateralt, NGOer), således med forskjellige utgangspunkt. I fortsettelsen av en slik heterogen tilnærming til utvikling, uttrykker dette utsagnet på en god måte hvordan flere aktører tenker om utvikling: *'Post-modern approaches look for alternative value systems so that the poor are not stigmatized and their spiritual and cultural 'assets' are recognized'* (Hickey & Mohan 2003, I: Sumner & Tribe 2008: 9). Et slikt utsagn vitner mye om den økende oppfattelsen om at

utviklingsarbeid ikke kun skal sees på som en endimensjonal prosess (Jfr. de tidlige moderniseringsteoriene), men at man skal være flinkere til å se på menneskers ulikhet som en mulig styrke i videre arbeid. Utviklingshistorien blir av mange diskutert som et feilslått prosjekt, der de ønskede virkninger ikke har kommet. En slik kritikk er ikke uten grunn, da spesielt for det afrikanske kontinent som fortsatt i høy grad er preget av fattigdom.

I lys av mangfold av bistanden, der 'good governance' blant annet skulle bidra til økt evne til å forvalte egne ressurser, har også begreper som empowerment blitt aktualisert, og som Thomas (2000) definerer empowerment:

'A desired process by which individuals, typically including the 'poorest of the poor', are to take direct control over their lives. Once 'empowered' to do so, poor people will then (hopefully) be able to be the agents of their own development (s.35).

Det å gi fattige muligheter til å gripe an noen av sine iboende evner, er ifølge Smukkestad (2008), den viktigste betydningen i forbindelse med empowerment.

NGOer er som tidligere nevnt en svært heterogen gruppe organisasjoner. Varierende fra store internasjonale organisasjoner som har tusenvis av ansatte og prosjekter og programmer i hele verden, til små NGOer med få ansatte som opererer innenfor et begrenset geografisk område (Borchgrevink 2006). NGOer er svært viktige innen bistand, da midlene som kanaliseres gjennom dem representerer mellom en fjerdedel og en femtedel av den totale bistanden (Fowler 2000). Selv om NGOer ofte mottar statlig støtte og midler fra flere donorer, er de institusjonelt adskilte fra staten og har en non-profit profil (Borchgrevink 2006). I fortsettelsen av distinksjonen mellom NGOer kan det også deles inn i internasjonale, nasjonale og lokale NGOer. Borchgrevink (2006) peker på at organisasjoner kan variere over flere dimensjoner, blant annet; 1) Størrelse, 2) Sektorer, 3) Målgrupper, 4) Intervensjonsmetode og 5) Verdibase.

Veksten til NGOer kan forklares med at organisasjonene i mange tilfeller blir sett på som kvalitativt bedre på visse oppgaver i motsetning til andre aktører (deriblant stater), og at det fra sene 70- tallet og frem til iallefall midt på 1990- tallet kom en voldsom økning i organisasjoner (Borchgrevink 2006). NGOer i bistandssystemet har to tendenser ifølge Borchgrevink (Ibid), nemlig en økt profesjonalisering med utdannede

og lønnede arbeidere, som igjen har ført til et mannefall av frivillig arbeid i organisasjonene, samt at NGOer ofte tilpasser sine aktiviteter og fokus etter hva som er de nyeste politiske 'motene' fra donorene. NGO-industrien er meget stor, og ofte er det ikke samsvar mellom hva som forventes av NGOer og hva som er realistisk å oppnå. Ifølge Borchgrevink (Ibid) kan NGOer spesielt bidra på en god måte når det gjelder å oppnå basistjenester som helsetilbud, utdanning, rent drikkevann, sanitære forhold til mennesker som ikke dekkes av statlige tilbud.

NGOer jobber ut fra mange arbeidsmetoder, men en av metodene som mange benytter er 'Participatory Rural Appraisal' (PRA)⁹ som blant annet er utarbeidet av Chambers (1997). Tankegangen er at de som utviklingen skal være rettet mot i størst mulig grad skal være involvert, og dermed ha større kontroll over eget liv. I forlengelsen av dette har det blitt en større satsing på mer jevnbyrdige partnerskap mellom donorer og mottakere for å kunne arbeide aktivt mot større lokal involvering og deltakelse. Kritikk mot slike metoder kan gå på at involvering ikke trenger å bety at lokalbefolkningen får mer makt, og at mange NGOer gjør det fordi det er politisk korrekt (Smukkestad 2008).

Nye tanker om utvikling (Jfr. 'den tredje utviklingsvei') har medført en ny gren innenfor utviklingsstudier som omtales som utviklingsetikk. Smukkestad (2008) skriver at dette er et forsøk på å bringe inn moralske og verdiladete vurderinger inn i utviklingsdebatten. En måte å se på utvikling er å ikke vektlegge økonomisk vekst i like høy grad, men å heller kunne få større individuell frihet og flere valgmuligheter. Sen (1999) definerer ikke fattigdom som manglende inntekt, men en mangel på å kunne forfølge et meningsfylt liv.

Fra oppstarten av det vi i dag beskriver som utvikling gjennom bistand i etterkant av 2. verdenskrig, har vi sett at utviklingsteoriene, strategiene og ideologiene til stadighet er i forandring (Willis 2011). Fortsatt er vi inne i en tid med forandring¹⁰, og ett eksempel på dette er informasjonsteknologien og dens betydning innen bistand, der innsamling

⁹ *'Metoden tar sikte på å gjøre bevisst den kunnskap som landsbyboere selv er bærere av... Det kan være frivillige eller betalte 'change agents' eller 'social mobilizers' fra lokalmiljøet som en del organisasjoner bruker i sitt sosiale arbeid for å påvirke lokalbefolkningen i en ønsket retning'* (Smukkestad 2008:211).

¹⁰ Jfr. eksempelvis lands som Brasil, Russland, India og Kina ('BRICs') sin vekst, som bidrar til et skifte i utviklingstankegang og endrede maktforhold (Willis 2011).

via mobiltelefon og internett ga sultrammede kenyanere syv millioner dollar, samlet inn av egen befolkning, noe som bare for 10 år siden ville vært utenkelig (Opseth 2012). Et bidrag til hvordan nye perspektiver kan forme fremtidens bistand og utvikling skal bli presentert senere i teksten, men først vil jeg presentere hvilken rolle idrett har fått som bistandsaktør i denne heterogene bransjen, før jeg presenterer organisasjonen som feltarbeidet mitt har basert seg på. Hvordan vi anvender og omtaler utvikling er også i forandring, der vi i grove trekk har gått fra endimensjonale til flerdimensjonale tilnærminger (Smukkestad 2008). I tillegg har vi gjennom å gå fra mer giverorienterte ‘bistands-tilnærminger’, i større grad har fått relasjonelle to-veis prosesser med utviklingssamarbeid der mottakerne i mye større grad kan ta ansvar for sin egen utviklingsprosess.

2.2 Idrett som bistandsaktør

Idrett brukt som et bistandsvirkemiddel kan i hovedsak spores til 1980 – tallet¹¹, med en oppblomstring av organisasjoner fra 1990 – tallet og utover, men spesielt i etterkant av FNs resolusjon 58/5 (2003) som slo fast hvilken rolle idrett kunne ha innen bistand.

Før jeg går videre på dette vil det være naturlig å definere hva som menes med idrett. I norsk kontekst har det vært to uttrykk som har blitt brukt for å beskrive fysisk aktivitet i varierende grad; nemlig idrett og sport. Idrett som begrep handler i norsk kontekst om fysisk aktivitet der det er idrettsutøverens egen innsats som spiller størst rolle for aktivitetens resultat. Sport er i norsk kontekst ofte omtalt som aktiviteter som krever større bruk av utstyr. En definisjon brukt av Norges Idrettsforbund (NIF) er: *fritids- eller hobbypreget aktivitet der kroppsstillinger eller kroppsbevegelser er det sentrale element, og der utøverens egen innsats er avgjørende for resultatet* (sitert i Loland 2000:12), som ekskluderer aktiviteter som i større grad er avhengig av utstyr; eksempelvis hestesport og motorsport. I engelskspråklig litteratur omtales alle aktiviteter som på norsk omtales som idrett og sport med ett ord; nemlig sport. *‘The term ‘sport’ has been interpreted in a variety of ways. Most emphasize its physical and competitive elements, as well as its cultural determinants’* (Levermore & Beacom

¹¹ Her kan et prøveprosjekt som ‘Sport for All’ som ble opprettet i Tanzania nevnes, som blir omtalt i dybden i denne artikkelen (Straume & Steen-Johnsen 2012).

2009:4). Idrett vil bli brukt i fortsettelsen, men dersom 'sport' dukker opp i engelske sitater, vil jeg fortsatt i omtalen benytte begrepet 'idrett'.

Innenfor organisasjoner som jobber med feltet idrett og utvikling, har det vært et fokus på å arbeide med masseidrett, breddeidrett eller rekreasjonsidrett etc., selv om Levermore & Beacom (2009) gir uttrykk for at satsing på konkurransepreget idrett både har forekommet i operasjonelt arbeid samt i litteraturen. Oversettelsesproblemet om begrepet idrett kan variere stort fra kultur til kultur. Blacking (1987) er kritisk til hvordan idrettsbegrepet (eller sport) lar seg bruke i afrikanske samfunn. *'There must be considerable debate as to whether any activities in traditional African societies correspond to what is now understood by western concept and practice of sport'* (s.28).

Idrettens plass i utviklingsfeltet har vokst seg større de siste årene, med økt fokus i form av FN-resolusjoner (FN, u.å) og økt litteratur i spenningsfeltet idrett og utvikling (Levermore & Beacom 2009; Kay 2011). Det siste tiåret har det vært en kraftig ekspansjon i prosjekter som knytter idrett opp som et verktøy eller middel for å oppnå sosial forandring i et samfunn. Et av bidragene som har hjulpet å legitimere idrett som et virkemiddel for utvikling, er Nelson Mandelas stemme:

'Sport has the power to change the world. It has the power to inspire in a way that little else does. It speaks to youth in a language they understand. Sport can create hope, where once there was despair. It is more powerful than governments in breaking down barriers. It laughs in the face of discrimination' (Levermore & Beacom 2009:246).

Å snakke om idrett som et alt-løsende verktøy er å overdrive, men det kan spores en forståelse de senere år der man i større grad ser på idrett i positivt lys. Idrettens sene inntog i bistand, men kraftige oppblomstring i senere år, kan sees i sammenheng med økt tro på idrett som et middel for utvikling (Jfr. flere FN-resolusjoner), samt at idrett har blitt tatt til inntekt for at den kan være et verktøy i kampen for å oppnå FNs Tusenårsmål. Året 2005 ble av FN utropt til 'the International Year of Sport and Physical Education', og med dette ble idrettens bidrag til utvikling ytret på denne måten; *'The world of sports presents a natural partnership for the United Nations system...sport is about participation. It is about inclusion and citizenship. Sport brings individuals and communities together, highlighting commonalities...bridging cultural and ethnic divides.* (United Nations 2005, I: Levermore & Beacom 2009:3).

Det meste av litteraturen som innbefatter idrett og utvikling, samt den øvrige litteraturen på fagfeltet er preget av å ha en 'vestlig' vinkling på hvordan utvikling skal finne sted. Programmer blir ofte utformet utenfor den aktuelle konteksten, slik at mye av den lokale kunnskapen og forståelser (aktørperspektiver fra 'sør') ikke får komme til sin rett, og derved blir underrepresentert i utviklingslitteraturen.

Forskningen innenfor idrett som bistandsmiddel har hatt et stort fokus i generell utviklingslitteratur, men i mindre grad inkludert empiribaserte studier (Tenga 2000). Det er flere forskere som etterlyser forskning som gir 'sør-perspektiver' et talerør som kan gi innspill som bryter med de gjeldende kunnskapssystemene i 'nord' (Tenga, 2000; Levermore 2009; Houlihan 2011). Slik jeg ser det, trenger dette tverrfaglige feltet som spenner over idrett, samfunn og tverrfagligheten innen utviklingsstudier, et større fokus på empiribaserte tilnærminger for å fange opp eventuelle mangler i kunnskapen om egen virksomhet i land i 'sør'. På den måten kan man bygge opp en god kunnskapsplattform som står på egne ben.

Kunnskapen på feltet som jeg i denne sammenhengen omtaler som 'Idrett og Utvikling' har hatt en voldsom økning det siste tiåret, ettersom det har blitt et økt globalt fokus på en forestilling om idrettens sentrale rolle om man skal kunne oppnå eksempelvis FNs tusenårsmål. I sin søken etter å finne sin plass som et eget forskningsfelt innen 'The sport-for-development-and-peace movement' (SDP), drives forskning på temaet fra en rekke disipliner innen samfunnsvitenskapene.

Et fokus som tidligere har bidratt til å holde idretten som et aktivt forskningsfelt innen utvikling, er at idrett generelt sett kun har vært betraktet som et biprodukt av den generelle utviklingshjelpen, og ikke en aktør som kan være en motor i slike prosjekter. En generell trend innenfor majoriteten av rapporter (SPD/IWG 2008), er en optimistisk tro på idrettens nytteeffekter som føyer seg inn i en videre moderniseringsdebatt innenfor utviklingsfeltet. Noen få forsøk på å knytte opp 'Idrett og Utviklingsfeltet' i kritisk søkelys har blitt gjort, selv om mesteparten av litteraturen på området følger i moderniserings- og neo-liberalistiske teoriens fotspor.

2.2.1 Distinksjon: Sport + / Plus Sport

Innenfor prosjekter som bruker idrett som et av virkemidlene, skal man ikke se bort fra at økt deltakelse og utvikling av idrettslige ferdigheter er viktig, men disse begrunnelsene alene er ikke nok til å drive prosjekter videre. Prosjekter som bruker idrett som virkemiddel skal også bidra til å imøtekomme utenomsportslige samfunnsmessige utviklingsmålsetninger. SDP prosjekter som arbeider med idrett og bistand er et paraplybegrep for en koalisjon av mange organisasjoner som arbeider med idrett, utvikling og forsoning i forskjellige former. Majoriteten av organisasjoner på feltet arbeider på individ- og lokalsamfunnsplan (Norad Evaluation Rapport 3, 2011).

Organisasjoner og prosjekter som jobber med både idrett og utenomsportslige målsetninger i bistand, kan videre sorteres i to kategorier. Disse to distinksjonene mellom prosjekter er imidlertid overlappende og gir ikke noe særlig nyansert bilde av hvordan idrett og bistandsorganisasjoner arbeider. Men de kan hjelpe oss til å forstå noen av forskjellene i hvordan idrett blir brukt som bistandsmiddel. Prosjektene kan derfor i definisjonsøyemed kartlegges som enten 'Plus Sport' - eller 'Sport Plus' - prosjekter, da det finnes en stor variasjon med prosjekter som jobber ut fra forskjellige målsetninger.

Fred Coalter (2009) skriver at: '*Sport Plus' programmes, give primacy to the development of sustainable sports organizations, programmes and development pathways. However, even within such organizations sport is also used to address a number of broader issues*' (s.58). Innenfor denne klassifikasjonen er det hovedsaklig idrett og idrettens iboende egenverdier som skal virke som drivkraften til å generere utviklingsmålene. Utvikling av gode idrettsstrukturer er essensielt for utvikling innenfor denne gruppen organisasjoner.

Coalter (Ibid) definerer den andre hovedklassifikasjonen slik: '*plus sport programmes give primacy to social and health programmes where sports is used, especially its ability to bring together a large number of young people, to achieve some of their objectives*' (s.58). Innenfor denne klassifikasjonen er hovedfokuset å jobbe med bredere helsemessige og samfunnsmessige mål, der idrett blir sett på som et av midlene til, og en læringsarena for å bidra til utvikling i lokalmiljøet. I norsk kontekst kan KRIKs internasjonale arbeid (CHRISC) plasseres i 'Plus Sport' - kategori, da idrett ikke

nødvendigvis blir sett på som drivkraft i arbeidet, men som et av virkemidlene i å kunne oppnå deres målsetninger.

2.3 CHRISC som bistandsaktør

Kristen Idrettskontakt (KRIK) ble stiftet i 1981, og har jobbet med å formidle idrettsglede, trosglede og livsglede blant ungdommer i Norge. Fra en sped start med 600 medlemmer i oppstartsåret har KRIK i Norge opplevd en sterk vekst i antall medlemmer som kunne tallfestes til ca 14.200 i 2010 (KRIK 2012a).

KRIK beskjeftiget seg de første årene med nasjonalt arbeid, men etter en henvendelse fra Strømmestiftelsen v/ Øistein Garcia de Presno i 1993 der stiftelsen forsto at idrett kunne bidra til å komme i kontakt med ungdom med problemer og i fattigdom, ble KRIK utfordret til å bygge opp et nettverk internasjonalt i samarbeid med Strømmestiftelsen. Norske medlemmer fra KRIK ble sendt til østlige Afrika for å spre ideen om KRIK, lære om de lokale kulturene, og sakte utvikle KRIK til å bli en internasjonal organisasjon (Ibid).

Med økende vekst ble det nødvendig å jobbe mot en sterkere kvalitetssikring av det internasjonale arbeidet, samt forankre arbeidet i de lokale samfunnene. I 2003 ble KRIK sitt arbeid i Tanzania og Uganda registrert som selvstendige organisasjoner under navnet CHRISC, som var et samarbeid mellom KRIK og Strømmestiftelsen. Kenya fulgte etter i 2004, og i 2010 ble CHRISC registrert i Rwanda. I østlige Afrika finnes nasjonale kontorer i de fire ovennevnte landene, og det er opprettet et regionalt kontor i Nairobi som jobber for å samkjøre arbeidet, samt fungere som et bindeledd til KRIKs internasjonale avdeling i Norge. På alle nivåer i organisasjonen jobbes det mye med nettverksbygging og oppretting av samarbeidspartnere som kan hjelpe med å støtte opp om KRIK/CHRISC sitt arbeid. I tillegg blir nettverk- og relasjonsbygging mellom KRIK-nettverket og medlemmer i Norge og medlemmer i det østlige Afrika jobbet mye med, i den hensikt å forsterke samholdet i organisasjonen, samt inspirere og bli inspirert til fortsatt innsats for det internasjonale arbeidet (Ibid).

I CHRISC jobbes det blant annet med opplysningsarbeid (eksempelvis informasjon og HIV/AIDS), gjennomføring av idrettsaktiviteter, å gi tilbud til gatebarn, tilby utdanning og ledertrening, samt jobbe med jenters muligheter og rettigheter. KRIK og CHRISC

sin innstilling til utvikling er at fattigdom ikke er et fravær av evner, men fravær av muligheter (Ibid)

CHRISC sitt internasjonale arbeid drives frem gjennom frivillighet og partnerskap med lokale krefter, og har et fåtall betalt ansatte som koordinerer arbeidet i de forskjellige landene i det østlige Afrika. Bistandsarbeidet til CHRISC som organisasjon kan sees på som en NGO som er beskrevet tidligere (Ibid). Bradley (2009) beskriver organisasjoner som har et religiøst fundament som 'Faith-based development organizations' (FBDO), og representerer en måte å arbeide på som skiller dem fra andre tilsvarende aktører (sekulære NGOer). Siden CHRISC jobber ut fra et kristent fundament, kan organisasjonen også sees på som en FBDO.

KRIK og CHRISC er viktige bidragsytere til å arrangere East African Cup, som i 2011 vant prisen for 'Sport event for Peace of the year' under utdelingen for 'Peace and Sport Awards' (Peace and Sport 2011). En slik utmerkelse er med på å legitimere den langvarige innsatsen som CHRISC bidrar til å gjøre i sine respektive land og lokalsamfunn. KRIK har også blitt tatt opp i DIGNI, som er en paraplyorganisasjon og nettverk for det langsiktige arbeidet til foreløpig 19 misjonsorganisasjoner (KRIK 2012b), som peker på at resultatene av arbeidet får anerkjennelse av eksterne aktører.

3. Teoretisk rammeverk

Dette kapittelet vil redegjøre for teoretiske perspektiver som oppgaven bygger på. Det ene av oppgavens to teoretiske perspektiver vil være perspektiver innenfor kulturstudier, og hvordan perspektiver herfra kan anvendes i idrett og bistandsprosjekter.

Norge fremstår ofte som et foregangsland innenfor internasjonal politikk og bistand, og bør utsettes for kritiske vurderinger for at vi skal kunne stadig utvikle oss og opptre mer selvrefleksivt. For å kunne fange inn aktørperspektiver innenfor et idrettbistandsprosjekt, vil oppgavens teoretiske rammeverk ha et fokus på kulturelle perspektiver, mens jeg vil anvende postkolonialistiske perspektiver på utvikling og bistand for å belyse problematikken innenfor idrettsbistand med et 'utenfra' - perspektiv.

3.1 **Kulturelle perspektiver på idrett og samfunn**

For å kunne håndtere og anvende begrepet kultur og spesifikke kulturelle perspektiver, er det nødvendig å avgrense begrepet, før jeg går inn på hvordan jeg skal anvende kulturstudier som et analytisk verktøy. Selve kulturbegrepet er ett av de mest omtalte, omdiskuterte og kompliserte begrepene som finnes (Williams 1958). Ordet 'kultur' med forskjellige skrivemåter (culture, cultura osv.) stammer fra det latinske verbet COLERE, som relaterer seg til dyrking eller kultivering, og det handler da om bearbeiding av kultur, i motsetning til natur (Schackt 2009). Forskjellige nivåer og tolkninger og bruk av begrepet har utviklet seg fra 1600-tallets opplysningstid¹². Fra og med 1800-tallet og frem mot vår tid, fikk kulturbegrepet en mer antropologisk dreining (Barker 2008). Begrepets innhold og forståelse av kultur vil også i fremtiden utvikle seg i takt med ny forskning og menneskelig utvikling (Barker 2008).

Innenfor kulturstudier kan kultur i vid forstand omhandle tematikk rundt den menneskelige sivilisasjon, tenkemåter, seder og skikker. Schackt (2009) uttrykker at det helhetlige eller generelle kulturbegrepet omfatter alle sider ved samfunnslivet og menneskelig virksomhet. Kultur er gitt utallige definisjoner, der en av de mest kjente og refererte er Tylor (1871) sin definisjon; *'Culture... is that complex whole which*

¹² Samuel Pufendorfs (1632-1694) *gentes cultae og gentes barbarae* (Schackt 2009:20).

includes knowledge, belief, art, law, custom, and any other capabilities and habits acquired by man as a member of society' (s.1). En slik definisjon ser på kultur som den menneskelige virksomhet som en helhet, og i den sammenhengen skiller man ikke lenger på 'høy-lav'-kultur, eller en tolkning av kultur som høydepunktet av menneskelig sivilisasjon. To måter å lese kultur åpenbarer seg: 1) Som fanger inn alle livsstiler og ser på kultur som omhandler den menneskelige væremåten, og 2) Å bety kunst og spesifikke kulturelle og kreative uttryksmåter. En ikke helt ulik kulturdefinisjon blir gitt av Boas (1930): *'Kultur omfatter alle manifestasjoner av sosiale vaner i et samfunn, individets reaksjoner slik disse påvirkes av vanene til gruppa han hører til og produktene av menneskelige virksomheter...'* (I: Schackt 2009:41). I denne definisjonen blir dog individet tatt med som en del av definisjonen. Videre var Boas av en oppfatning om at kulturer med sine forskjellige kulturelle uttrykk må sees på som grunnleggende likeverdige.

En noe enklere, men mer presis definisjon av et generelt kulturbegrep gis av Eriksen (2004): *'Det system av felles oppfatninger og væremåte som aktører har tilegnet seg som medlemmer av et samfunn'* (s.110). Ved å følge Eriksens logikk, vil det bety at mennesker deltakende i et samfunn danner felles meningsgrunnlag, og at ideen om kultur henviser til en forståelse av 'delte meninger'. Kultur og mening blir i så måte uatskillelige i det Hall (1997) uttrykker:

'To say that two people belong to the same culture is to say that they interpret the world in roughly the same ways and can express themselves, their thoughts and feelings about the world, in ways that will be understood by each other' (s.2).

Et perspektiv i denne oppgaven er hvordan kultur, og hvordan kulturteori kan anvendes for å forstå idrett som uttrykk for kultur, men også hvordan en hel livsførsel og tenkemåte kan fanges inn på en forståelig måte. Hargreaves & McDonald (2002) skriver at kulturstudier enkelt forklart er opptatt med å se på den sosiale betydningen av, og systematisk analyse av kulturelle praksiser og erfaringer, samt kritisk analysere hverdagslivet blant mennesker og hvordan denne virkeligheten er. Idrett har en stor innvirkning på mennesker verden over, og derfor kan en slikt perspektiv skape forståelse for hva som skaper sosial betydning for mennesker.

For å kunne forstå et avgrenset felt innenfor et samfunn, som eksempelvis idrett og idrettens kulturelle nedslagsfelt, bruker Schackt (2009) å omtale kultur som et *'utsnitt eller en sektor av samfunnslivet... som omfatter uttrykksformer og aktiviteter... Det finnes ulike oppfatninger om hvor bred denne sektoren er...'* (s.7). I så måte vil idrett som en sektor i samfunnet plassere seg i det *utvidede kulturbegrep*¹³, som er et politisk verktøy i den hensikt å ikke skille på typisk 'høy- og lavkultur', men der all kulturaktivitet i en viss forstand anses å være like bra.

Mye tidligere forskning som omhandler idrett, kultur og samfunn har fokusert på det vestlige samfunns perspektiver. Forskning som prøver å forstå hvordan slike synspunkter ser ut gjennom afrikanske (og i mitt øyemed tanzanianske øyne), er dog mye sjeldnere. *'Sport is increasingly significant globally and, more than ever, we must understand it – without forgetting that it occurs inside and alongside concerns of wider moment'* (Stoddart 2008:xvi).

De antropologiske kulturdefinisjonene er nyttige for å komme nærmere hva kultur betyr, men de bidrar ikke i særlig grad med en kulturell forståelse som kan gi en god analytisk vinkling. Allen (2000) uttrykker at man ikke må bli for opptatt av å søke etter eller definere den 'ekte' meningen av kultur (Jfr. essensialistiske definisjoner), og at kultur best kan utforskes ved å se på presise områder innenfor et samfunn (Jfr. Idrett). Det vil derfor være naturlig å danne en forståelse om at idrett kan sees på som en *'sektor i samfunnet'* (Gullestad 1989:32). Under dette kan idrett sees på som en *'livsform'* delkultur, der man gjennom observasjon av væremåte og handlingsskjema, kan forstå hvilke betydninger av eksempelvis idrett og deltakelse mennesker oppfatter som menings- og verdifulle (Ibid:32-34). For å kunne komme nærmere en god analytisk anvendelse av kulturelle perspektiver, vil kultur videre bli sett på med det vidt aksepterte synet om at kultur handler om meningsfylt menneskelig aktivitet, eller *'maps of meaning'* (Barker 2008:74). Ved å belyse blant annet normer, verdier og lokal bevegelseskultur, kan vi komme nærmere en forståelse av idretten som et kulturfenomen. Loland (2002) uttrykker at *'bevegelseskulturen bærer preg av særtrekk ved det samfunnet den er en del av'* (s.20), som vil tilsi at medlemmer av et gitt prosjekt

¹³ Gitt legitimitet blant annet gjennom Kulturmeldingene av 1973-1974.

og deres oppfatninger om idrettens mening og kulturelle attributter ikke nødvendigvis vil samsvare med andre land og kontinenter. Lokal kultur kan i denne sammenheng sees på som det Jarvie (2006) beskriver å handle om verdier, seremonier og en livsførsel som er karakteristisk for en gitt gruppe, og hvordan idrett er plassert innenfor en slik livsførsel. Perspektiver fra kulturalist-tradisjonen innenfor kulturstudier kan være et nyttig utgangspunkt for å forstå hvilke aktiviteter som oppfattes som betydningsfulle blant mennesker i gitte miljøer.

Kulturstudier (Cultural Studies) oppstod først som akademisk gren innen britiske litteraturstudier påkoblet sosiologi, og formalisert gjennom dannelsen av Centre of Contemporary Cultural Studies (CCCS) ved Universitetet i Birmingham på 1960 – tallet (Barker 2008). Mange av bidragsyterne var politisk venstreorienterte, og arbeidet innenfor temaer som representasjon og ulikhet, og hadde som prosjekt å utforske forskjellige former for makt, slik at dette kunne brukes av mennesker som var opptatt av forandring. Coakley (2009) uttrykker at kulturteori og kulturstudier hjelper til å forklare de prosesser der mennesker skaper, vedlikeholder og forandrer deres verdier, ideer og meningsoppfatninger. Fokuset i kulturanalyse blir da å forstå hvordan mennesker oppfatter, rasjonaliserer og gir mening til deres erfaringer og liv.

Mange av kulturstudienes bruk av teoretiske begreper stammer fra sosiologien. Eksempelvis ville bruken av ordet 'community' uten sosiologi kun eksistert på et mer romantisk nivå. Sosiologiens bidrag til kulturstudier er et analytisk rammeverk som kan forbinde observasjoner og kulturelle uttrykk med fagdisiplinær støtte. Kulturstudier blir i denne sammenheng et fagfelt som overskrider tidligere faglige skillelinjer (Barker 2008). Kulturstudier, ledet an av CCCS blir ifølge Barker (Ibid) et prosjekt som tar for seg å fortelle historier om vår stadig forandrende verden, i håp om at vi kan forbedre den.

Den viktigste arbeidsmetoden for de tidlige kulturforskerne var å forstå kulturelle fenomener gjennom å innhente menneskers livserfaring og følelser (Hughson, Inglis & Free 2005). Tradisjonen innenfor kulturstudier med formidling av menneskelig erfaring, har blitt sett på som en egen gren innenfor kulturstudier grunnet dens evne til å favne både en antropologisk og en historisk informert forståelse av kultur. I ettertid har denne tradisjonen blitt kalt kulturalist – tradisjonen (culturalism) innenfor kulturstudier. Fra

kulturalist-tradisjonen hadde sin storhetsperiode på 1960 – og 70 – tallet, er det blitt store forskjeller i hvordan forskere i dag jobber innenfor kulturstudier.

Den mer ‘moderne’ varianten av kulturstudier som gjorde sitt inntog fra 1980 – tallet og hovedsakelig anvendes i dag, prøver å forstå menneskelig virksomhet i større grad gjennom artefakter som blant annet tekst og bilde, og fokuserer ikke i samme grad på menneskelig handling for å forstå kultur. Hughson et al (2005) viser til at en slik fremgangsmåte brukt i kulturstudier ikke klarer å fange opp dynamikken innefor menneskelig bevegelse, idrett og dens verdier i en kulturell ramme. Kulturalist-tradisjonen, som lenge har vært lite brukt innen kulturstudier, er ifølge Hughson et al (2005) *‘a most appropriate mode of analysis for studying the dynamism of sporting culture’* (s.2). Derfor vil det å ty til en klassiker innenfor kulturstudier, nemlig kulturalist-tradisjonen, være nyttig for å komme nærmere en god forståelse av menneskelig aktivitet. Kulturalisme handler om å se på betydningen og viktigheten av normal hverdagskultur, og hvordan mennesker konstruerer meningsfylte praksiser (Barker 2008). Dette er i tråd med en trend som har økt fokus på mening, symboler og fortolkning (og en tilbakevending til det empiriske) innen samfunnsvitenskapene og sosiologien (Larsen 2011). Forskningen innenfor kulturalist-tradisjonen har ofte vært teoretisk fundert, og har støttet seg til empirisk innhenting av datamateriale for å fange inn perspektivene som forskningen vil ha økt kunnskap om (Barker 2008).

Flere av bidragsyterne innen kulturalist-tradisjonen, deriblant Richard Hoggard og Raymond Williams, inntar forskjellige perspektiver. Men et fellestrekk er at de betrakter kultur som ‘ordinary’ (det vanlige liv), og slikt sett bryter med kultur som ensbetydende med ‘fin-kultur’; slik blir de mer antropologiske i sin måte å se kultur på (Barker 2008). Det å se på ‘hverdagslivet’ er ikke noe som har forsvunnet helt fra Cultural studies, men Hughson et al (2005) hevder at det for mange moderne kulturforskere er en overvekt på å se på ekstraordinære kulturuttrykk og representasjon. Kulturalist-tradisjonen verdsetter hverdagslivets betydning i like høy grad som andre kulturuttrykk. Ifølge Williams (1961) er idrett like ekte som kunst, og begge er viktige for en god og levende kultur.

Raymond Williams er kjent for å uttrykke kultur slik: *“the theory of culture” is defined as ‘the study of relationships between elements in a whole way of life’* (Williams

1961:46). Med en slik forståelse kan en dypere innsikt i idrettens og organisasjoners betydning for mennesker, hjelpe til å forstå hva idrettslig deltakelse har å bety for mennesker i det som kan forstås som *'the lived culture of a particular time and place'* (Williams 1961:49). Hvilke meningsuttrykk som kommer til syne gjennom levde erfaringer i forskjellige kulturelle uttrykk, er det som gjør at kultur blir sett på som betydningen av delene i forhold til helheten.

Williams sitt kulturkonsept bunner i prinsippet i å sette hverdagslige meningsuttrykk som verdier, normer og materielle/symbolske forhold i sentrum (Barker 2008).

Williams (1958) var opptatt av klassekamp, og satte fingeren på at kulturelle arbeider tradisjonelt hadde blitt brukt for å opprettholde en finkultur. I lys av dette samt flere arbeider gjort på denne tiden, ble kulturell analyse en studie av *'whole way of life'* (Hughson et al 2005:4).

De store 'kanonene' innen kulturalist-tradisjonen legger stor vekt på individuelle erfaringer, men ved å trekke slutninger av individuelle erfaringer i en bredere kulturell kontekst, blir de da talerør for folk flest (Hughson et al 2005:3). Slike kollektive presentasjoner faller inn under det Williams (1961) kaller *'structure of feeling'*, i det vi er interessert i å se på hvordan idrett og menneskers individuelle/kollektive stemmer passer inn i en kulturell kontekst.

Alasuutari (1995) hevder at kulturstudier nærmest er umulig å definere, men også at det er mye mer enn en fellesbetegnelse på et knippe perspektiver. Et sentralt aspekt er at meningsfylte aktiviteter i hverdagslivet ikke må bli behandlet i vakuum, men sees på i forhold til spørsmål om eksempelvis maktforhold og politikk (Ibid). Kulturalist-tradisjonen kan i denne settingen være det rette verktøyet for å fange opp eller omtale et kulturelt fenomen, eller si noe om en lokal kontekst. Men det kan også kombineres med andre perspektiver for å kunne si noe mer utover seg selv, som eksempelvis postkolonialisme.

3.1.1 Tidligere forskning

Jeg har kommet over ytterst få forskningsarbeider der kulturstudier går direkte på idrett og bistand, selv om det finnes bidrag som går mer generelt på kultur og utviklingsstudier. Her kan en artikkel av Da Costa (2010) nevnes, som tar opp hvordan

kulturelle perspektiver skal kunne bidra til å forme utvikling. Den trekker på perspektiver fra Sen (1999) som ser på god utvikling som muligheten til å utvide menneskers valgmuligheter. Andrews & Giardina (2008) skriver i sin artikkel at kulturstudier må finne tilbake til noe av dens originalitet, nettopp det å forske på kulturelle praksiser som eksempelvis idrett, og at dette har vært et forsømt område. Selv om idrett har vært sett på som en kulturell praksis, har ikke denne kulturformen hatt særlig høy status innenfor kulturstudier, og den har derfor til dels vært oversett. Ett bidrag må dog tas med. C.L.R. James ([1963] 2005) sin bok *Beyond a Boundary* blir av mange sett på som en dyptgående og gripende bok om idrett. Gjennom å se på cricket i Karibien, forstørrer han større områder av livet og en dypere tankegang, som blant annet forholdet mellom koloniherrerne og de koloniserte der temaer som kultur, makt og hegemoni blir utdypet. James (Ibid) viser at studien av idrett kan ta oss til hjertet av viktige temaer om kultur og samfunn.

Et annet viktig bidrag som plasserer idrett innenfor kulturstudier er Hughson et al (2005) som diskuterer idrett i forhold til flere temaer innen kulturstudier, og på den måten prøver å bringe fram en kulturell arena som lenge har ligget på sidelinjen innen fagretningen. De tar et oppgjør med flere av trendene som har oppstått innenfor kulturstudier siden 1980 – tallet, og argumenterer for at idrett som kulturelt fenomen bør forskes på ut fra mer tradisjonelle metoder for kulturell analyse, eksempelvis kulturalist-tradisjonen sin bruk av feltarbeid.

3.1.2 Teoriens relevans

Dersom man skal fange inn menneskers perspektiver i en gitt kultur, vil kulturstudier med en vinkling som prøver å fange inn betydningen av meningsfulle praksiser blant aktørene være et relevant utgangspunkt for å komme nærmere er forståelse av feltet det forskes på.

Det å kunne se på en idrettskultur som CHRISC prosjektet representerer, vil kulturalist-perspektivet som tar for seg individuelle og kollektive stemmer, og hvordan disse oppleves, være hensiktsmessig.

3.2 Postkolonialistiske perspektiver

'Postkolonialisme kan sies å være en betraktningmåte som snur verden opp ned, og forsøker å se verden fra en landsby i Mali eller Bangladesh snarere enn fra Washington eller Berlin. Det er et forsøk på å korrigere for den vestlige måten å se verden på som sitt eget speilbilde, med tillegg av hva Vestens mennesker tror de ser i sør. Det er en alternativ måte å se verden på og som tar utgangspunkt i sør, blant vanlige mennesker og i deres verden' (Smukkestad 2008:221).

Med denne beskrivelsen kan det sies at postkolonialisme snarere er et perspektiv som forhåpentligvis kan gi oss et annet bilde av verden, gjennom å ta utgangspunkt i lokal kunnskap og aktørenes livsverden. Kolonitiden og dens etterspill har preget verdenshistorien i høy grad. Simensen (2007) uttrykker at kolonitiden representerte et fremmedstyre som i det lengste holdt afrikanerne vekk fra den politiske makten, og etter en lang periode med kolonitid skjedde den formelle avkoloniseringsprosessen svært fort. Postkolonial teori er en mangfoldig retning som opererer uten fasitsvar, og slik Baaz (2005) uttrykker, beskjeftiger seg med en intellektuell diskurs for å bryte med de fortsatte koloniale relasjonene etter den formelle avkoloniseringsprosessen. Baaz (Ibid) poengterer at postkolonial teori ikke er vitenskapelig fundert som et sammenhengende og logisk tankesystem som kan forutsi utfallet av fenomener, men at det dreier seg om flere perspektiver som også står i motsetning til hverandre. Perspektivene kommer fra ulike disipliner innenfor samfunnsfagene. Postkoloniale perspektiver kan derfor ikke bli behandlet som en samlet akademisk retning, men som et knippe ideer som kan belyse og problematisere forskjellige områder innen samfunnsfagene (Abrahamsen 2003).

To viktige bidragsyttere blir sett på som forløperne til postkoloniale studier. Fanon (1967), som vakte stor oppsikt med sin beskrivelse av følelsen av mindreverd og underlegenhet, som store deler av befolkningen i koloniene hadde opplevd, og hvordan mennesker i koloniene hadde mistet sin identitet. Said (1978) ga kraftig kritikk til hvordan mennesker i vesten gjennom vestlige bidragsyttere hadde fremstilt orienten i sitt negative speilbilde, og dermed legitimert en tankegang som kunne opprettholde imperialismen og kolonialisme/nykolonialisme. Said (Ibid) har bidratt til å forme den heterogene retningen postkoloniale studier og gi opphav til postkolonial kulturanalyse. Ifølge Smukkestad (2008) er *'postkolonial analyse er et forsøk på å dekonstruere kolonihistorien og den hegemoniske utviklingsdiskursen som er forankret i nord'*

(s.223). Postkolonialisme som retning peker mot de teoretiske og empiriske arbeidene som omhandler hvordan påvirkningene fra kolonitidens relasjoner fortsatt er med på å forme verden i dag. Før jeg går videre vil jeg plassere den postkolonialistiske tradisjonen i en bredere sammenheng, før jeg ser dette i sammenheng med bistand og utvikling.

3.2.1 Postkolonial litteratur innenfor 'post'-tradisjonen.

Modernisme og postmodernisme er begreper som anvendes på blant annet kultur og vitenskap (Barker 2008). En av grunnleggerne innenfor den postmoderne debatt er Jean Francois Lyotard som er kjent for sin tese om de 'store fortellingens oppløsning' (Pedersen 1996; Giddens 2006). For videre å kunne forstå den postmoderne tankegang, må en forstå hva som ligger i begrepet 'modernitet', som Barker (2008) beskriver som en historisk periode som etterfulgte middelalderen. Det er en brytning med det tradisjonelle samfunn, som er preget av forandring, innovasjon og dynamikk. Modernitetens institusjoner kan bestå av blant annet industrialisme, kapitalisme og militær makt.

Det postmoderne handler ikke for Lyotard om en historisk ny epoke eller et nytt samfunn, men om hvordan en skal kunne forstå blant annet vitenskap, teknologi og samfunnsutvikling i det moderne samfunn (Pedersen 1996). Det postmoderne perspektivet sår tvil om modernitetens legitimeringsfortellinger, og peker mot en økt kompleksitet i samfunnet. Derfor kan ikke vestlige samfunns oppfattelse av seg selv som bærer av menneskehetens kulturelle og vitenskapelige sannheter, lengre sees på som en selvfølgelighet (Ibid). Williams (1981) ser på det postmoderne som blant annet at levesettet vårt blir mer fragmentert, det skjer en tempoøkning, og at det blir en større anerkjennelse av kulturelle forskjeller. '*Consequently, postmodern culture invites the 'other' of modernity to speak, those voices that had been suppressed by the modern drive to extinguish difference, to find ways to speak*' (Barker 2008:201).

Et nytt fokus på blant annet kultur innen utvikling, samt at prosjekter tar i bruk lokale perspektiver, har med inspirasjon fra postmodernisme påvirket postkolonialistiske perspektiver. Den postmodernistiske tankegang setter spørsmålsteget ved opplysningstidens universelle sannheter, altså at kunnskap og moralske prinsipper skal gjelde over tid, sted og mellom kulturer. Mange utviklingsteoretikere og aktører innen

bistand og utvikling erkjenner nå at inkludering av lokale perspektiver og kunnskap er nøkkelen til suksess innen prosjekter, og man kan ifølge Barker (2008) ikke lengre se på kunnskap i en opplysningstidstankegang på en nøytral måte, men at det impliserer at kunnskap er forbundet med makt. Vet å inkorporere stemmer som vanligvis ikke blir hørt i den dominerende kultur og utviklingsdiskurser, kan vi ved bruk av postkolonialistisk teori, som ligger innenfor post – tradisjonen, belyse nye perspektiver som ellers ikke ville kommet frem. Det å belyse lokal kunnskap, kulturell forskjell og forskjellige forståelsesrammer er noe som post – teoriene kan anvendes på i generell utviklingslitteratur.

3.2.2 Videre presentasjon av postkolonial teori

Før jeg går videre er det viktig å definere hva jeg mener med ‘postkolonialisme’ i denne teksten. Ifølge McEwan (2009) er begrepet både vanskelig og omstridt.

Postkolonialistiske studier kan sees i et spesielt teoretisk perspektiv, som har fått større fokus internasjonalt, men som sjelden brukes for å studere idrett. Det første som må slås fast for videre bruk i denne teksten er at post-kolonialisme (med bindestrek) historisk sett betegner tiden etter at tidligere kolonier har fått sin selvstendighet (Ibid).

Postkolonialisme (uten bindestrek) slik denne oppgaven vil jobbe ut fra, kan sees på som en ‘tilstand’, en intellektuell diskurs som er heterogen i sine tilnærminger (Ibid). Heterogeniteten (en retning uten ‘kanoner’, men en strøm av stemmer, som ofte kan være uenige med hverandre) kan peke mot at postkoloniale perspektiver som startet innen litteraturstudier er en retning og forståelse som blir brukt innen flere fagretninger. Hva en slik tilstand vil bety innen bistand og utvikling vil for mange være uklart, men overordnet kan det i denne sammenhengen henvises til et oppgjør med kolonitidens påvirkninger og hvordan vi skal kunne oppnå en ekte ‘postkolonial tilstand’ i dagens globaliserte verden, i det McEwan (2009) skriver: *‘postcolonialism as a condition refers to the political, cultural and economic realities of societies living with the legacies and in the aftermath of colonialism’* (s.21).

Postkolonialistiske perspektiver handler om å gi plass til marginaliserte stemmer som vanligvis ikke får komme til i andre diskurser. I fortsettelsen av dette har Williams og Chrisman (1994) en forståelse av postkolonial teori som en kritikk av kunnskapsproduksjonen om de kulturelt definerte ‘andre’. Om noen av kolonitidens krefter fortsatt er aktive, vil den ovenstående forståelsen bidra til å forstå at fortidens

enveiskjør og misrepresentasjon må bekjempes. I Young (2003) gis det en tilsvarende forståelse om at postkolonial kulturell analyse har vært opptatt av å utforske teoretiske strukturer som kan utfordre en tidligere dominerende vestlig måte å se ting på, slik at man beskjeftiger seg med å re – orientere seg mot å se perspektiver, kunnskaper og behov som er utviklet utenfor vesten og ikke har fått særlig gehør i vestlig kunnskapsproduksjon.

En viktig og innflytelsesrik bidragsyter innen utviklingen av postkolonialistisk teori er Edward Said. Han ser på hvordan konstruksjonen av ‘orienten’ (Midtøsten) blir konstruert i vestlig kultur gjennom kulturell praksis og kunnskapsproduksjon. Ifølge Said (1978) blir en slik konstruksjon basert på en ontologisk distinksjon mellom ‘orienten’ (Midtøsten) og ‘occidenten’ (vesten/vestlig kultur), slik at det har blitt en stereotypifisering av regionen og innbyggerne. På grunn av mange feilaktige fremstillinger av kulturer, hevder Said (Ibid) at orientalisme som tenkemåte handlet om å kritisere kulturen der den feilaktige informasjonen hadde blitt produsert, mer enn om å omhandle de aktuelle kulturene som skulle vært misrepresentert. Gjennom å se på representasjon av mennesker gjennom tekstuelle fremstillinger og bilder legger orientalisme som begrep vekt på å bedre forstå kunnskapsproduksjon mellom occidenten og orienten. Ut fra dette kan Said’s (Ibid) eksempel om orientalisme defineres som kunnskapsproduksjonen om kulturelt definerte andre. Ziai (u.å.) gir uttrykk for at det innenfor en slik praksis som blir tegnet opp (orient/occident) kan omtales som ‘Othering’: *the construction of an alien which serves as a projection for (re-) production of one’s own (positive) identity* (s.4). Gjennom å definere de kulturelt definerte andre som vårt negative speilbilde, kan vi bekrefte og underbygge vår egne positive identitet. Poenget til Said (1978) er hvordan ‘orienten’ blir konstruert gjennom forenklet litteratur og historiske verk, og på den måten homogeniserer ‘orienten’ som kultur. Denne prosessen er med å skape en binær forståelse, slik at ‘orienten’ blir en antitese for ‘vesten’. Selv om hovedfokuset til Said (1978) var forholdet mellom vesten (occidenten) og Midtøsten (orienten), kan rammeverket skissert brukes til å forstå en kulturell kunnskapsproduksjon som foregår mellom ‘vesten’ og Afrika (Tanzania).

Bale & Cronin (2003) gir uttrykk for at mangel på ‘representasjon’ er et nøkkelt tema innenfor postkolonialisme. Selve begrepet ‘representasjon’ har flere meninger, og sees på som: ‘ a) fortolkning, b) kommunikasjon, c) visualisering d) oversetting og e)

forkjempelse’ (s.6). På denne måten kan representasjon bidra med å kunne produsere alternative tolkninger om dominerende ideer og meninger som er produsert om ‘vesten’ og Afrika (Tanzania). En av kolonimaktens bidrag til fortsatt imperialisme var deres evne og makt til å representere andre steder. Gjennom å forsterke forskjellene mellom vesten og ikke-vesten, ble dette av mange oversatt som en overlegenhet som understøttet imperialismen, og senere også bistand og utvikling (McEwan 2009). Postkolonial litteratur forsøker å bryte med stereotype fremstillinger og bilder av Afrika gjennom å presentere heterogeniteten av historier, uten at dette har kommet frem i utviklingslitteratur i særlig grad (Ibid). Det å kunne representere mennesker og kulturer i et mer korrekt lys bidrar i økt grad til å kvitte seg med kolonitidens feilaktige legitimeringsfortellinger.

Et annet sentralt begrep innenfor den postkoloniale tankegangen er hvordan marginaliserte grupper skal kunne bli hørt, og videre få uttrykket seg ordentlig ovenfor aktører lokalt og globalt (Kapoor 2004). Marginaliserte stemmer¹⁴ som ikke blir hørt, blir da et sentralt tema som angår å gi et talerør for mennesker som befinner seg utenfor den politiske og geografiske maktstrukturen. Ifølge Wong (2010) innebærer postkolonial teori, med sine tolkninger om blant annet kultur, en innfallsvinkel og et analytisk verktøy for å gi marginaliserte stemmer gehør, samt å avdekke ujevne maktforhold innen organisasjoner. Ifølge Loomba (2005) må vi for i det hele tatt å kunne avdekke marginaliserte stemmer som er ikke kommer til syne i de store fortellinger, avdekke det mangfold av stemmer og ufortalte fortellinger som finnes der ute. Det marginale blir som Ashcroft, Griffiths & Tiffin (2007) påpeker, definert i forhold til en gruppe eller individs mangel på tilgang til makt, fordi makten til å sette navn på, representere og teoretisere fortsatt er lokalisert i nord (vesten), et faktum som postkolonialismen ønsker å bryte opp (McEwan 2009).

Globalisering og postkolonialisme er kanskje to av de viktigste begreper i samfunns- og kulturteori i dag (Gikandi 2006). Ashcroft, Griffiths & Tiffin (2006) ser på globalisering som en prosess der enkeltmennesker og lokalsamfunn blir påvirket av økonomiske og kulturelle drivkrefter som er verdensomspennende, og som blir en prosess der verden

¹⁴ Marginaliserte stemmer er min oversettelse av *Subaltern, som ble brakt inn i den postkoloniale teorien* av Spivak (2006).

blir mindre i billedlig forstand og mer lik. Mange vil stille seg kritisk til en slik definisjon, der globaliseringskreftene kun peker mot ensretting. Appadurai (2006) hevder at det store problemet med dagens globale samhandlinger er spenningen mellom kulturell homogenisering og kulturell heterogenisering, og at slike prosesser må sees på som svært komplekse. Ifølge Gikandi (2006) viser kulturell homogenisering og kulturell heterogenisering til forskjellige former for samfunnsmessig organisering og endring, samt gir nye perspektiver til hvordan kulturelle strømmer kan forklares.

Vi lever i en globalisert kultur, slik at kulturelle uttrykk både i vesten og ikke-vesten danner brikolører¹⁵, en inkorporering av nye kulturelle uttrykk som blir meningsfulle i konstruksjonen av nye identiteter. Innføring av vestlige idealer har blitt analysert som en form for kulturell imperialisme, og der kolonitiden sluttet, overtok bistand og utvikling (Baaz 2005). Brikolører henger tett sammen med ideen om kryss-kulturell utveksling eller hybridisering, som er et begrep mye brukt innen postkolonial litteratur. Ideen om hybridisering peker mot en skapelse av nye kulturelle former, uten at dette sier noe om hvordan prosessen med skapelsen av slike former tiltar (Ashcroft et al 2007). Selv om nye kulturelle impulser øker i stadig større grad, kan sosiale bevegelser i 'sør' sees på som de marginaliserte sin sjanse til å ta kontroll over egen utvikling, og på en slik måte bidra til en utvikling som er avkoloniserende¹⁶; i den betydning at mennesker i 'sør' blir subjekter, og ikke objekter i sin egen utvikling.

3.2.3 Postkolonial teori og utvikling

'...Newly emerging fields of study, such as cultural studies and postcolonial studies, and the impact of the postmodernist thought, have provided us with new analytical tools which enable us to take a new look at the relationship between culture and development' (Schech & Haggis 2000:xi).

McEwan (2009) belyser at kolonialiseringssprosessene har bidratt til å forme uriktige forståelser om hverandre, forståelser som postkolonialistiske perspektiver vil utfordre. Disse perspektivene ser på utvikling, slik beskrevet tidligere som bygget på uriktige

¹⁵ Bricolage (Brikolører): *'A process of re-signification by which cultural signs with established meanings are reorganized into new codes of meaning'* (Barker 2008:475).

¹⁶ Decolonization (avkolonisering): *'is the process of revealing and dismantling colonial power in all its forms'* (Ashcroft et al 2007: 108).

motiver legitimert gjennom et eurosentrisk verdensbilde. Men en legitim kritikk mot postkolonial teori har gått på at det har blitt kun en akademisk debatt (de første arbeidene oppsto innenfor litteraturkritikk i de humanistiske fag), og at den ikke er opptatt av å løse problemene som verdens fattige står ovenfor. Kritikken mot utviklingsstudier derimot, har vært at disse har vært en feiring av vestlige tanker uten å innlemme lokale kunnskaper blant fattige (McEwan 2001). *'Development studies does not tend to listen to subalterns and postcolonial studies does not tend to concern itself whether the subaltern is eating'* (Sylvester 1999:703), er et utsagn som på god vei beskriver de to teoriretningenes mangler. Postkolonialistisk teori karakteriserer utviklingsinstitusjoner og politikk på dette området som overforenklete og eurosentriske (Levermore 2009), men Abrahamsen (2003) argumenterer for at det kreves en større og mer konstruktiv dialog mellom de akademiske retningene afrikastudier og postkolonialisme. Dette kan også overføres til debatter innenfor utvikling, og som McKay (2004) spør seg, hvem er best i stand til å stimulere utvikling – eksterne aktører og 'utviklingsekspert' eller en intern og lokal prosess.

Ifølge Briggs & Sharp (2004) er det på grunn av mye feilslått ovenfra og ned bistand at det har blitt en økende interesse for å anvende kunnskap blant lokale krefter i samfunnene som skal 'utvikles', i et forsøk på å skape mer effektive utviklingsstrategier. Der fortiden har fortrent slike perspektiver innen bistand og utvikling, belagt med at tradisjonell kunnskap har vært hinderet for utvikling, har det etter hvert blitt større legitimering for at slike perspektiver er nødvendige for å få til en bærekraftig og balansert utvikling, et perspektiv som lenge har blitt omtalt innen postkoloniale perspektiver (Ibid). I lys av kolonihistorien betoner Lyras & Peachey (2011) at vi trenger å utvise en forsiktighet rundt at våre initiativ i Afrika innfører vestlig ideologi i andre kulturer og kontekster i lys av historien. Postkolonialistiske perspektiver kan med sitt kritiske utgangspunkt fungere som utvikling og bistandens samvittighet, og derfor vil et slikt perspektiv ifølge Abrahamsen (2003) bidra til at marginaliseres stemmer kommer frem i møte med eksterne krefter innen bistand og utviklingssamarbeid.

McEwan (2009) var forfatter av den første boken som prøver å forene postkolonial og utviklingsrelatert tankegang, og tar til orde for at det har vært stor mangel på kommunikasjon mellom postkoloniale studier og utviklingsstudier, og at nettopp disse

har mye å tjene på en felles dialog. Å anvende postkolonialistiske perspektiver på en mer direkte og praktisk rettet måte enn som vanligvis gjøres innen humaniora, vil kunne gi oss større innsikt temaer som bistand og utvikling og 'real world events'.

I tillegg til postkolonialistiske perspektiver finnes det et annet perspektiv som bærer likheter med et slikt perspektiv, nemlig det som omtales som 'post-development'. Ifølge Baaz (2005) skiller 'post-development' (post-utvikling) seg fra postkolonialistiske perspektiver på utvikling ved at utviklingsindustrien sees på som overforenklet, og som en homogen bevegelse som bringer vestliggjøring i landene bistand og utvikling finner sted. Av denne grunn vil post-utviklingsteoretikere avskaffe vestlig utviklingshjelp og demokratibyggning i land i sør. McEwan (2009) stiller seg også kritisk til 'post-development' og uttrykker at denne retningen står utenfor de større utviklingsdiskursene, og at det som behøves heller er en endring av utviklingsdiskurs innenfra, og at det er her postkolonial litteratur kan bringe frem sine perspektiver til hvordan utvikling kan bli bedre.

En av hovedutfordringene innenfor de postkolonialistiske perspektivene er å finne gode måter å anvende den på i utviklingsdiskursen. Mange bøker innen utviklingsstudier trener opp studenter i å tenke om den 'tredje verden' eller de 'underutviklede' delene av verden på spesielle måter. McEwan (2009) er klar på at postkoloniale tilnærminger til utvikling har oppmuntret til refleksjon om; de binære forståelsene som skaper Nord/Sør – forhold (utviklet/underutviklet, industrialisert/ikke-industrialisert), et brudd med fortellingene der 'den tredje' verden med all sin kompleksitet blir generalisert, deriblant 'bildene' om at mennesker i 'sør' er hjelpeløse offer. Videre blir det ifølge McEwan (Ibid) viktig å anerkjenne hvordan folk i 'sør' er rike på mange områder og at dette ofte blir oversett i utviklingsteori. Hvordan slike perspektiver skal anvendes er en opphetet debatt, og det blir viktig og ikke komme med klare retningslinjer for hva postkoloniale perspektiver kan bidra med. Utviklingsstudier med en postkolonialistisk vinkling vil kunne gi en dypere forståelse av den kompleksiteten bistand og utviklingsaktører arbeider med, slik at arbeidet kan bli bedre (Ibid).

Postkoloniale tilnærminger kan sees på som en bred tilnærming som søker å legge verdi i å mobilisere rundt blant annet kultur, identitet, rettigheter og kunnskaper blant marginaliserte grupper. Ifølge McEwan (2001) kan all kunnskap blant de postkoloniale

perspektivene bli konkurranseutsatt, i motsetning til tankegangen blant kulturrelativister. Inkludering av lokal kunnskap og lokal kultur har i praktisk forstand økt legitimeringen blant postkoloniale perspektiver som støtter opp om deltakende tilnærminger (participatory approaches) der empowerment-perspektiver er viktig (McEwan 2009). UNDP (2004) hevder at kulturell fleksibilitet og god lokal tilpasning er essensielt for å kunne få til gode deltakende tilnærminger i utvikling. Å legge til kultur innen utvikling betyr ikke i seg selv å ha kommet til en postkolonial utvikling, men ifølge McEwan (2009) kan en slik utvikling forstås med at noe av problematikken innen de postkoloniale perspektivene begynner å bli mer vanlige innen generell utviklingstankegang.

3.2.4 Tidligere forskning

Selv om det finnes mange utgivelser med et postkolonialistisk rammeverk innenfor litteratur, musikk, kjønn, språk, historie etc., har det vært svært lite fokus på idrett (Bale & Cronin 2003). Mye av forskningen som er gjort innenfor idrett og bistand har fanget inn flere forskningsfelt og tema, der idrett har inngått. På nåværende tidspunkt finnes det få arbeider, men jeg vil presentere det jeg har funnet av artikler og publikasjoner som kan plasseres innenfor et postkolonialt perspektiv på idrettsbistand, samt kort om publikasjoner som er mer generelle i sin postkoloniale tilnærming til bistand¹⁷ med postkolonialt blikk.

McEwan (2009) sin bok '*Postcolonialism and Development*' er en milepæl av en utgivelse som diskuterer opphavet til postkolonialistisk tankegang, hvordan postkoloniale perspektiver og utviklingsperspektiver kan relatere seg til hverandre, samt i god detalj tar opp hvordan vi kan komme nærmere en postkolonialistisk utviklingsagenda. Dette er den første bokutgivelsen som knytter disse to perspektivene sammen på en god og oversiktlig måte.

¹⁷ Forskning innenfor generell utviklingslitteratur vil jeg ikke presentere her, men en kort presentasjon av det historiske forløpet og feltets utvikling har blitt presentert som en introduksjon til det teoretiske rammeverket tidligere i oppgaven.

Abrahamsen (2003) sin artikkel '*African Studies and the postcolonial challenge*' utforsker forholdet mellom makt, diskurs og praksis innen bistand, og hvordan et postkolonialt blikk ikke må avvises, men anvendes innenfor utviklings- og afrikastudier for å få et mer konstruktivt og bedre forsøk på å forstå noen perspektiver som man ikke klarer å fange inn med konvensjonelle perspektiver.

Et bidrag innenfor idrett, bistand og et postkolonialt blikk er Tiessen (2011) sin artikkel '*Global Subjects or Objects of Globalization? The promotion of global citizenship in organizations offering sport for development and/or peace programmes*', der forfatteren diskuterer idrett som et påstått 'globalt språk' og hvordan dette er brukt for å promotere internasjonal bevissthet og flerkulturell forståelse. Videre blir SDP organisasjoners språk og uttrykksformer gjennom deres tilgjengelige materialer utforsket gjennom blant annet en postkolonial linse. Fortellinger eller narrativer som blir fortalt gjennom SDP organisasjoners språk mener Tiessen (Ibid) kan forsterke en dualitet i forholdet mellom 'oss' (givere) og 'de andre' (mottakere), samt kunne bidra til paternalistiske forståelser av utvikling.

Et annet arbeid som er gjort er av Hayhurst (2009) sin artikkel '*The power to shape policy: charting sport for development and peace policy discourses*', som utforsker og kartlegger diskursen innenfor 'sport for development and peace – policyene', der forfatteren gjennom en postkolonial teori, samt aktør-orientert sosiologi kritisk analyserer SDP – policyer. En av konklusjonene er at den fremtidige forskningen innenfor SDP må være mer influert av antropologiske perspektiver som søker å forstå hvordan de i den 'mottakende' delen blir påvirket og samtidig utfordret av løsningene og teknikkene som er foreskrevet dem. I tillegg gis det postkoloniale blikket en orientering i hvordan eurosentriske standpunkter er innbakt i hvordan policyer blir utformet.

Darnell (2007) sin artikkel '*Playing with Race: Right to Play and the Production of Whiteness in 'Development through Sport'*', gir en kritisk analyse over hvilke virkninger SDP - bevegelsen har for å konstruere rasemessig kunnskap mellom giver og mottaker, spesielt hvithet; herunder hvordan giver konstruerer seg selv med rasjonalitet og ekspertise i motsetning til det marginaliserte, usofistikerte og takknemlige hos de lokale mottakerne. I korte trekk går forfatter inn på en diskursanalyse der man ser på de

forskjellige kunnskap-/maktforhold som ligger innenfor SDP-bevegelsen, og videre at man skal drive kritisk forskning med tanke på å avdekke forhold der giver-mottakerforhold innenfor SDP-organisasjoner står i asymmetriske maktforhold til hverandre.

Darnell & Hayhursts (2011) artikkel '*Sport for decolonization: Exploring a new praxis of sport for development*', stiller spørsmål om at det i lys av nye bevis om at det finnes god effektivitet innenfor flere SDP-programmer, også finnes underliggende maktrelasjoner som underbygger noen koloniserende tendenser innenfor slike initiativer og prosjekter. Et annet poeng som tas opp, er at man trenger å utvise forsiktighet, selv om slike initiativer når sine mål gjennom visse målemetoder, Dette fordi det fortsatt er viktig å sette spørsmålstegn ved om hva disse målene er, hvem som har laget dem, og hvilke interesse de tjener.

3.2.5 Teoriens relevans

Bistand og utviklingsdiskursen har lenge vært preget av synspunkter oppstått i 'vesten', og er slik sett svært eurosentrisk. I et forsøk på å belyse eller utfordre forståelsesrammene for videre utvikling innen idrett og bistand, kan det ovennevnte postkolonialistiske perspektivet bidra til nettopp det. Å representere de andre handler ikke om å ta de andres perspektiv, men i alle fall la de marginalisertes kunnskaper, opplevelser, erfaringer og perspektiver komme til syne og slik bidra til å skape dialog og større lokal forankring innenfor bistandsprosjekter. Det postkoloniale blikket kan bidra i det Lund (2010) uttrykker '*...The text does not provide 'how-to' suggestions, but rather 'what to consider' issues to consider when working on a moving target in a changing field*' (s.20). Utviklings- og bistandsdebatten er i stadig utvi kling, og viktigheten av å bruke dette teoretiske perspektivet, er å kunne reflektere over hva som blir ytret og hvordan dette kan belyse hva som er sentrale verdier i idrettsbistandsprosjekter og den omkringliggende diskursen. I alle diskursene som omgir idrettens mange sider, kan det også hevdes at vår virkelige forståelse er høyst underutviklet (Stoddart 2008).

3.3 Problemstillinger fra kulturteori og postkolonialistiske perspektiver

I tilknytning til disse teoretiske perspektivene som er presentert, og i lys av hovedproblemformuleringen, er spørsmål og temaer som virker å være sentrale, blant annet:

1) Hvilke erfaringer blir uttrykt av forskjellige aktører ved å bidra i CHRISC i Arusha? Inn under dette vil jeg fokusere på temaer som:

- Hvordan evner og kunnskaper blir brukt i prosjektet.
- Hvilke vektlegging idrettsaspektet kontra utdanningsaspektet er i CHRISC?
- Hvordan vekselvirkningen er mellom CHRISC sin innflytelse som ekstern aktør og lokalsamfunnets påvirkning inn mot CHRISC.

2) Hvilken betydning mener ulike aktører at CHRISC har hatt for lokalsamfunnet? Under dette vil jeg se på temaer som:

- Aktørenes inntrykk av CHRISC i bredere perspektiv, og eventuelle endringer som har skjedd.
- Vekselvirkning mellom lokal og ekstern påvirkning.
- Hvilke muligheter og barrierer for deltakelse og frivillighet finnes i lokalsamfunnet?
- Fremtiden til CHRISC.

3) Hvordan kan CHRISC i Arusha sees i forhold til en postkolonial utviklingsagenda, og hva kan postkoloniale perspektiver bidra med i utviklingen av SDP – prosjekter? Under dette vil jeg se på:

- Opplevde forskjeller mellom ønskede mål fra KRIK internasjonal i Norge til CHRISC sine ønskede mål i Tanzania.
- Hvordan opplevelsen av CHRISC i forhold til samarbeidet og partnership er.
- Hvilke utfordringer som nevnes i CHRISC, og hvordan kan postkolonialistisk tankegang bidra til å forme en videre utvikling.

For å kunne belyse lokale perspektiver, vil det også være naturlig i et slikt prosjekt å være åpen for å diskutere temaer og problemstillinger som ikke har blitt tenkt i forkant av feltarbeidet, for å bedre kunne ta innover meg hva de lokale perspektivene faktisk vil fortelle meg.

4. Metodisk rammeverk

I dette kapitlet vil jeg gi en fremstilling av metodiske valg og hvordan undersøkelsen ble gjennomført. Det metodiske rammeverket må også vurderes i forhold til problemstillingene som undersøkelsen har som mål å utdype.

Den kulturelle vendingen som har begynt å ta form innen utvikling og bistand, med hjelp av kritikk fra postkoloniale perspektiver og post-utviklingsskolen, peker på viktigheten av å gi større rom for lokal kunnskap og lokale perspektiver. Når mennesker er i en annen kultur er fokuset i undersøkelsen, er det ifølge Thagaard (2009) viktig at forskeren kan leve seg inn i disse menneskenes situasjon for å kunne oppnå en bedre forståelse og innsikt. Når vi prøver å sette oss inn i gitte sosiale situasjoner, kan vi lettere oppnå forståelse for andres situasjon ved å være åpne og mottakelige (Thagaard 2009). En fare er imidlertid at man hører det man gjerne vil høre, og ikke det som blir sagt (Apentiik & Parpart 2006). Presisjon og nøyaktighet er derfor nøkkelen i et godt feltarbeid (Ibid).

4.1 Valg av metode og design

Kvalitative metoder er først og fremst verktøy for å finne ut hva mennesker gjør, hvordan de tenker, føler og hva slags kunnskap de sitter inne med, som gjerne skjer gjennom observasjon, intervjuer og dokumentanalyse (Patton 2002). Kvalitativ forskning er en aktivitet som plasserer forskeren i verden, der forskerens fortolkninger av hendelser skal gjøre verden mer synlig (Denzin & Lincoln 2011). Verden blir gjort om til en rekke representasjoner, inkludert feltnotater og intervjuer etc., som gjør at kvalitativ forskning blir en fortolkende og naturalistisk måte å lære mer om verden (Ibid). Ut fra problemstillingene jeg har valgt, vil det være naturlig for undersøkelsen å basere seg på kvalitativ metode for å bedre kunne forstå de temaene som skal undersøkes.

Ifølge Patton (2002) kan ikke datainnsamlingen følge en fast ramme for å kunne utforske et spesielt område, da det i forskning som i kunst ikke finnes noen ideell standard. Datainnsamlingen foregikk innenfor ett prosjekt, i én enkelt organisasjon i et annet land, der jeg utforsket forskjellige menneskers egne forståelser. Nedenfor gis en oversikt over designet for den empiriske undersøkelsen.

<u>Overordnet forskningsdesign</u>	
<u>Intervju</u>	<u>Observasjon</u>
Datamaterialet fra intervjuer, N = 10. 6 av intervjuene fra ansatte i CHRISC Tanzania (5 menn, 1 kvinne) 4 av intervjuene består av frivillige i CHRISC (2 menn, 2 kvinner)	Datamaterialet fra observasjon ble innhentet ved: <ul style="list-style-type: none"> - Nasjonalkontoret til CHRISC - Undervisningsseminarer - Forskjellige treningsfelt - Bonanza (En slags fotballcup/ idrettsfestival avholdt i helger) Datamaterialet er innhentet gjennom 15 selvstendige observasjoner.

Datainnsamlingen har foregått som en vekselvirkning mellom intervju og deltakende observasjon, men med hovedvekt på intervju, som ifølge Thaagard (2009) er en velegnet metode for å få informasjon om hvordan informantene forstår seg selv og sine omgivelser. Ved å benytte både intervju og observasjon vil dette gi de mest utfyllende dataene, slik at aktørperspektiver og erfaringer fra 'sør' og erfaringer best mulig kan komme frem. En kvalitativ forskers rolle blir å fortolke fenomener i lys av hvordan mennesker gir mening til disse fenomenene (Denzin & Lincoln 2011). Thaagard (2009) uttrykker at noe av det viktigste poenget innenfor kvalitativ forskning er at forskningsdesignet åpner for fleksibilitet. Ifølge Denzin & Lincoln (2011) har dette å gjøre med at hvilke fortolkende metoder som skal anvendes, ikke nødvendigvis kan planlegges på forhånd, og at konteksten kan være annerledes enn hva man som forsker visste på forhånd.

Fokuset på kvalitativ forskning, blir i det Patton (2002) uttrykker et forsøk på å bedre forstå verden. Kvalitativ forskning i motsetning til kvantitativ forskning kan sees som to metoder der den ene søker bredde i kunnskapen, mens den andre søker dybde, detalj, kontekst og nyanse (Ibid). Gjennom datainnsamlingen der jeg har dratt veksel på ulike metoder, har jeg ønsket å gå i dybden på deltakernes forståelser og kulturen jeg

oppholdt meg i, og på den måten kunne skape tykke beskrivelser¹⁸ og en bedre forståelse ut fra naturalistiske data (real-life contexts) i den aktuelle kulturen.

Bruk av flere metoder for å belyse en problemstilling omtales som triangulering (Fangen 2010). Som nevnt tidligere har problemformuleringen gjort at jeg har basert meg på et utvalg av kvalitative forskningsmetoder som er observasjon og intervju, da dette kan bidra til å belyse temaet på en best mulig måte. Når metodetrianguleringen utarbeides, kan en metode underordnes eller likestilles i forhold til hverandre (Ibid), og inn under dette har jeg valgt intervju som hovedkilde i datainnsamlingen, mens observasjons- og feltnotatene er supplerende til disse. I tillegg har jeg brukt dokumenter som tillegg/bakgrunnsinformasjon.

4.2 Feltarbeidet – Arusha, Tanzania.

Som medlem i KRIK i Norge, samt interesse for deres internasjonale arbeid, valgte jeg i samråd med internasjonal leder for KRIK at utgangspunktet for undersøkelsen ville være CHRISC sitt prosjekt i Arusha, Tanzania, der nasjonalkontoret for resten av CHRISC-arbeidet i Tanzania ligger. Feltarbeidet ble gjennomført i en periode på seks uker i oktober og november 2011. Internasjonal leder var åpen og behjelpelig med å fasilitere feltarbeidet mitt, ved blant annet å gi beskjed ut i organisasjonen om å gi feltarbeidet mitt god prioritet. Det som potensielt kan være en 'risiko' med å få en organisasjons øverste leder sin godkjennelse og anbefaling, er at man som forsker kan bli sett på som en utsending fra ledelsen blant de som man skal forske på (Thagaard 2009).

Grunnen til dette valget er at CHRISC-arbeidet i byen har pågått i mange år, har gode strukturer, at det var mye aktivitet under feltarbeidet mitt, og slik sett ga gode forutsetninger for datainnsamling. CHRISC – prosjektet som skal sees på ligger nord i Tanzania ved foten av Mt. Meru, ikke langt fra Mt. Kilimanjaro. Arbeidet startet opp i 1999, det ble registrert som selvstendig organisasjon i 2003 og er et av de mest utviklede prosjektene som organisasjonen driver. Per dags dato deltar et sted mellom 5000 og 6000 ungdommer jevnlig i CHRISC-aktiviteter i Tanzania, fordelt på

¹⁸ Tykke beskrivelser (Thick descriptions) er detaljerte og gode beskrivelser av mennesker og steder, på en slik måte at forstå det studerende fenomen i større grad (Geertz 1973).

distriktene Arusha, Mwanza, Tanga og Moshi (CHRISC, u.å.). De er lokalt forankret og hovedsakelig basert som 'etter-skoletid' og helgeaktiviteter.

Arusha representerer én av 4 distrikter som CHRISC jobber i innenfor Tanzanias grenser. Innenfor prosjektet i Arusha, er arbeidet videre delt inn i fem forskjellige geografiske områder (Kaloleni, Suye, Ngaramtoni og Meserani)¹⁹. Alle områdene har nesten daglig aktivitet, og i tillegg til idrettsaktiviteter hører også et av CHRISC store satsningsområder innenfor Tanzania inn under sonen Suye, nemlig CHRISC Training Centre Arusha (CTCA), som virker som et lokalt og nasjonalt kurscenter, idrettsområde og fokusområde for organisasjonen. De jevnlig aktivitetene er i de forskjellige områdene idretter som fotball og volleyball, men også 'netball'. Blant idrettene arrangeres det en egen fotballiga for ungdom i Arusha som eneste tilbud på ungdom- og breddeidrett. Andre aktiviteter som blir arrangert er seminarer og workshops (lederutvikling, mediakurs, fremming av jenters deltakelse i organisasjonen og forøvrig i samfunnet, konfliktløsning, trener- og dommerkurs og informasjon om HIV/AIDS for å nevne noen fokusområder).

Fokus på aktivitetene i Arusha ble prioritert fremfor å inkludere flere distrikter, da jeg vurderte det slik at et større geografisk område ville gi mindre fyldige data og lavere kvalitet. Grunnet tidsperspektivet og prosjektets omfang, ville fokus på kun ett område (Arusha) gi meg en bedre ramme for å kunne sette meg inn i menneskenes situasjon, synspunkter og kulturen i Arusha.

Bærebjelken i organisasjonens drivkraft er frivillig arbeid, koordinert av en liten stab med ansatte (4 fast ansatte, og 2 ansatte i 50 % stilling), som for øvrig har jobbet som frivillige i organisasjonen tidligere. Frivillige blir gjennom eksempelvis idrettsturneringer eller seminar som blir avholdt, blant annet ved å vise gode kvaliteter som de eksisterende frivillige og ansatte i organisasjonen merker seg. Frivillig arbeid er ikke alltid like lett å motivere folk til i et samfunn der mange er materielt fattige. Men gjennom jungeltelegrafene og en større anerkjennelse blant folk i de forskjellige bydelene om at arbeidet kan gi muligheter for læring av ny kunnskap og andre positive utslag, blir nye frivillige vervet.

¹⁹ Informasjon kom frem under intervju med fast ansatt, og var ikke å oppdrive skriftlig.

En utfordring ved feltarbeidet var å ha en god tidsplan for gjennomføringen av intervjuene og observasjonsdelen av prosjektet. Som forsker i feltet bosatte jeg meg litt utenfor sentrum av byen på gjestehuset til Scripture Mission²⁰, med rask tilgang til nasjonalkontoret til CHRISC og de øvrige områdene i byen som organisasjonen arbeidet i. Dette stedet hadde en rolig atmosfære, slik at det var lett å kunne jobbe med kontorarbeid når jeg ikke hadde noen konkrete avtaler i byen.

Min rolle i felten med tanke på egen fremtreden og oppførsel ovenfor de menneskene jeg var i kontakt med, var noe jeg forsøkte å være ganske bevisst på. Fangen (2010) betoner betydningen av å finne riktig posisjon på balansepunktet mellom deltakelse og analytisk distanse. I starten av feltarbeidsoppholdet gjorde jeg avtaler med flere ansatte på hovedkontoret til CHRISC om intervjuer og steder for observasjon, og la en overordnet plan for hvordan tiden min skulle disponeres. Hele feltarbeidet vekslet mellom å gjennomføre intervjuer og å dra rundt for å observere aktiviteter. Min første introduksjon til folkene i CHRISC ble gjort på nasjonalkontoret få dager etter ankomst til byen. Ifølge Patton (2002) er ankomsten til feltet delt opp i to deler; å forklare bakgrunnen med feltarbeidet til de personene som kan hjelpe eller begrense tilgang til feltet (gatekeepers), og den faktiske fysiske inntredenen til feltet. Så på nasjonalkontoret presenterte jeg mine tanker for gjennomføring, og lyttet til de råd og tips jeg ble gitt fra de lokalt ansatte, da disse også hadde fått litt informasjon i forkant av dette møtet fra både meg og internasjonal koordinator i Norge.

Åpenhet og god kommunikasjon er viktig for å opparbeide tillit i feltarbeidet, da man uten tilstrekkelig innpass, får observasjonsnotater som blir overfladiske (Fangen 2010). Jeg brukte tid i starten på å lære meg hvordan CHRISC som organisasjon fungerte i byen, men også på landsbasis. Det å bygge opp et tillitsforhold med de ansatte og frivillige jeg skulle intervjuer og observere synes jeg gikk greit, og det hjalp at jeg hadde tilhørighet til KRIK og CHRISC i Norge da jeg skulle skape kontakt. Feltarbeidet hadde forskjellige perioder, der de første to ukene hadde mange intervjuer, før jeg etter hvert la vekt på å observere på ansatt – møter og arrangementer i regi av CHRISC.

²⁰ Navnet på Norsk Luthersk Misjonssambands (NLM) arbeid i øst – Afrika.

I starten av oppholdet brukte jeg for å komme meg rundt til de forskjellige stedene jeg hadde avtale med folk, men etter at jeg hadde blitt bedre kjent i byen, benyttet jeg i all hovedsak *Dalla Dalla*²¹, som gjorde at jeg kunne bevege meg i byen for en rimelig penge. Bruken av denne transportformen gjorde at jeg kom tettere inn på mennesker, og lettere kunne ta inn over meg mange av de kulturelle inntrykkene enten det var under transporten, ved busstasjonen eller under spaserturene i byen.

For å få en større forståelse av hvordan CHRISC fungerte ute i bydelene, brukte jeg tid på å dra rundt å se på treninger, fotballcuper og andre arrangementer. Jeg var alltid ærlig om hvorfor jeg befant meg rundt på de forskjellige stedene, og selv om jeg som en hvit vestlig mann alltid vil skille meg ut, ble mitt nærvær etter hvert mer 'normalt' for folk.

Angrosino & Rosenberg (2011) betoner viktigheten av at forskeren bør være i direkte kontakt med de som er marginaliserte av storsamfunnet, og videre at hovedmålet i en forskningsprosess bør være å være et talerør for de som det forskes på, slik at de blir 'empowered' til å forme sin egen fremtid. Det å skulle forstå CHRISC sin rolle i den lokale konteksten, og hvordan de lokale frivillige og ansatte tolket sin egen hverdag, gjorde at feltarbeidet ble svært intensivt. Gjennom observasjonen og intervjuene fikk jeg en bedre forståelse av kulturen gjennom aktørens synspunkter. Ifølge Patton (2002) legger kryss-kulturelle undersøkelser ekstra kompleksitet til den allerede komplekse samhandlingen som foregår i en intervjusituasjon. Faren for misforståelser øker da undersøkelsen i Tanzania varte i et relativt kort tidsperiode i forhold til hva et klassisk feltarbeid i en antropologiske tradisjonen ville ha gjort.

4.2.1 Forskerrollen

Det å skulle gjennomføre datainnsamlingen i et annet land og i en annen kultur i forhold til å gjøre det på hjemmebane, gjorde at jeg måtte forberede meg på en annen måte enn jeg ellers ville ha gjort. Ifølge Apentiik & Parpart (2006) må man være klar over temaer som blant annet rase, etnisitet, klasse, kjønn, religion, identitet, syn på verden, og særlig maktforhold mellom forsker og de utforskede, spesielt i det globale sør, da slike ujevne maktforhold er svært vanlig her. Det å være klar og reflektert over egen rolle i

²¹ Det lokale navnet på minibusser som var med å bygge opp bussystemet i Arusha. Alle minibussene kjørte spesifikke ruter ute i bydelene, med endestopp i sentrum av Arusha. Rutenettet var godt dekkende når man forsto hvor rutene gikk.

forskningssituasjonen var svært viktig i møte med menneskene jeg snakket med og observerte under feltarbeidet. Jeg prøvde å ha en balansegang mellom nærhet til menneskene jeg omga meg med, uten at jeg kom så tett på at jeg mistet analytisk fokus.

4.2.2 Intervjuer

I Tanzania snakker alle Swahili, og mange snakker også bra engelsk som andrespråk. Noen av intervjuene ble gjort på engelsk, mens andre ble det brukt tolk på. Siden intervjuene ble gjort med mennesker som kommer fra en annen kultur enn meg selv, er det ifølge Patton (2002) til tider vanskelig nok å forstå en annen når man kommuniserer via et felles språk, og enda vanskeligere å forstå den egentlige meningen av ord og uttrykk på tvers av kulturer. Ifølge Patton (Ibid) trengs det ved bruk av tolk opplæring, slik at de kan oversette intervjupersonenes utsagn mest mulig korrekt, og ikke kun summerer utsagnene i polerte former. Viktigheten av å ha gode data, gjorde at jeg brukte tid på å la tolkene inn i (to stykker med gode engelskkunnskaper fra CHRISC – systemet i Arusha) forstå betydningen av å oversette mest mulig nøyaktig. Av økonomiske årsaker ble bruken av profesjonell tolk valgt bort i prosjektet.

Det å skulle samle inn informasjon fra intervjupersonene, gjorde at jeg i forkant av feltarbeidet, men også under feltarbeidet måtte trene meg i rollen som intervjuer (Kvale & Brinkmann 2009). God forberedelse ville hjelpe meg til å formidle tankene mine bedre, samt holde i gang en god flyt i samtalen under intervjuene. Siden prosjektet ble gjennomført i et utviklingsland, er det viktig å være godt informert og sensitiv i forhold til lokale sosio-kulturelle kontekster (Harrison 2006), slik at intervjuene heller ikke skulle støte noen unødig.

Utvalget bestod av totalt ti intervjupersoner, der alle intervjuene ble gjort med voksne personer over 18 år. Alderen på de frivillige i CHRISC var noe lavere enn de ansatte, noe som speilet seg litt i hvor fyldige svar som ble gitt under intervjuene. Utvalget mitt kan beskrives som et relativt homogent utvalg, da alle har en sterk tilhørighet til CHRISC. Patton (2002) sier at dette kan være en god fremgangsmåte for å beskrive et spesielt miljø i dybden. For å oppsøke og finne intervjupersonene under feltarbeidet anvendte jeg det Patton (Ibid) beskriver som '*snowball or chain sampling*' (s.237), som handler om å oppsøke nøkkelinformanter med mye informasjon som kan foreslå andre aktuelle intervjupersoner. Det finnes ingen fasitsvar for hva som er riktig størrelse på et

utvalg for et prosjekt, da dette har å gjøre med prosjektets utforming og størrelse, samt blant annet datametning (Patton 2002; Thagaard 2009).

Formålet med intervjuer er å komme inn i en annen persons perspektiver, og derfor går kvalitative intervju ut fra den forutsetningen at perspektivet til andre mennesker er meningsfylte, at det kan læres, og kan gjøres eksplisitt (Patton 2002; Kvale & Brinkmann 2009). I et kvalitativt forskningsintervju vil produksjonen av kunnskap skje i forhold til interaksjonen og samspillet mellom forskeren og intervjuobjektet. Det finnes flere former for forskningsintervjuer, men den jeg brukte kan kalles en delvis strukturert tilnærming (Kvale & Brinkmann 2009). *‘Det semistrukturerte livsverdenintervjuet søker å innhente beskrivelser av den intervjuedes livsverden med henblikk på å fortolke betydningen av de beskrevne fenomenene...’* (Kvale & Brinkmann 2009:137). Fokuset ble på utvalgte temaer som ble valgt ut på forhånd, i tillegg til temaer som kom opp naturlig i intervjusituasjonene, og som Kvale (2007) uttrykker, er styrken til et semistrukturert intervju at det har en sensitivitet til å åpne for å ta inn nye, og ikke påtenkte temaer, som oppstår mellom forskeren og intervjupersonene. Gjennom intervjuene søkte jeg å forstå og komme nærmere noen sentrale temaer og betydninger i intervjusubjektene verden. De semistrukturerte intervjuene ble anvendt på blant annet ansatte og frivillige, da jeg antok at disse ville ha en viss refleksiv modenhet i forhold til å dele sine tanker rundt prosjektets mål i motsetning til deltakere og spillere i CHRISC. Ovenfor deltakere og spillere i CHRISC valgte jeg å bruke observasjon som innsamlingsmetode, som blir beskrevet videre i teksten. Som Kvale (Ibid) uttrykker, søker kvalitative data mot å utdype kunnskap formidlet gjennom normalt språk, og sikter ikke mot kvantifisering. Derfor utdypes spesifikke og deskriptive kunnskaper om temaene konstruert i intervjusituasjonen mellom intervjuperson og forsker, og blir videre fortolket gjennom forskerens perspektiver.

Da prosjektet søkte å forstå ‘sør-perspektiver’ ut fra deltakernes egne synspunkter, uttrykker Kvale & Brinkmann (2009) at en slik tankegang plasseres seg i en fenomenologisk tradisjon, da forståelse er sentralt. Innen en slik tradisjon er hensikten å forstå fenomener fra de studerendes perspektiv, og beskrive omverdenen slik den erfarer av dem (Thagaard 2009). Semistrukturerte intervju bruker intervjuguide som er fleksibel på den måten at rekkefølge i hvordan temaer går gjennom ikke nødvendigvis

trenger å være like i de forskjellige intervjusituasjonene. Dette ga meg mulighet til å gå inn på spesifikke temaer og utforske nye som ikke var forutsett på forhånd.

Intervjuguidene mine, der jeg brukte én for ansatte, og én ikke helt ulik for frivillige, hadde noen faste spørsmål, men la også opp til at ethvert intervju kunne ta egne vendinger. Intervjusamtalen var ikke en hverdagssamtale, og Kvale (2007) uttrykker at asymmetri og maktforhold mellom partene involvert, kan skape forhold der intervjupersonen prøver å fortelle hva de tror intervjueren ønsker å høre. Dette er det viktig å være bevisst på.

Før intervjuene informerte jeg alle deltakere grundig om prosjektet, og lot dem også få stille spørsmål om prosjektet. Det informerte samtykket ble innhentet ved at deltakerne signerte informasjonsskrivet (Vedlegg 5). Ifølge Patton (2002) bør en intervjuguide være en liste med spørsmål som skal utforskes i løpet av en intervjusituasjon. Intervjuene ble lagt opp som en kombinasjon av ferdigstilte spørsmål som ble gjennomarbeidet i en intervjuguide i forkant av oppholdet, men også modifisert underveis i tillegg til at det ble lagt opp til en litt løsere samtale der intervjupersonene bedre kunne uttrykke seg utenfor bredden til de 'prefabrikkerte' spørsmålene (Vedlegg 3 & 4).

Intervjusituasjonene varierte fra å bli gjennomført i et kontorlandskap på nasjonalkontoret til CHRISC og ved seminardager på CTCA. Intervjuene, ti i alt, hadde varighet fra 30 – 60 minutter, der hovedtyngden gikk over 45 minutter. Jeg opplevde at jeg fikk en god datametning etter at ti intervjuer var gjennomført. Intervjuene ble tatt opp på diktafon, og senere transkribert, noe som alle som ble intervjuet ble informert om og samtykket til i forkant av intervjuet.

I etterkant av feltarbeidet, da transkriberingsprosessen og gjennomlesningen av intervjuene mine i tekstform var gjort, dukket det opp usikkerhetsmomenter i forhold til hva noen intervjupersoner hadde sagt under intervjuene, samt oppfølgingsspørsmål jeg ville ha svar på som intervjuene ikke kunne gi meg gode svar på. Derfor har jeg hatt oppfølgingskontakt med de fleste intervjupersonene via e-post i ettertid, for å tette noen av kunnskapshullene som oppsto.

4.2.3 Observasjon

Vitenskapelige undersøkelser ved bruk av observasjonsmetoder krever disiplinert trening og mye forberedelser (Patton 2002; Fangen 2010). Et feltarbeid har mange dimensjoner, deriblant rollen til forskeren, hvilke perspektiver som tas (innside/utside), hvorvidt det er én forsker alene eller flere forskere, åpenhet om undersøkelsen, varighet på feltarbeidet, samt hvilke fokusområde som skal følges (få elementer eller bred tilnærming) (Patton 2002). Selv om den som skal gjøre et feltarbeid må lære seg hvordan man skal oppføre seg i det nye miljøet, er det personene som er i det gitte miljøet som bestemmer hvordan forskeren blir behandlet (Ibid). For å kunne oppnå et godt forhold til de menneskene jeg skulle observere, måtte jeg bruke tid på å tilpasse meg kulturelt, men også i forhold til hvordan min fremtoning virket utad. Feltarbeidet mitt kan ifølge Fangen (2010) omtales som et deltidsdeltakende feltarbeid, som også er normalt innenfor sosiologiske feltarbeid. Mitt bosted var ikke i nærheten av dem jeg studerte, men igjen ga dette meg muligheten til å trekke meg tilbake og tenke gjennom og bearbeide felterfaringene med analytisk blikk.

Jeg ville vite hvordan CHRISC fungerte, og brukte derfor mye tid på å observere hvordan den daglige driften på nasjonalkontoret fungerte, blant annet ved å delta på møter og evalueringer for ansatte. I tillegg brukte jeg en del tid på å jobbe med arbeidsoppgaver i forhold til eget forskningsprosjekt i kontorets åpningstid, for å hjelpe til med å 'normalisere' mitt nærvær ovenfor de ansatte, slik at de lettere ville senke skuldrene i mitt nærvær.

Ved en anledning deltok jeg på et fire dager langt oppfriskningskurs for utdannede ledere i Kicking Aids Out²², et nettverk som CHRISC er med i. Her fikk jeg se hvordan opplæring og kursing av frivillige i organisasjonen kunne foregå. Det ga en innføring i hvordan et slikt kurs som samlet cirka 15 unge voksne kan ha stor betydning for deres videre innsats med arbeid i SDP.

Andre typiske observasjonssteder kunne være idrettsarrangementer i helgene som ble gjennomført av frivillige fra CHRISC. Opplæring eller kursing innen et gitt tema

²² Kicking Aids Out er et internasjonalt nettverk som bruker idrett som et virkemiddel for å drive opplæring om HIV/AIDS informasjon og generell opplæring for god allmennhelse (Kicking Aids Out, u.å.).

(eksempelvis HIV/AIDS – informasjon, lederskap, rusmisbruk, evangelisering) var første aktivitet for dagen for alle deltakende, før idretten etter hvert tok over. Vanlige treninger i for eksempel fotball var også en aktivitet jeg valgte å observere, for å lære om hvordan hverdagene i organisasjonens arbeid så ut. Dette gjorde jeg for å få en større helhet slik at jeg ikke kun var deltakende på de større arrangementene til CHRISC.

Det å observere på treningsfeltene og på kontoret hjalp meg til å få en bedre forståelse, samt en utdypning av noen av synspunktene som blir gitt gjennom individuelle intervjuer. I Fangen (2010) blir deltagende observasjon omtalt som en datainnsamlingsmetode som gir en unik mulighet til å studere mellommenneskelig samhandling, uten at man som forsker påvirker samhandling i like stor grad som i et intervju. Når det gjaldt å oppnå bedre forståelse og kunnskap om deltakerne og ledere i prosjektet, var deltagende observasjon på idrettsbanen og i miljøet rundt den fremgangsmåten jeg brukte, med vekselvirkning på det Fangen (2010) beskriver som *'Fullt deltagende observatør'* og *'delvis deltagende observatør'* (s.74-75). Noen ganger valgte jeg å delta i den sosiale samhandlingen mens jeg holdt meg noe tilbake fra miljøspesifikke aktiviteter, mens jeg ved andre anledninger inntok en fullstendig deltakerrolle. Denzin & Lincoln (2011) uttrykker at observasjon aldri kan være en nøytral eller objektiv metode, og at effekten av forskningen vil sette varige spor; derfor vil forskning med observasjon som metode innhente data i et dynamisk samspill med det sosiale miljøet. Metodens egenart gjorde sitt til at jeg i forskerrollen måtte justere min rolle i ulike situasjoner, da det var forskjell i alder og modenhet på informantene som skulle observeres. Fangen (2010) mener at det ikke er et akseptert ideal i feltforskning å konstruere kunstige nøytrale situasjoner slik det er i intervjusituasjoner. Derfor prøvde jeg så godt det lot seg gjøre under observasjonen å ikke påvirke aktiviteter slik at det forløp annerledes enn dersom jeg ikke ville vært til stede. Observasjonsdelen av prosjektet bidro med informasjon som ga god basis for å utdype temaer fra intervjuene. Observasjonen munnet ut i observasjons-/ feltnotater, som utgjorde datamaterialet fra denne delen av datainnsamlingen. Feltnotatene mine innebar å prøve å forvandle observerte hendelser i et gitt øyeblikk over til papir, som jeg igjen kan analysere (Fangen 2009). Poenget var å gi en beskrivelse av forskjellige hendelser, slik at disse i ettertid kunne analyseres nærmere og sees i sammenheng med annen innsamlet data.

Ifølge Patton (2002) bør feltnotater være deskriptive og inneholde informasjon om hvor observasjonen fant sted, når, hvem som deltok og en beskrivelse av hva som foregikk der. I tillegg noterte jeg utsagn fra folk jeg snakket med da jeg var ute i felten. Alle observasjonsnotatene prøvde å følge denne formelen nøyaktig, slik at disse feltnotatene kunne gi en nyansering og et tillegg til intervjudataene.

Ifølge Patton (Ibid) bør man når man er i ferd med å ferdigstille de innsamlede dataene, vie mer og mer oppmerksomhet til å bekrefte utsagn og observasjonsnotater. Jeg gikk gjennom observasjonsdata med noen av mine informanter i CHRISC i Arusha, for å forsikre meg om at jeg hadde notater som de mente var dekkende for de ulike hendelsene. Slik kunne jeg bedre forstå hva jeg hadde sett, samtidig som jeg også fikk forklaringer på temaer jeg var usikker på, samt temaer jeg hadde misforstått til en viss grad.

4.2.4 Dokumenter

Noen dokumenter om CHRISC og KRIKs internasjonale arbeid ble innhentet, for å gi et bedre innblikk i hvilke premisser som lå til grunn for arbeidet som ble gjort i Tanzania. Av disse, deriblant interne dokumenter i CHRISC om økonomi og budsjettering og et dokument om de styrende prinsipper og prosedyrer for CHRISC sitt arbeid skal jobbe ut fra. Dokumentene ble ikke utsatt for grundig dokumentanalyse.

4.3 *Bearbeiding, analyse og fremstilling av datamateriale*

Viktigheten av å kunne huske, samt forstå hva som har blitt sagt gjorde at jeg valgte å bruke digitalopptaker på intervjuene, og på den måten mistet jeg heller ikke noe av essensen i intervjuet. Dette ga meg mulighet til kun å fokusere på å føre samtalene. Intervjuer ble transkribert kort etter at hvert intervju var ferdig, som handler om å gjøre intervjuene om fra muntlig til skriftlig form og dermed i bedre stand for videre analyse (Kvale & Brinkmann 2009). Ved å gjøre dette raskt etter intervjuene var gjennomført, kunne jeg huske ordlyden i samtalene dersom opptaket skulle ha dårlig lyd. Ved å transkribere intervjuene, og lese gjennom dem mens jeg var på feltarbeid, kunne jeg også stille oppfølgingsspørsmål til de aktuelle personene dersom noen av svarene skulle være uklare. Kvale & Brinkmann (Ibid) belyser at det ikke finnes universelle regler for transkripsjon, men at det er viktig å være konsekvent i dette arbeidet. Jeg brukte en

stil der den muntlige samtalen ble gjort om til en formell, skriftlig stil, da jeg ville ha utskriftene til å være lettleste versjoner av intervjupersonenes historier.

Feltnotater ble tatt underveis; enten da det var møter på nasjonalkontoret, under seminarer eller eksempelvis fotballcuper. Disse ble en blanding av det Fangen (2010) kaller observasjonsnotater (ON) uten særlig mye fortolkning, og mer teoretiske notater (TN), der man reflekterer samtidig som man observerer. Under observasjon har ikke anvendelse av digitalopptaker vært en reell mulighet, så her har jeg kun basert meg på feltnotater. Feltnotatene ble ikke kodifisert systematisk, men inntrykkene fra observasjonen var med på å gi et annet perspektiv til hva intervjudataene gav av informasjon.

'Data interpretation and analysis involve making sense out of what people have said, looking for patterns... and integrating what different people have said' (Patton 2002:380). Ifølge Patton (2002) er utfordringen med kvalitativ analyse å kunne systematisere og forstå store mengder data, og sile ut overflødig informasjon fra det som er viktige mønstre i datamaterialet. Fordi det ikke finnes noen faste maler for å kunne finne viktige mønstre i datamaterialet fra intervjuene mine, var det viktig å skaffe oversikt over hva som befant seg av informasjon i datamaterialet, og dernest kommunisere hovedtrekkene av disse med intensjon om å belyse hensikten og temaet bak undersøkelsen. Retningslinjer for analyse finnes, men som utsagnet sier, er det forskerens overveielser, kreativitet og evner som er styrken i en god analyse. Gjennom temaene som er valgt ut, har analysen som Gibbs (2007) peker på, gått ut på å forvandle store datamengder til noe klart, forståelig, innsiktsfulle og troverdige former for data. Ut fra temaene i undersøkelsen ble dataene kodet og kategorisert for å gi en bedre oversikt, og som Kvale (2007) omtaler som henholdsvis å knytte på nøkkelord til intervjuavsnitt, samt å systematisk gjøre om dataene til analytiske meningsbærende enheter.

Meningen bak undersøkelsen styrer hvordan dataanalysen forløper seg og hva som vektlegges (Patton 2002). I mitt tilfelle er det å få frem perspektiver fra 'sør' blant prosjektets viktigste anliggende, der jeg har prøvd å innhente det *emiske* perspektivet, som Patton (Ibid) omtaler som en sannferdig fremstilling av de studerendes perspektiv. Det *etiske* (utenfra – perspektivet) perspektivet kommer mer frem i analysen av resultater, da resultatene og mine refleksjoner skulle drøftes opp mot teoriperspektivene.

I tråd med mine teoretiske perspektiver, vil jeg anse det som viktig å bruke mye plass på å la ‘stemmene’ og forståelsene til mine informanter komme godt frem i resultat – og diskusjonskapittelet, uten å legge stort fokus på det Kvale (2007) omtaler som komprimering eller meningsfortetting. Dette kan bidra til at noen av utsagnene som blir presentert er relativt lange, men jeg prioriterer å bringe frem den lokale kunnskapen og forståelsen, i tråd med min paradigmatisk forståelse av at lokal kunnskap er en viktig ressurs istedenfor å fremstille svært redigerte versjoner:

‘In listening to the stories of indigenous storytellers, we learn new ways of being moral and political in the social world. We come together in a shared agenda, with a shared imagination and a new language, struggling together to find liberating ways of interpreting and performing the world’ (Denzin & Lincoln 2008:15).

4.4 Vurdering av undersøkelsen

Jeg er selv medlem av CHRISC Oslo, som samarbeider med CHRISC Rwanda. Jeg må være klar over at denne relasjonen kan være med på å påvirke hvordan undersøkelsen utspilte seg og hvordan diskusjonen blir formet av dette.

‘The validity and reliability of qualitative data depend to a great extent on the methodological skill, sensitivity, and integrity of the researcher. Systematic and rigorous observation involves more than just asking questions. Skillful interviewing involves much more than just asking questions’ (Patton 2002:5).

Jeg som forsker er selve måleinstrumentet i undersøkelsen, og nettopp derfor har presisjonen og kvaliteten på det innhentede datamaterialet vært avhengig av min egen presisjon og vurderinger gjort underveis. Tidsaspektet i undersøkelsen kan ha satt begrensninger på kvaliteten og fylldigheten i de innsamlede dataene, ut fra Geertz (1973) sine anbefalinger om å lære om miljøer ved å bo og leve der over lengre tid.

En kombinasjon av metoder i datainnsamlingen kan øke validiteten i datamaterialet (Fangen 2010; Patton 2002). Kvaliteten på det innsamlede datamaterialet tror jeg har økt ettersom jeg har valgt en kombinasjon av ulike metoder. Gjennom intervjuene fikk jeg informasjon som kunne blitt styrket eller svekket gjennom mine observasjoner i felten. Av praktiske årsaker og i forhold til tidsrammen på hele prosjektet, ble feltarbeidets totale ramme på 6 uker. Dette gav relativt god tid til å samle inn dataene,

selv et lengre opphold med flere intervjupersoner og mer detaljrike observasjonsnotater sannsynligvis kunne gitt meg et fyldigere og mer nyansert datamateriale. Spørsmålene i intervjuguiden var et godt utgangspunkt for intervjuene, og ble med noen justeringer underveis et godt anvendelig i forhold til å se på undersøkelsens problemstillinger.

At engelsk ikke var mitt eller noen av intervjupersonene sitt morsmål, kan føre til at dataene ikke gir like tydelige eller nyanserte svar. I intervjuene der tolk ble brukt, kan også tolken sine synspunkter ha formidlet et noe annerledes meningsinnhold, og kanskje ikke like fargerike som svarene som egentlig ble gitt av intervjupersonen.

Datamaterialet som blir skapt gjennom kvalitative forskningsprosjekter er annerledes enn i kvantitative prosjekter i form av å se på fenomeners innhold, dybde og utbredelse, Fangen (2010) sier derfor at andre kriterier må benyttes for å se på kvalitativ forskningsvaliditet. Jeg har valgt å se på prosjektets validitet gjennom Kvale & Brinkmann (2009) sin beskrivelse av valideringens syv stadier. Første stadium omhandler prosjektets tematisering, der undersøkelsens validitet kan sees i forhold til hvor solid det teoretiske rammeverket er, og hvilke spørsmål som kommer fra disse. Andre stadium omfatter planlegging og valg av undersøkelsesopplegg og metoder i henhold til studiens formål. Stadium tre til fem omfatter validering i intervjufasen, transkriberingsfasen og analysefasen, der kvaliteten på intervjuene og transkriberingen sees i forhold til troverdighet, fra intervjuperson til forsker, og fra opptak til tekst. Om analysefasen er valid, kan sees på i forhold til om fortolkningene er logiske. Stadium seks og syv handler om validering og rapportering, der forskeren må være reflektert i forhold til hvilke valideringsformer som anses relevante for en gitt studie (Jfr. Kommunikativ validitet og pragmatisk validitet) (Kvale & Brinkmann 2009), og angående rapporteringen; om hovedfunnene som er gjort er beskrevet på en god og valid måte.

Jeg gikk gjennom intervjuene med de fleste av intervjupersonene under feltarbeidet, samt at jeg har hatt oppfølging via e – post i etterkant. I tillegg gikk jeg gjennom mye av observasjonsdataene med noen frivillige i CHRISC. Disse tiltakene har bidratt til å øke det Fangen (2010) omtaler som respondentvalidering. Undersøkelsen skulle frembringe perspektiver fra ‘sør’, og en svakhet ved undersøkelsen er om jeg som en hvit, ung mann, og ikke snakket det lokale språket, i tillegg til asymmetri i maktforhold i intervjusituasjonene, klarte å fange inn disse perspektivene på en god nok måte.

4.5 **Etiske aspekter rundt undersøkelsen**

Intervjuer og deltakende observasjon er prosesser som på en eller annen måte påvirker mennesker.

‘Because qualitative methods are highly personal and interpersonal, because naturalistic inquiry takes the researcher into the real world where people live and work, and because in – depth interviewing opens up what is inside people – qualitative inquiry may be more intrusive and involve greater reactivity than surveys, tests, and other quantitative approaches’ (Patton 2002:407).

Prosjektets gjennomføring har hatt preg av at jeg som forsker har reflektert over veivalg og avgjørelser som har blitt gjort underveis i forskningsprosessen. Dette kan ha vært overfor eksempelvis metodiske valg eller avgjørelser som jeg har reflektert over som etiske overveielser. Prosjektet har forsket på mennesker, og personopplysninger fra intervjuobjektene har blitt innhentet. Dette medfører at prosjektet har hatt meldeplikt ovenfor Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste. Prosjektet har vært meldt inn til denne instansen, og blitt godkjent etter gjeldende retningslinjer før datainnsamlingen ble påbegynt (Vedlegg 2).

Det overordnede etiske prinsipp for dette prosjektet er at deltakelse i forskningsprosjektet ikke på noen måte skal bidra til å skade informantene (Thagaard 2010). Intervjuene og observasjonen har vært de situasjonene der jeg har gjort de viktigste etiske overveielser under feltarbeidet. Ifølge Denzin & Lincoln (2011) kjenner vi verden ut fra de historier vi blir fortalt om den. I lys av dette har jeg vært bevisst på at en troverdig fremstilling av dataene helt klart også er viktig for å kunne fremstille sannferdige resultater.

For å opprettholde et slikt etisk prinsipp startet jeg med å innhente deltakernes informerte samtykke i forkant av intervjuene, som i *den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora* (NESH 2006) plikter forskeren til å informere om prosjektets intensjoner og mål til deltakerne, slik at det frie og informerte samtykke kunne bli innhentet. Den muntlige informasjonen til intervjupersonene, samt informasjonsskrivet ble gjort enkelt og oversiktlig, noe Patton (2002) påpeker er viktig for ikke å komplisere eller stresse intervjupersonene i forkant av intervjuet. Der ble det også informert om at informantene til enhver tid har mulighet til å trekke seg fra

prosjektet, uten at dette skulle gi noen negative konsekvenser for dem. I forhold til etiske refleksjoner rundt intervjusituasjonen var det viktigste hensynet med tanke på at jeg skulle bevare intervjupersonenes verdighet og integritet, altså det å ikke tråkke over streken på noen måte i forhold til kulturelle normer. I observasjonsdelen kunne etiske overveielser være i forhold til de nære kontaktene mellom forsker og informanter, som gjorde at det var viktig å være reflektert i forhold til egen tilstedeværelse (Thagaard 2009). Da prosjektet skal forske på mennesker fra en annen kultur, var det også viktig å være reflektert i forhold til kulturforskjeller, tabubelagte temaer og andre kulturelle normer (Kvale & Brinkmann 2009; Harrison 2006).

Ved publisering har jeg i tråd med Fangen (2010) sine synspunkter gjort mitt ytterste for å sikre mine informanters integritet gjennom anonymisere dem så godt som mulig, samtidig som jeg ikke på noen måte har hengt ut dem jeg har forsket på.

5. Resultater og diskusjon

I dette kapittelet av oppgaven vil jeg presentere og diskutere mine funn. Basert på dataanalyse fra intervjuer og observasjon, vil jeg presentere funnene i relasjon til mine teoretiske fundamentet og kritisk drøfte disse i lys av tilgjengelig forskning på feltet. Avslutningsvis vil jeg ut fra hovedtrekkene i den foregående diskusjonen skissere en debatt der jeg vil se på hvordan postkoloniale perspektiver kan bidra i den videre utviklingen av SDP. I følgende avsnitt (punkt 5.1) vil problemstillinger nummer 1 og 2 presenteres og diskuteres, mens i påfølgende to avsnitt (punkt 5.2 og 5.3) vil problemstilling nummer 3 presenteres og diskuteres.

5.1 Aktørforståelser i CHRISC

Jeg har gjennom min presentasjon av teoretiske perspektiver påpekt betydningen av å bringe fram lokale perspektiver, som ofte blir beskrevet som oversett i SDP.

Cultural studies has always been propelled by its desire to construct possibilities, both immediate and imaginary... It has no pretensions to totality or universality; it seeks only to give us a better understanding of where we are so that we can get somewhere else (Grossberg 1997:415).

I lys av dette sitatet ønsker kulturstudier, og da spesielt kulturalist – tradisjonen å frembringe kunnskaper om all menneskelig erfaring. Hughson et al (2005) belyser at det å inkludere mange ‘perspektiver’ er en måte å utjevne forskjeller på, og igjen bidra til en mer rettferdig utvikling. Ut fra intervjuene og det som kom frem der, vil dataene som presenteres ha glidende overganger i forhold til de gitte problemformuleringene, slik at aktørenes utsagn om personlig, mellommenneskelig og lokalsamfunnsnivå kan gå over i hverandre.

5.1.1 Aktørenes personlige erfaringer med CHRISC

På spørsmål om hva intervjupersonene uttrykte av erfaringer med CHRISC, og gjennom observasjonen som er gjort, viser resultatene at CHRISC for svært mange har vært betydningsfull og hatt en klar påvirkning på deres livssituasjon. Det blir uttrykt at de mulighetene CHRISC har åpnet for, har gitt svært mange mennesker en arena til å ta ansvar for egen utvikling, og å finne aktiviteter og gjøremål som gir en positiv effekt på

dem som individer, men også at lokalsamfunnene har hatt utbytte av organisasjonens arbeid. Alle jeg intervjuet, enten det var ansatte eller frivillige, ser ut til å ha fulgt den samme utviklingen inn i organisasjonen; fra deltakende i CHRISC aktiviteter, til å være frivillig i forskjellige former, og til slutt ansettelse for noen 'utvalgte', der frivilligheten og erfaringen er blant det viktigste grunnlaget for ansettelsen.. Paul²³, en av de ansatte i CHRISC, som har gått veien fra spiller, til frivillig gjennom flere år, og til slutt fikk ansettelse, uttrykte seg på denne måten, og illustrerer hvilke erfaringer flere har med CHRISC:

I can say that CHRISC has developed me so much. And I remember when I joined it... I was not Paul as I am now. I have raised my leadership skills... It has enabled me to getting more knowledge on different things, hiv/aids, abuse, education... Therefore through CHRISC, I have got those knowledges'.

Her uttrykker han at CHRISC har betydd svært mye for han personlig, og videre hva han ser som utbytte for ungdom:

'In CHRISC we use sport which means there is no segregation at all. It helps youth to identify their potential through practical events. It creates opportunities for youth through workshops and seminars. It is the place where by someone can grow from nothing to something through volunteerism'.

Inntrykket om at CHRISC er en arena der mennesker kan vokse fra individer uten særlig store utsikter, til å bli ressurspersoner gjennom frivillighet, er blant de mest fremtredende synspunktene i intervjuene. Videre kan CHRISC virke som et verktøy der personer kan utvikle identitet og personlige egenskaper og få roller som gir stor personlig betydning, En av de frivillige, Issa, beskriver seg selv slik:

'So many changes... Before I joined CHRISC, I didn't know many stuff. But when I joined CHRISC, I know many stuff. I know I have the ability to change others. I didn't believe in myself, but when I joined CHRISC, I know I can do something good'.

En kvinnelig ansatt, Ramla, uttrykker sin erfaring av CHRISC slik: *'I feel like I have benefitted a lot, cause I feel that CHRISC has moved me from somewhere, I can say moved me from nowhere to somewhere'*. Ramla forteller meg i etterkant av intervjuet at

²³ Alle navn som blir presentert i dette kapittelet er fiktive navn.

hun som mange andre i CHRISC kommer fra enkle kår i et lokalsamfunn der jenter og kvinner som regel ikke skal gjøre særlig mye ut av seg. Derfor kunne hun, bare for noen år siden, ikke ha sett for seg den framtiden som blant annet CHRISC nå hadde muliggjort for henne. Gjennom frivilligheten hennes i CHRISC, opphold og ettårig skolegang i Norge, og til slutt ansettelse i CHRISC, kan man spore en forståelse at det ligger mye bak Ramla sitt foregående utsagn. Det kommer også fram i det neste utsagnet hva Ramla mener hun spesifikt har hatt utbytte av gjennom deltakelse i CHRISC: *'First of all, it has increased my confidence, it has increased on my teaching skills, it has increased of my knowledge of thinking,, 'of seeing things'*. Hun ble tidlig forespurt om hun ville undervise ute i lokalsamfunnene for CHRISC. Denne rollen beskrev hun som viktig for å utvikle selvtillit og pedagogiske ferdigheter, og gjennom alle hennes erfaringer, inntrykk og refleksjoner, har dette bidratt til en ny måte å 'se ting på'.

Det blir i intervjuene gitt inntrykk av at CHRISC bidrar til å styrke enkeltmenneskers muligheter gjennom utdanning, frivillighet og egeninnsats. I lys av utsagnene, omtaler disse menneskene CHRISC som en bidragsyter for å skape en positiv arena for læring, personlig utvikling, og utvikling av gode fellesskap, som kan omtales i det Barker (2008) kaller *'shared social meanings'* (s.7), at mennesker kollektivt gir CHRISC en dypere mening. Det kan av de ovennevnte sitatene også spores en forståelse av det Hall (1990) omtaler identitet som en produksjon eller kontinuerlig prosess, der CHRISC ifølge intervjupersonene har bidratt til produsere nye identiteter.

Funnene fra intervjuene understøttes av observasjoner, blant annet på treninger og forskjellige turneringer, om at CHRISC har stor betydning for deltakere i prosjektet. Uttrykk som: *'I feel so much better after a training'* eller *'I love to be a part of this'*²⁴ er tegn på at CHRISC blir godt mottatt. Ut fra observasjonene gir spillere, frivillige og ansatte i Arusha uttrykk for at CHRISC gir dem en følelse av å være en del av noe større, en positiv kraft i lokalsamfunnet som tidligere ikke var å finne ute i bydelene.

²⁴ Fra observasjon gjort på fotballtrening på CTCA 18. oktober 2011.

'Before there was "nothing". Now, something is happening in our community'^{25 26}.

Flere av de intervjuede uttrykker en takknemlighet for hva CHRISC har betydd for dem:

'I think it's [CHRISC] a very good experience, because everything I'm doing now can be attributed to what I was doing as a volunteer... One thing I didn't know was that I could become an administrator before I joined CHRISC, but through the exposure... I came to realize that this is something I can do. I can say that through CHRISC, I'm becoming a good administrator' (Earnest, ansatt i CHRISC).

Earnest legger vekt på at hans erfaringer som frivillig i CHRISC har eksponert han for erfaringer som har bidratt til at han erkjent at han ikke bare kan bli en administrator, men en god sådan.

*'I don't know how to put it... If you love something, you can do better. I love my job, and I also love CHRISC. It has given me a lot since I started from the zone'*²⁷. *And now I'm in an office, working with computers. I think this is a big development for me'* (Jelani, ansatt i CHRISC).

Jelani uttrykker i intervjuet en takknemlighet for at han har fått en jobb med det han er mest opptatt av, og er veldig begeistret for at han kan jobbe med en datamaskin, som han bare få år tidligere ikke hadde trodd kunne skje. En annen som er takknemlig og stolt er Rahidi (ansatt i CHRISC), her uttrykt gjennom tolkens ord: *'He [Rahidi] says that he is so proud with CHRISC, because they have given him a job,, after being a volunteer for 9 years'*. Denne stoltheten som Rahidi uttrykker, ligger det mye bak. Med kone og barn langt vekk i Dar es Salaam, har Rahidi satset mye som frivillig i CHRISC, og etter ni år som frivillig, har han nå blitt ansatt. Dette gir han mulighet til å la kone og barn flytte etter, samt at han kan få betalt for jobben som er hans store lidenskap. En av de frivillige uttrykte sin takknemlighet ovenfor hvilke muligheter han hadde fått gjennom CHRISC:

I feel like I'm one of the employees in CHRISC, because of the things which I did, and am doing up to right now. I think I'm another person cause of CHRISC. Im a player in my team, and they took me as a councillor, they thought that something had to do with my engagement with CHRISC, and they believe that I

²⁵ Utsagn fra en frivillig trener ved Kaloleni, 21. oktober 2011.

²⁶ Også gjentatt i liknende form ved Kaloleni, 29. oktober 2011 av en annen frivillig trener.

²⁷ Ett av CHRISC sine geografiske områder der prosjektet drives i Arusha.

know some things that they don't. So I tried to advice them about some things... So the thing I am proud of being a CHRISC member, is because CHRISC made more out of me than one would think' (Jaali, frivillig i CHRISC).

Flere av CHRISC – frivillige blir sett på som rollemodeller i lokalsamfunnet, og i dette eksemplet blir Jaali spurt om å være en rådgiver og mentor for lagkameratene sine på grunn av hans erfaring i CHRISC. Han uttrykker at mulighetene som CHRISC har satt premissene for, har gjort at han føler seg som en ansatt og betydningsfull bidragsyter i CHRISC arbeidet.

CHRISC sin tankegang er å få bukt med bla. dop, alkoholmisbruk og mange andre problemer som preger mange lokalsamfunn, gi ungdom muligheter til å oppleve noe positivt gjennom idrett og utdanning, og ruste dem til å bli 'bedre' mennesker. Alle de frivillige jeg snakket med brenner sterkt for denne tanken, men for noen blir også denne byrden tung å bære, slik det kommer frem her:

'Im trying to prepare my timetable, to do my thing... then I try to get enough time to volunteer, because it's a thing that comes from my heart. I like to help others, so I try to as much as I can... but they expect too much for free, because we are volunteers' (Jaali, frivillig i CHRISC).

Skillet mellom hva som kan forventes av frivillige er vanskelig å vurdere, men CHRISC uttrykker i management manualen (CHRISC 2010) at frivillige skal behandles med respekt, og at de er viktige ressurser for organisasjonen, men at de ikke skal ha status som lønnede ansatte. Belønningen for frivilligheten skjer gjennom læring og personlig vekst, så om noen frivillige synes de er overarbeidet i forhold til hva som bør og kan kreves av frivillige, vil dette være viktig å sees nærmere på. Det finnes ikke nok bredde i datamaterialet til å kunne si om dette er et reelt problem, eller om dette kun gjelder noen få personer, men det er viktig å merke seg at én av de frivillige følte seg overarbeidet.

Alle frivillige skal ha sine respektive kontaktpersoner som de kan rådføre seg med, og det skal fra nasjonalt hold i CHRISC Tanzania implementeres et tiltak for å bedre oppfølgingen av de frivillige (kom frem i intervju med nasjonalkoordinator).

Definisjoner på frivillighet kan variere, men Cnaan, Handy & Wadsworth (1996) betoner at denne avgrensningen kun bør sees på i en vid betydning av "ikke – lønnet

aktivitet”²⁸. Cuskelly, Hoye & Auld (2006) uttrykker at forskning på frivillighet og motivasjon blant frivillige, er både komplisert og multifasettert. Det er ifølge Cuskelly et al (Ibid) på generelt grunnlag akseptert at frivillighet resulterer i en forbedring av lokalsamfunn og en økning i sosial kapital for frivillige, men ifølge Doherty (2012) er svært lite av denne forskningen gjort i afrikansk kontekst. Dette kan bety at mange av forestillingene som finnes om frivillighet i vestlig kontekst beror på et helt annet verdsett og oppfatning enn det eksempelvis frivillige i CHRISC, Arusha legger i sin frivillighet i organisasjonen.

Selv om mange uttrykker at deltakelse i CHRISC er positivt og betydningsfullt, er det viktig å minne om at det er mange faktorer som ligger til grunn for hvordan slik involvering kan oppleves, blant annet hvilken idrett som spilles, hvilke roller og meninger dine venner, foreldre, trenere og administratorer i et gitt prosjekt sitter med, vennskap og relasjoner som dannes gjennom deltakelse, hvordan idrett og idrettens betydning blir vevd inn i en persons liv, hvilke normer og kulturelle kontekster i samfunn der deltakelsen foregår (Coakley 2011). Uten å skulle gå mye videre inn på hvilke faktorer som bidrar til utvikling i dette prosjektet (som også er utenfor undersøkelsens fokusområde), kan de frivillige – og ansattes uttrykksmåter om at CHRISC har en verdifull betydning i lokalsamfunnet, plasseres i Williams (1961) ‘structure of feeling’, at det finnes individuelle følelser av at CHRISC i Arusha har mye å bidra med for fellesskapet i lokalsamfunnene. Grossberg (1997) hevder at en god forståelse av kultur innen kulturstudier baserer seg på å forstå konteksten i hva det forskes på. På denne måten kan vi ikke forstå CHRISC sitt arbeid uten å se det i sammenheng med de lokale aktørenes egne synspunkter.

I utsagnene som er presentert kan CHRISC og miljøet rundt uttrykkes slik: ‘*Sport is a dynamic site that occurs across multiple levels*’ (Meân & Halone 2010:253), i at idretten får forskjellige betydninger av de forskjellige aktørene i CHRISC. Herath (2009) betoner at flere av de viktigste bidragsyterne innen de senere utviklingsteorier i mye høyere grad vektlegger en kunnskap om at ikke-materielle aspekter ved utvikling er avgjørende, eksempelvis Sen (1999) ‘*development as freedom*’, og at de ovenstående eksempler kan sees i en slik sammenheng, der CHRISC har bidratt til å øke et individs

²⁸ Mer om frivillighetens dimensjoner, se Cnaan et al (1996).

muligheter. I forskjellige kulturer til forskjellige tider har idrett betydd, og vil fortsette å bety mye i varierende grad for mange mennesker (Andrews 2002; Andrews & Giardina 2008).

5.1.2 Betydningen av CHRISC i en bredere kontekst

Ett av temaene for undersøkelsen var å forstå hvordan aktørene mente CHRISC sitt bidrag ute i lokalsamfunnene. En av de ansatte sa det slik: *'We use sports as a tool to reach society. When you provide sports, especially football, you are going to conquer anyone'* (Paul, ansatt i CHRISC). Her tror jeg Paul mener at idrett er en nøkkel for å imøtekomme barn og ungdom i lokalsamfunnene på en god måte, som igjen kan skape arenaer og møteplasser for å drive CHRISC arbeidet videre. Og særlig fotball synes å tiltrekke deltakere. Selv om fotball har vært en importert idrett i Afrika, viser Hognestad (2005) at fotball i Afrika sett i en post – kolonial kontekst har blitt den klart mest populære idretten. Dette har skjedd gjennom det Giulianotti & Armstrong (2004) kaller *'cultural reinvention'* (s.8), slik at idretten oppleves som ens egen, og ikke en importert kulturell entitet.

I tillegg til gleden ved å drive idrett, blir det blant flere vektlagt at idretten blir sett på som et middel i CHRISC til å oppnå samfunnsmessige mål, og slik de uttrykker det, kan arbeidet deres plasseres inn i en 'plus-sport' kontekst for å anvende Coalters (2009) analytiske ramme. *'In CHRISC we say that we don't do sports, but we use sports to do these other things... Things that they are not really taught in school... so we help them with other challenges'* (Earnest, ansatt i CHRISC). Idretten og opplæringen som ungdommer får i CHRISC, blir av ansatte og frivillige sett på som svært verdifull. I lys av at idrettens rolle blir uttrykt på denne måten, betoner Hughson et al (2005) at dynamikken i idrett og idrettens kultur er svært differensiert over tid og sted, og at dens karakter preges av blant annet historie, ritualer og kultur, mennesker, økonomi og globaliseringskrefter. En ansatt, Paul, uttrykker: *'People feel that CHRISC is doing something good for them, because we provide free education. It's free education total'*. Troen på at deltakelse, utdanning og frivillighet er nøkkelen til å oppnå gode lokalsamfunn, blir tydelig formidlet gjennom intervjuene. I utsagnet under blir disse målene eksemplifisert gjennom CHRISC:

‘Sports is one of the big tools for bringing people together. So through sports, there are individual achievements, social, educational... So, through CHRISC, the communities get a good message. We see fruits that some of our youths...their behavior... Their behavior is changing’ (Andy, ansatt i CHRISC).

Ifølge Andy er idrett hovedverktøyet for å samle mennesker, og at lokalsamfunnene får godt utbytte av CHRISC ved at noen av ungdommene utvikler seg i positiv retning. Dette budskapet er det viktig for CHRISC å bringe frem til lokalsamfunnene og at det ikke bare handler om idrett i CHRISC, men at utdanning er vel så viktig:

‘The important thing about CHRISC is that we tell them it’s not only about football. It is also about education... There is changes, like in the place where I’m from. There is so many youth that are using drugs... so many youngsters that become prostitutes... but now, they decide to participate in CHRISC, they come there, we teach them,, maybe on the effects on using drugs... and they start living it and now they are participating in sport’ (Issa, frivillig i CHRISC).

CHRISC skal arbeide for å motvirke blant annet spredning av HIV/AIDS, få bukt med narkotikamisbruk og drive annet opplysningsarbeid og utdanning. Observasjonene mine tyder på at de CHRISC – frivillige i tillegg til å undervise og snakke om disse temaene, også fremstår som gode rollemodeller for barna og ungdommen i lokalsamfunnene. Det at CHRISC skal være en rusfri og ‘sunn’ arena, bidrar til å lage en ‘frisone’ fra mange av problemene som finnes ‘utenfor’ CHRISC – aktivitetene. Synspunkter om at noe er i endring, en slags optimisme, ble uttrykt av flere av dem jeg var i kontakt med. Dette at mange ungdommer har fått endret livsførsel gjennom idretten, utdanningen og miljøet som CHRISC setter rammene for, omtales i positive vendinger. En annen frivillig fremhevet at idretten er CHRISC sitt fremste middel til å gjøre seg kjent for folk, og at den kjennskapen har bidratt til positiv endring, spesielt med tanke på rusrelaterte utfordringer:

‘Mostly when they are having leagues, and many people from the community come and gather... this is the way to get other people to know about CHRISC. Before CHRISC activities were present in the area where I live, there was a lot of drugs and drug addicts around there. But when CHRISC activity started with educating...drug abuse, HIV, so now there’s a reduction, cause those drug addicts became those sportspeople, the CHRISC members’ (Dacey, frivillig i CHRISC).

Men ikke alle var like begeistret. En av de ansatte la vekt på at CHRISC ikke har så mange ting å tilby lokalsamfunnene: *‘CHRISC does not bring something new to the*

community. There's some small things to the communities, so that they can be uplifted and be changed. The influence to the local people is all about the trainings that CHRISC provide' (Rahidi, ansatt i CHRISC). Likevel gir datamaterialet generelt inntrykk av at mange mener CHRISC har bidratt til reduksjon i bruk av narkotiske stoffer ute i lokalsamfunnene. Narkotikamisbruk er et svært synlig problem i mange av lokalsamfunnene som CHRISC jobber i, og det fikk jeg til stadighet oppleve, enten i møte med mennesker på gaten, på bussen eller når jeg snakket med mennesker om CHRISC og den lokale kulturen. Et av problemene for mange er at prisen på narkotiske stoffer er svært lav, og at veien til rus er en billig og enkel måte å unnsnippe hverdagens problemer. Flere av deltakerne på seminarer der jeg deltok som observatør, uttrykte at den kunnskapen de har fått gjennom CHRISC hadde vært essensiell for personlig utvikling. Før var det 'ingenting' som skjedde, mens mange nå er av den oppfatning at det skjer noe positivt i lokalsamfunnet deres²⁹.

CHRISC opererer i et land som materielt sett er fattig. Mulighetene til å drive fritidsaktiviteter med idrett og utdanning slik CHRISC tilbyr, eller å være en frivillig, er ikke mulig for de fleste jenter og gutter i barne- og ungdomsårene, slik som man ofte tar for gitt i mange vestlige land. Meân & Halone (2010) betoner at idrett i vid sammenheng av mange blir sett på som meningsfylt, men at hvilke betydninger idrett kan ha ofte er lite utforsket og mye 'tatt for gitt'. Uttalelsene fra de ansatte om hva CHRISC har betydd for dem, fra deres inntreden i CHRISC og gjennom gradene de har gått i organisasjonen, er tegn på at betydningen av hva CHRISC gjør har svært stor innvirkning på enkeltmennesker, men også at det foregår positive tiltak ute i lokalsamfunnene. Dataene gir uttrykk for et tosidighetsforhold fra aktørene, ved at det blant frivillige uttrykkes individuell glede ved å bidra og gi noe til lokalsamfunnet, samtidig som det foregår det en resiprositet i at de frivillige føler de lærer mye av erfaringen de får gjennom CHRISC. Mange spillere og frivillige uttrykker at de kunne ha hatt skjebner som dropouts fra skole, rusmisbrukere, tiggere etc., men at mange ungdommer gjennom CHRISC sitt arbeid blir motivert til å dyrke sunnere verdier (og også se muligheter til å gjøre en innsats for sin egen utvikling og for lokalsamfunnet sitt), er noe som støttes opp gjennom min observasjon. CHRISC sin påvirkningskraft

²⁹ Fra observasjon på Kicking Aids Out – seminar, 31. oktober 2011, CTCA, Suye.

som en synergieffekt mellom eksterne og lokale påvirkningskrefter³⁰ kan sies å ha påvirket mennesker; ansatte, frivillige og deltakere til å ha tatt til seg en blanding av flere forskjellige 'kulturelle elementer', kan relateres til det Barker (2008) omtaler som 'hybride identiteter' (s.257-260), der disse kommer sammen og danner nye meninger og identiteter (Barker 2008). I en slik sammenheng betoner Ramla:

'I can say that all that I see here in CHRISC makes sense of have a meaning to me... first my work of educating the youths on various aspects and when I see these youth flourishing and becoming better people. So in conclusion, I would say that this organization has done great work to both the employees and the people around the community, the efforts that it is giving out is really helpful... the meaning of all this comes as the result when the youth see the fruits of being in a team or a person is developed because he/she has participated in one way or the other' (Ramla, ansatt i CHRISC).

Hennes personlige erfaringer med å utdanne ungdommen har fått en viktig betydning for Ramla, mens i en lokalsamfunnskontekst, forstår jeg det slik at hun betoner at CHRISC har bidratt til at mange ungdommer får nye 'identiteter' når de ser fruktene og verdien deltakelsen har gitt dem. Liknende syn og forståelse kommer til uttrykk fra Fokwang (2009), som i sin studie av et fotballprosjekt i Bamenda, Kamerun, søkte å komme nærmere hvordan lokalsamfunn blir påvirket av idrett, gjennom å benytte seg av perspektiver fra 'sør. Fokwang (Ibid) belyser hvordan nabolag som tidligere først har vært sett på som fiendtlige nabolag med uregjerlige ungdom, gjennom påvirkning fra idrett kan endre et slikt syn, og at unge mennesker kan være med på å etablere en ny moralsk orden og endrede holdninger. Dette kan igjen vise noe av idrettens mulige gjennomslagskraft.

CHRISC bryter litt med hvordan idrett i resten av Tanzania blir drevet, ved at det er barn og ungdom som er målgruppa, og dermed kan det også ses på som et utviklings-/danningsaspekt:

'Most of the sports activity, I can say for the whole country, they target people from 20 years, which means that if someone comes to play sports, they come to be a footballer. But with CHRISC, what we started is having organized sports

³⁰ Her omtales ekstern påvirkning som rammeverket som KRIK sitt internasjonale gir, mens lokal påvirkning peker mot den respons som lokale kunnskaper og tolkninger som preger CHRISCV i den lokale konteksten.

for the younger generations. So by the time they become adults, we teach them a lot of things, other than sports' (Earnest, ansatt i CHRISC).

Ved å ha fritidstilbud for de yngre generasjoner, både idrett og utdanningstilbud, tilfører CHRISC noe til barn og ungdom i lokalsamfunnene som i seg selv er nytt, og som mange beskriver som et positivt tiltak. Det virker også å bidra til noe positivt gjennom det som uttrykkes med endrede holdninger blant mange ungdommer, og slikt sett bidrar til å virke som en positiv kraft for lokalsamfunn som har mange utfordringer.

Ett aspekt ved CHRISC er deres kristne verdigrunnlag. Religiøsitet er for mange i Arusha en stor del av hverdagen, og det er flere som liker godt at man i CHRISC kan få integrert dette i idretten og det øvrige arbeidet til CHRISC:

'I like CHRISC, because before playing, I get a chance to get devotion... After praying, we continue to play, and then I get a chance to learn about HIV/AIDS, drugs... so through that things I like CHRISC. I have taught a lot of students about different things in my community. From when I started and up to now... I think I am a different person' (Jaali, frivillig i CHRISC).

Slik Jaali uttrykker det, virker det for han positivt at han kan få mulighet til forkynnelse i kombinasjon med idrett og utdanning, men vektlegger samtidig at det ikke skiller så mye på hvilken religion man bekjenner seg til: *'To do volunteering in CHRISC, it doesn't matter what religion you are,, if you are islamic or if you are a Christian,, the good thing is to follow the mission and the objectives of CHRISC in a good way'* (Jaali, frivillig i CHRISC). Innside – perspektivet til Jaali virker å vektlegge at alle kan delta dersom de vil, selv om det sett utenfra muligens kan oppleves annerledes. At det å engasjere seg i CHRISC ikke skal være noen stor terskel, kan gi pekepinn på at organisasjonen prøver å jobbe i tråd med lokale verdier, slik at den lokale kulturen skal bli *sett og hørt*. I verdigrunnlaget til CHRISC nevnes det at CHRISC ikke skal diskriminere på bakgrunn av religion, kjønn, etnisk opphav eller status i forhold til deltakelse, selv om man som ansatt må være en bekjennende kristen (CHRISC 2010).

Det finnes mange muligheter i CHRISC uansett trosgrunnlag, blant annet har CHRISC frivillige med muslimsk bakgrunn. Ved et 4 dagers seminar jeg deltok på som observatør, var det noen av deltakerne som var muslimer, selv om majoriteten var

kristne³¹, uten at dette virket å støte noen i den sammenhengen. Men Earnest (ansatt i CHRISC) uttrykker i et intervju og i en oppfølgingsamtale, at nettopp verdigrunnlaget kan være en utfordring i arbeidet, i motsetningen mot CHRISC sitt motto om åpenhet og inkludering opp mot deres kristne verdigrunnlag:

‘You got CHRISC, a christian organization, and we promote godspells into every business that we are doing... And we might go into a community which is predominantly muslim. They want to participate in sports... they want to join our activity. So telling them that in our activity, we need to pray first., and we need to pray to our God., it might become a challenge for them to accept that’.

Som Earnest belyser, blir verdigrunnlaget anvendt i alle organisasjonens virksomheter, slik at det ikke skal være noen tvil for utenforstående hvilke fundamentale organisasjonen hviler på. Men sitatet viser også at religioner og verdigrunnlag også kan virke utfordrende for noen mennesker. Selv om det kristne verdigrunnlaget preger arbeidet, som innbefatter en helhet bestående av idrett, utdanning og forkynnelse, virker det i min observasjon som at forkynnelse ikke virker å være den øverste prioriteten til CHRISC, selv om det er en kristen organisasjon, og at organisasjonen fremstår som relativt åpen. For mange organisasjoner som driver utviklingsarbeid ut fra et kristent verdigrunnlag, uttales det at forkynnelse og det praktiske arbeidet blir to sider av samme sak.

Både Herath (2009) og Lunn (2009) betoner at de dominerende utviklingsdiskursene ofte har nedtonet viktigheten av de spirituelle aspektene ved menneskers liv, og plassert dette innenfor privatsfæren. Ifølge Clarke (2007) har det blitt en økende kobling mellom hvordan religion og utvikling kan spille positivt inn på utviklingsmål, eksempelvis at det har blitt større aksept de 10 siste årene for at slike prosjekter kan virke positivt inn på å jobbe for å nå FNs tusenårs mål. Noen ser på at denne koblingen mellom religion i utviklingssamarbeid kan spille en viktig rolle fordi de kan lage utviklingsprogrammer som er mer sensitive og bedre tilpasset den sosiale og kulturelle konteksten, selv om en må ha i bakhodet at religion i utvikling også kan ha negative sider (Herath 2009; Clarke 2007; Lunn 2009). Utsagnene som blir gitt om CHRISC kan drøftes ut fra CHRISC sitt

³¹ Fra observasjon på Kicking Aids Out – seminar, 31. oktober – 03. november 2011, CTCA, Suye.

virkeområde, og hjelpe til å forstå nærmere det Long (2001) kaller *'multiple realities of development projects'* (s.72), altså at et utviklingsprosjekt har mange fasetter.

Ifølge Da Costa (2010) er det blant mange forskere et ønske om å tydeliggjøre viktigheten av kulturelle aspekter i utviklingsagendaer i lys av Sen (1999) *'development as freedom'*. I CHRISC jobbes det med aktiv deltakelse fra lokalsamfunnene, slik at den lokale kulturen blir dyrket gjennom at aktørene jobber aktivt for sin egen utvikling, eller det Edwards (1989) omtaler som å bli *'subjects of their own development'* (s.127), eller det som ifølge Appadurai (2004) handler om å ha rammeverk for å inspirere, slik at man muliggjør mennesker *'to find the resources required to contest and alter the conditions of their own poverty'* (s.59). Som det er sagt tidligere, går CHRISC ut med at organisasjonen er åpen for alle som vil delta, enten som spillere eller frivillige. Denne form for kapasitetsbygging og utviklingen av lokale krefter som CHRISC jobber med, blir ifølge Fokwang (2009), sett fra donoperspektiv, en av donorenes viktigste bidrag, som igjen kan hjelpe til å virke positivt inn på i sine lokalsamfunn, der idrett er et viktig virkemiddel. De frivillige og ansatte beskriver i grove trekk at både enkeltmennesker og lokalsamfunn har hatt utbytte av CHRISC som en ekstern aktør. Appadurai (2004) ser et godt håp i en slik interkulturell læring, og tenker at kapasitetsbyggingen innen en utviklingsprosess handler om å styrke fattige menneskers evne til å kunne kultivere sin *'stemme'*, og dermed bli en aktiv deltaker i sin egen utvikling.

Selv om mange støtter opp om CHRISC, blir langt fra alle som begynner værende. På grunn av varierende motivasjon for deltakelse, er det derfor en del personer som kun blir i CHRISC i kortere perioder:

'There are some who join to get material things. And they come there and stay for some time, and they... ehhh. This is nothing. Im not getting anything... Then they quit. But there are those who come, and they see that this is something good,, and even if they don't get anything, then at least they will gain something, maybe knowledge, physical fitness' (Ramla, ansatt i CHRISC).

Ut fra konteksten der CHRISC arbeider, vil det være flere som vil delta på aktiviteter i håp på å kunne motta noen materielle goder, og det er ofte disse personene som Ramla omtaler, som forsvinner når man forstår at CHRISC ikke handler om utdeling av gjenstander, men om utdanning og læring. De fleste ansatte og frivillige i CHRISC

synes å arbeide mot å forbedre innholdet som prosjektet har å tilby, slik at flest mulig vil velge å bli med, samt å bli værende i CHRISC.

En av de ansatte drar fram en av de frivillige i CHRISC, som et godt eksempel på hvordan organisasjonen kan bidra til positivt å påvirke enkeltmennesker og lokalsamfunn.

‘There is a guy [volunteer] that is working with media... He’s changed a lot.. Before... he was moving along with what I can say...criminal groups/gangs, but now he got to knowing what CHRISC does to people,, he then started like a player. Then, we lifted him, and h joined the Act-Now’ers [volunteers from Norway], then they started teaching him how to blog, email, and so on... Now, he is a good volunteer, and can be a good leader’ (Jelani, ansatt i CHRISC).

Slike beskrivelser var det flere personer som fortalte om i løpet av feltarbeidet. Mange som har vært i vanskelige situasjoner forteller at de gjennom CHRISC og det organisasjonen har tilbudt, har kommet seg ut av destruktive aktiviteter og gjengmiljø, og blitt motivert til å se verdien av å kunne bidra positivt i samfunnet. Utfordringen til CHRISC er at de er én av få organisasjoner som jobber målrettet mot barn og ungdoms aktivisering og utvikling i Arusha:

‘The challenges I can think of...is about the local organization, cause in the local community, we don’t have like youth organizations and such. But if we have an organization like CHRISC, it’s easy to learn at least something, and maybe also help to motivate and inspire people to get them into school or find something good for them to do’ (Jaali, frivillig i CHRISC).

En del barn og ungdom kommer fra små kår, og har ikke råd til skolegang, og blir dermed lett utsatt for å komme inn i usunne vaner og destruktive miljøer. I lys av at CHRISC en liten organisasjon, uten de store budsjettene, kan de som et kostnadseffektivt prosjekt, slik Jaali uttrykker, hjelpe mange mennesker med enkle midler, slik som uformell utdanning og rådgivning, slik at de i alle fall står noe sterkere enn de ville gjort uten CHRISC sin påvirkning.

I tråd med James ([1963] 2005) klassiske verk om cricket i Karibien, der han brukte cricket som utgangspunkt for å forstå samfunnets oppbygging, kan idretten og idrettens utstpring gjennom CHRISC i Arusha også brukes som innfallsport til å lære mer om CHRISC sin rolle i samfunnet. Ett av de viktigste uttrykkene som har kommet opp i

intervjuene, er hvilken viktig betydning CHRISC har hatt, og fortsatt synes å ha for ansatte, frivillige og deltakere i prosjektet. I dette ligger det at CHRISC har gitt muligheter for ansatte og frivillige til å utvikle seg, gjennom blant annet utdanning og ledererfaring, og at lokalsamfunnene også har hatt godt utbytte av arbeidet, gjennom de uttalelser om at narkotikamisbruk virker å ha avtatt noe. Gorn & Oriard (2000) hevder at idrett i motsetning til andre kulturelle former som film, bøker, musikk og tv – programmer, som er ‘konstruerte’, er idretten er en arena som i hovedsak er ‘uregissert’. Idrett får forskjellige betydninger i ulike kulturelle kontekster, men slik mine informanter fra CHRISC Arusha uttrykker seg, er CHRISC en arena som skaper en slags livsgnist for mange vanskeligstilte barn og ungdom. Spaaij (2009b) uttrykker at det er viktig å unngå naive og urealistiske generaliseringer av idrettens kapasitet og evne til å forandre, men samtidig kan man ut fra dataene forstå at CHRISC har stor betydning for mange mennesker.

5.1.3 Vekselvirkning mellom lokal og ekstern påvirkning

For å forstå betydningen av det arbeidet CHRISC gjør, må vi se på hvordan CHRISC som ekstern aktør innvirker på et lokalsamfunn, samt hvordan lokal påvirkning virker inn på CHRISC, i det Jarvie (2006) beskriver som ‘*cultural globalization*’ (s.97), som omtaler en vekst i utveksling av kulturelle praksiser. Bistandsprosjekter vil alltid ha en viss normativitet over seg, da intensjonen er en utvikling eller god forandring. Men som Drange (2011) uttrykker, er det viktig at prosjekter tilpasses den lokale kulturen på en best mulig måte, da ‘*det handler om et interkulturelt perspektiv med fokus for den enkelte kultur og for bistandsmottakerne*’ (s.115).

CHRISC i Arusha påvirkes både fra eksterne og lokale perspektiver, og derfor blir CHRISC-prosjektene forskjellige i de landene organisasjonen opererer i. CHRISC setter en ramme for prosjektene, men innholdet og kunnskapene basert på lokal forståelse og praksis, anvendes i like stor grad. Det ser ut som at de ansatte og frivillige føler en sterk tilhørighet til organisasjonen, slik Paul (ansatt i CHRISC) uttalte det: ‘*We think we ‘own’ the organization. That’s why we work a 100 percent to make sure that CHRISC gets better and better*’. Dette tyder på sterk eierskapsfølelse, som inspirerer til innsats for å gjøre organisasjonen og arbeidet bedre. Ifølge Kidd (2011) følger de beste programmene innen SDP en modell som tar i bruk lokale perspektiver og initiativer. Motsatt kan prosjekter virke påtrengt utenfra, og således donordrevet uten særlige

innslag av lokale perspektiver. Det at CHRISC tar i bruk lokal kunnskap og forståelse blir i praksis svært håndfast, noe Issa forklarer slik:

'It came from the outside, but it gave us a chance to make it our own with our style. I was in a seminar in Haydom with some volunteers from Norway. They were surprised of the way we do CHRISC work here. It's totally different for them. So I just feel proud because we do it our style, and not their style... I think that's the best way' (Issa, frivillig i CHRISC).

Men selv om lokal forankring anses som svært verdifullt, påpeker Mohan & Stokke (2000) at vi også skal være nøkterne med å opphøye det 'lokale' kontra globale og nasjonale drivkrefter innen utvikling, da 'lokal deltakelse' ikke er en homogen drivkraft som kun bærer med seg positive utfall. I det perspektivet tyder mine data på at lokalt ansatte og frivillige i CHRISC arbeider i skjæringspunktet mellom lokal og ekstern påvirkning, og at det er flere hensyn å ta i vekselvirkningen mellom disse nivåene:

'We feel like the community is around us, the community is us! So we feel that they also have ideas that we can incorporate in our organization. And we also have ideas that we can incorporate in them... Though we also get authorities from above, maybe from regional or international level... we also think about the community,, what do they say, what do the youngsters from the community feel about CHRISC. So we also incorporate the community' (Ramla, ansatt i CHRISC).

Dette med å lykkes med prosjektet ved bruk av mange egne kunnskaper og perspektiver, virker å være svært viktig slik jeg tolker intervjupersonene og det jeg har sett gjennom observasjon. *'CHRISC doesn't command you, CHRISC doesn't force you to be a volunteer. It's yourself., If you think that CHRISC is good for your life and it helps you, then you can join CHRISC'* (Jaali, frivillig i CHRISC). En oppfatning slik som Jaali tilkjennegir her, beskriver hvordan CHRISC klarer å sikre en kontinuitet i arbeidet sitt, gjennom at de som bidrar kjenner tilhørighet og eierskap til arbeidet. Det at kontinuiteten også er med på å sikre en bærekraftig utvikling i CHRISC – prosjektet, hjelper CHRISC til å bli en god aktør for utvikling slik Earnest (ansatt i CHRISC) uttrykker: *'By developing structures that are long lasting... we will become a credible organization in development'*. Strukturen som Earnest her omtaler, tror jeg i lys av min oppfølgingssamtale peker på at langvarige løsninger kan oppnås med god rekruttering og oppfølging av deltakere og frivillige, slik at CHRISC får bra autonomi i prosjektet.

Lokalsamfunnet kommer med bidrag til CHRISC gjennom blant annet evalueringer av arrangementer der spillere kan komme med innspill til den videre utviklingen. Slik jeg tolker de ansatte på kontoret, blir tilbakemeldinger godt mottatt, da det er en oppfatning om at CHRISC skal spille på lag med lokalsamfunnet. Utover evalueringer, finnes det ingen faste prosedyrer på hvordan tilbakemeldinger tas imot, slik det uttrykkes her:

'We respect someone for giving out their opinions... Even though we are in the local community, it's not structured, but they can approach us, and we tell them that they can talk to us anytime. We will meet with them... and they can also come to our office to talk' (Earnest, ansatt i CHRISC).

At det ikke er 'strukturert' oppfatter jeg som at det skjer på uformelt vis. Det jeg også så på feltarbeid, var da jeg jevnlig innom nasjonalkontoret, opplevde at det flere personer kom innom med tips, innspill og forslag til de fast ansatte til CHRISC sitt videre arbeid i Arusha. I tillegg til å være åpne for innspill, blir det også uttrykt at arbeidet har en relativ autonomi, ved at prosjektet blir drevet frem av lokale krefter:

'Yeah... that's one good thing about the relation of CHRISC, because we are not like... we are given a mark, but we are given the opportunity to be creative in what we do. So I can say from evaluation, is that we are open,, we are free making decisions' (Earnest, ansatt i CHRISC).

Ved et helgearrangement³² observerte jeg at de frivillige fra CHRISC satte av veldig god tid i forkant at fotballaktiviteten for å diskutere med spillere, trenere og andre som var med på arrangementet og ba dem komme med ideer og innspill til hva som kunne og burde gjøres bedre for fremtidige arrangementer. Alle innspillene fra salen ble notert ned og tatt med til den videre evalueringen av arrangementet. En slik villighet til å la andre synspunkter komme frem ser jeg på som en selvfølge, da CHRISC som organisasjon ønsker å ta i bruk lokale kunnskaper og perspektiver og jobbe ut fra tanken om bærekraftige løsninger. CHRISC sine ideer og aktiviteter sammen med lokale kunnskaper og forståelser virker for meg å fungere sammen på en relativt harmonisk måte. Men i ett av intervjuene kom det frem at CHRISC burde satse sterkere på å inkorporere ideer fra lokalsamfunnet:

³² Observasjon på Bonanza 12. november 2011, CTCA, Syue.

‘Those people who have been in CHRISC, but now are elders, they can give us ideas on how we can develop CHRISC, instead of only having youth who are without role models. I think we have to establish something like a CHRISC ‘familia’, whereby we can be moving on to local people, and have ideas on how they are allowing their kids to come, and what CHRISC needs to do to develop. But the advice should lie to the CHRISC management manual or CHRISC ethics’ (Jelani, ansatt i CHRISC).

Her ser Jelani for seg at tidligere medlemmer i CHRISC kan gi råd, samt brukes som positive rollemodeller for de yngre barna og ungdommene. Så lenge slike utvida samarbeid ikke går utenfor CHRISC sin management manual, vil Jelani gjerne utforske slike styrkede bånd til lokalsamfunnet i fremtiden.

Ved å fremstille intervju – og observasjonsdataene slik som har blitt gjort over, prøver jeg å fremstille et utsnitt av en kultur gjennom hvordan mennesker erfarer den, i tråd med kulturalist – tradisjonen. Av de menneskene jeg har snakket med og observert, omtaler de kulturen de lever i som et sted som er omgitt med problemer av forskjellig grad, eksempelvis høy grad av narkotikamisbruk, kriminalitet, materiell fattigdom, mangel på utdanningstilbud og aktiviteter for ungdom, for å nevne noen av temaene. I noen av beskrivelsene blir CHRISC fremstilt som en aktør som individer og lokalsamfunn kan bli styrket av, og på den måten bidra til å bekjempe problemene som samfunnet sliter med.

5.1.4 Jenter og kvinner i CHRISC

Fokuset hittil i kapittelet har vært en generell fremstilling av de inntrykk som har blitt gitt gjennom intervjuene. Av hensyn til hva som kom frem, vil jeg bruke noe plass på å fremstille hva som har blitt sagt om jenter og kvinners deltakelse i CHRISC, og hvordan deres rolle kan forstås innenfor en kulturell ramme.

Jenteandelen i CHRISC i Tanzania, som enten er med som spillere, frivillige eller er ansatte, er svært lav i forhold til andelen gutter og menn. En av de kvinnelige ansatte gir noen synspunkter på denne problematikken: *‘I really want CHRISC to give more focus on the girls participation... on like the ‘Girls forums’’. I really feel we need them’* (Ramla, ansatt i CHRISC). Flere av jentene jeg snakket med mente at CHRISC ga dem en arena til å utvikle ferdigheter, slik at de i etterkant kunne delta sterkere i samfunnet. Disse ‘Girls Forums’ - seminarer som Ramla ønsker mer av, er et initiativ for å samle jenter og gi dem eksempelvis HIV/AIDS informasjon i tillegg til idrettsaktivitet.

Forumene er lagt opp for å gi jenter selvtillit, inspirasjon, kunnskap og motivasjon og å styrke hverandre i et fellesskap. Gjennom dette håper CHRISC at flere jenter vil bli aktive, og om ønskelig, delta videre i CHRISC arbeid.

På spørsmål om hvorfor jenter er i mindretall, var det en klar tendens i intervjuene, blant både gutter og jenter, at de kulturelle faktorene i Arusha var hovedgrunnen til den lave jentedeltakelsen, slik det uttrykkes her:

‘Culture is still holding girls backwards, or culture is still holding girls behind. So we need to get the community... to go to the parents and start educating them and get them to understand. It is just because they are not educated,, they really don’t know what’s going on outside there’ (Ramla, ansatt i CHRISC).

Jenter er ofte i familier, i skole og eventuelt arbeidslivet oversett i Arusha. Ramla (ansatt i CHRISC) uttrykker: *‘I think the most challenging on the girls is we feel minor sometimes. When somebody has not told you that you can ‘make it’, you feel... Can I really?’*. CHRISC er en organisasjon som ikke skal segregere på bakgrunn av kjønn, men for å øke jenteandelen har det vært nødvendig med egne tiltak slik som ‘Girls forums’. Forsøk på å oppmuntre til deltakelse på vanlige CHRISC – aktiviteter har ikke vært noen stor suksess tidligere. Men gjennom dette tiltaket der jenter kan være samlet, blir det uttrykt en liten optimisme, da jenteandelen har økt blant annet det siste året:

‘We’re changing... it’s changing. Actually now, you can see girls if you go to our activities. Girls can also teach, girls can also stand... So we feel like the educational part is really doing its best to help. So I feel like girls are coming up... And the shyness and fearing is going away’ (Ramla, ansatt i CHRISC).

Slik Ramla sier det, er det mye takket være utdanningsdelen til CHRISC at jenter finner en større styrke til å stå frem og ta aktiv del i CHRISC. Selv om CHRISC har fokusert bredere på å engasjere flere jenter til aktiv deltakelse i organisasjonen, er det fortsatt ujevn fordeling i organisasjonens ulike ledd. CHRISC gjennomførte en evaluering av aktiviteter i 2010, og kom fram til å implementere aktiviteter som kanskje hadde større appell til jenter. Som Earnest (ansatt i CHRIS) uttaler:

‘Last year, we did a review of activities, when we realized that we only reached limited number of girls. We started coming up with activities like volleyball and netball, and through that, they are willing to come...by their commitment, it shows that parents are willing to let them join’ (Earnest, ansatt i CHRISC).

Gjennom økt jenteoppslutning, uttrykker Earnest at det viser at foreldre i større grad er villige til å la døtrene delta på aktiviteter. Det er økt oppslutning fra jenter i CHRISC, der 'Girls Forum' - seminarer og introduksjon av idrettsaktiviteter som volleyball og nettbball er viktige bidragsytere. Men en av de ansatte er klar på at en slik satsning på å rekruttere jenter kommer til å kreve langvarig innsats, slik at det en gang kan bli en kvinne i lederstillingen i organisasjonen:

'It's going to take a process where we build a good foundation of girls where...we expose them to leadership to the point where we need to recruit more girls into leadership positions. We hope in future years, that is will be a female national coordinator here' (Earnest, ansatt i CHRISC).

Én ting er CHRISC og hvilke muligheter jenter har innad i organisasjonen slik Jacalyn uttrykt gjennom tolkens ord sier det her:

'She [Jacalyn] says that for her and in her opinion it's ok to mix up with the boys. She [Jacalyn] has no objection. And because CHRISC doesn't segregate boys and girls, they are altogether... so even when they are playing and are playing together, they just see themselves as equals' (Jacalyn, frivillig i CHRISC).

Men det eksisterer fortsatt kulturelle barrierer som hindrer jenters tilgang, blant annet gjennom at mange jenter ifølge kulturelle koder er ment til å høre til hjemmet eller privatsfæren. Slik Ramla sier det, er det noe endring å spore:

'It is now getting better, because before it wasn't... Cause now, girls, like in African culture, girls are supposed to keep inside, not go outside, don't come late in the night... Things like that. Even the schools themselves nowadays have introduced sports for both sexes, girls and boys. It has helped now to get more number of girls that come to participate. Because at my time in 2004... we were around 4-5 girls for every 30-40 boys... But now, if I go to the field, I see a lots of girls there, so it's like, it has improved from years back' (Ramla, ansatt i CHRISC).

For de frivillige, og da spesielt synspunktene til de frivillige jentene i CHRISC, påpekes det at CHRISC internt i organisasjonen føles som en arena der alle til en viss grad står på lik linje. Selv om man har likere muligheter for begge kjønn internt i organisasjonen, spiller kulturelle forhold svært mye inn på hvordan jenters deltakelse utspiller seg.

5.1.5 Målsetninger og fremtiden til CHRISC

Ideene til CHRISC sin fremtid finnes det mange av blant frivillige og ansatte, så får fremtiden vise hva som er mulig å gjennomføre ut fra budsjettene og drivkreftene til organisasjonen:

‘If we want CHRISC to develop, they also have to think about their employees, so that they can develop their skills. If they are not developing, let’s say quality trainings, you can’t manage to develop CHRISC. This small workshops we have, I don’t think they can make employees to be developed. The training we get from CHRISC, it is always the same. If CHRISC really want to develop, they can start developing their staff, so that they can develop the volunteers.. Then CHRISC will be in a good position in the future’ (Jelani, ansatt i CHRISC).

Fremtiden til CHRISC blir her omtalt som positiv, dersom man kan klare å videreutvikle de ansatte på en god måte, og at kontinuerlig forbedring er den beste måten på at ansatte og frivillige vil stå i en sterk posisjon i fremtiden. Det kommer en liten kritikk til at ansattes interne opplæring og utdanning i organisasjonen ikke har nok tyngde, slik at det oppleves som mye repetisjon for noen av de involverte. Dette kan i neste runde gå utover hva de ansatte kan videreformidle til de frivillige.

En av de ansatte vil at det i fremtiden skal knyttes ennå sterkere bånd mellom CHRISC og lokalsamfunnet, i form av tettere kontakt med barn og ungdommers foreldre. Ved å ha et mer åpent forhold ovenfor foreldrene, vil det være lettere å bygge opp gode kommunikasjonskanaler som vil bedre arbeidsforholdene for CHRISC:

‘It is better if CHRISC starts maybe a new way of gathering parents and talks to them about CHRISC., because the parents are the one who know their children, and they want to know what the children are doing away from home. What are they doing with CHRISC?’ (Rahidi, ansatt i CHRISC).

Forhåpningene om fremtiden til CHRISC virker å være positive både blant intervjupersonene og ute blant menneskene jeg har observert. *‘I want to see CHRISC... I want to see it ”up there”’* (Ramla, ansatt i CHRISC). Mange mennesker er svært engasjert, og vil gjerne se at organisasjonen skal utvikle seg, både i kvaliteten av hva som tilbys og vil gjerne se en økt vekst. De fleste har ikke utopiske drømmer om dette, men forholder seg relativt jordnære i tilnærmingen: *‘Not only bigger, but growing step by step’* (Issa, frivillig i CHRISC). Rahidi (ansatt i CHRISC) legger vekt på at han har tro på CHRISC sin framtid:

'CHRISC future will be in a good development... by having trainings based on education and other social skills, he says that more youth who will be changed because he thinks when you give education to ten, twenty people, that will not remain there. And those people will have more people who will be having CHRISC knowledge' (Rahidi, ansatt i CHRISC).

Gjennom alle som mottar utdanning og opplæring i CHRISC, vil viktig kunnskap spres og mange ungdom vil oppleve en god utvikling med nyttige kunnskaper og ferdigheter.

I møte med fremtiden er det viktig å reflektere over hvilken rolle idrett har i prosjektet, og tidligere har hatt i historien. Ndee (2010a) og Ndee (2010b) skriver om de historiske påvirkninger³³ idrett, kultur og samfunn har hatt i Tanzania, fra den tradisjonelle kroppskulturen, samt islamsk og vestlig påvirkning. Gjennom kontaktpunktene med andre kulturer, samt globaliseringskrefter som i senere tid har økt, har Tanzania mistet mye av sin tradisjonelle kroppskultur (selv om forsøk på bevaring har blitt gjort³⁴), og moderne idretters popularitet vitner mye om den koloniale arven. Selv om den moderne idretten og dens utspring i samfunnet for mange er en viktig del av kulturen i Tanzania³⁵, er idrett som et forskningsfelt svært oversett. Darby (2000, I: Ndee 2010b) tar opp et poeng om at:

'The african nation in its pursuit of a twenty-first century identity can only go forward. There can be no return to the past. There can only be the pulling of the past beyond the present into a distinctive but different future' (s.737).

Økende grad av globaliseringskrefter vil bidra til at tanzaniansk idrett og kultur blir påvirket av impulser utenfra, slik at det vil bli utopisk å skulle gå tilbake til en tilstand uten moderne idrett som tidligere eksisterte. Det som vil være mulig er å være mer årvåken ovenfor det som er igjen av denne kulturarven i møte med fremtiden. Tidligere kroppskultur var sterkt påvirket av rytme og dans, og en slik kroppskultur jobbes det

³³ The triple heritage of the culture of sport in Tanzania (Ndee 2010a:960).

³⁴ I 1970 årene ble det opprettet en nasjonal organisasjon for bevaring av tradisjonell kroppskultur (forkortet fra Swahili til CHAMIJATA) uten særlig hell, samt at en rapport i 1995 ble gitt ut i et forsøk på å gi et løft til en gjenfødelse av tradisjonell kroppskultur (Chappell 2007).

³⁵ Gjennom prosessen av 'cultural reinvention' (Giulianotti & Armstrong 2004:8).

med å ivareta i CHRISC, gjennom aktiviteter der dans – og musikk har hovedfokus, som da blir et tilbud for de som ikke nødvendigvis trekkes mot fotball og volleyball.

For å kunne forstå idrettens betydning i et SDP prosjekt slik CHRISC er, vil det ifølge Andrews (2002) bety å kunne forstå og tolke utspringet i forhold til flere komplekse sosiale kontekster. Uten en god forståelse og inkludering av sosiale kontekster i mottakerland, hevder Bradley (2009) at utviklingsprosjekter har lettere for å mislykkes. Slik jeg oppfatter synspunktene som er presentert fra intervjuene, spiller CHRISC jevnt over i tråd med lokale perspektiver og behov, og har da en bedre mulighet til å kunne være en god aktør for utvikling. Videre betoner Bradley (Ibid) at FBDOer kan arbeide med verdier som setter en plattform for tette partnerskap med lokalsamfunnet, og at slike partnerskap tillater utviklingsmål som kan være annerledes enn utviklingsmål satt av vestlige modeller, deriblant materiell velstand, men understreker også faren ved at ikke alle FBDOer er like kultursensitive.

5.2 CHRISC som bidragsyter til en postkolonial utvikling

Sylvester (1999) peker på at mange forskere innenfor den postkolonialistiske tradisjonen ser for mye mot fortiden, og er for mye frakoblet strømninger i samtiden for å forstå krefter som former vår globaliserte verden. Videre belyser Sylvester (Ibid) at postkolonialistiske studier har et potensial til å komme med nye perspektiver innenfor utviklingstankegang, gjennom å gi rom for at marginaliserte stemmer og andre perspektiver kan bidra i kunnskapsproduksjon.

Ut fra de innsamlede dataene synes det som at CHRISC i stort monn har fått gjennomslag blant lokale aktører. På den måten blir prosjektet i mindre grad bistandsmottaker, ved at arbeidet drives med lokale krefter. Giver – forholdet fra Norge, sett ut fra CHRISC sitt arbeid i Arusha, består i høy grad av å tilrettelegge for, og samarbeide med lokale krefter ut fra rammeverket som omfatter alle i CHRISC – systemet. Dette bidrar til at prosjektet hovedsakelig drives fremover med tiltak som fremmes lokalt, slik en av de ansatte forklarer: *'If you have a new idea, you just speak it and share with your colleagues [at staff meetings]. You present it. Then we see, if there is a possibility of implementing [within the framework and economic situation], and it passes [by the local employees], then we start it'* (Paul, ansatt i CHRISC). Det Paul her peker på er en relativ autonomi, som tyder på at CHRISC slik det fungerer lokalt i

Arusha, ikke kan betraktes som et donordrevet arbeid, slik Kidd (2008) uttrykker bekymring over ved at SDP prosjekter kan låse seg fast i strenge vertikale hierarkier (top-down control). Et annet aspekt som kan nevnes, slik det blir forklart av intervjupersonene, er at initiativet til nye ideer og tiltak i høy grad blir forklart at er basert på lokal kunnskap, som igjen kan bidra til å hjelpe folk i de tidligere koloniene til å gjenvinne sin identitet, i tråd med Fanon (1967) sitt perspektiv.

Ifølge FN (2012) er ikke problemet i utformingen av bærekraftig utvikling at det velges dårlige løsninger, men at mange mennesker ikke har gode valgmuligheter i første omgang. CHRISC i Arusha skal gjennom fokuset på lokalt eierskap hjelpe til med å skape bærekraftige og varige løsninger for barn og unge i lokalsamfunnene, i vekselvirkning mellom lokale og eksterne krefter. Uten et fokus på lokal kultur uttrykker Herath (2009): *'Without consideration of culture... development is simply a global process of social engineering whereby the economically and militarily more powerful control, dominate and shape the life of others for their purposes'* (s.1459). Gjennom et fokus på samarbeid og utveksling av ideer på tvers av nasjonale og kulturelle landegrenser, men også å styrke de tidligere marginaliserte til å bli sine egne agenter for egen utvikling slik Spaaij (2009a) betoner viktigheten av, kan vi etter hvert komme nærmere en postkolonial agenda innen utviklings samarbeid.

5.2.1 Partnership og samarbeid i CHRISC

Et av temaene som ble berørt under intervjuene var hvordan og i hvilken grad man opplevde forholdet mellom lokalsamfunnet og CHRISC lokalt i Arusha, samt høyere opp i systemet (altså regionalt og internasjonalt nivå). Paul (ansatt i CHRISC), uttrykte CHRISC lokalt sin selvstendighet på denne måten: *'We think that we own the organization. That's why we work 100 percent to make sure that CHRISC gets better and better'*. Videre beskriver han ved hjelp av håndbevegelser hvordan han er en viktig del av organisasjonen ved å vise at organisasjonen består av to pilarer; han (og kollegene) og CHRISC, og at disse ikke kan fungere uten hverandre, mens han sier: *'This is the way we are doing... Every step. Me and CHRISC... Not one without the other'* (Ibid). Dette gir et inntrykk at man på lokalt nivå opplever seg selv som relativt selvstendige og autonome. Men selv om en kan spore autonomi og selvstendighet, har partnerskapet i CHRISC oppstått ved at en ekstern aktør har kommet inn (KRIKs internasjonale arbeid), som blir omtalt av Earnest (ansatt i CHRISC) slik:

'The way I see KRIK and the regional office,, are just there to, they lay down a framework, and given through the international office, you can do your work through sports and education within this framework. The way you are going to do it, it's upon you. Because you are the one who understands the local community' (Earnest, ansatt i CHRISC).

Slik det kommer frem her forstår at KRIK internasjonalt i Norge, og CHRISC sitt regionale kontor i Nairobi kun er til for å skape rammevilkår og som lokale aktører i CHRISC kan jobbe ut fra. Men som det også blir sagt, er det opp til lokale aktører å selvstendig utarbeide planer i den lokale konteksten, der rammeverket ligger i bunn for prosjektutformingen.

Selv om Management manualen til CHRISC (2010) skal gjelde alle som driver med CHRISC arbeid, er ikke manualen urokkelig. Lokale krefter kan komme med innspill til manualen og hvordan arbeidet bør drives videre. Forumet for å komme med slike forslag til endringer er som regel på regionale møter, der internasjonal koordinator, regional koordinator og nasjonalkoordinatorene fra landene i øst – Afrika deltar. *'Yeah Yeah. It can be changed. They [international and regional coordinator] are the one approving it, but they also need advice from us [national level]'* (Jelani, ansatt i CHRISC).

In the regional board meetings, sitting the international leader, Mike [regional coordinator], and the national coordinators [from east Africa]. So during the meetings and their discussion of coming up with new objectives, all the national coordinators gets perspectives from all CHRISC countries, and they try to come up with the goals and objectives in a fellowship. (Andy, ansatt i CHRISC).

Denne anerkjennelsen for at CHRISC – arbeidet utvikles og drives videre i samspill med lokale krefter virker å være en viktig målsetning for KRIK sitt internasjonale arbeid, og ifølge (Wong 2010; Kapoor 2004) bidrar til å de-sentrere verdenssyn fra en dominant kultur, slik at marginaliserte stemmer i større grad blir fokus for kunnskapsproduksjonen. Videre blir det uttalt at organisasjonsstrukturen i CHRISC Tanzania muliggjør en god kommunikasjonsflyt vertikalt og horisontalt:

'I can say that it [communication] is easier because of the management we have in CHRISC Tanzania. When we have meetings at management here in the head office for CHRISC Tanzania, which is every Monday and at the end of the month. We are sitting together, discussing,, the challenges and achievements,, and the way forward. And in the meetings we try to bring the challenges... and

everything that is going on in CHRISC to the table. And we have a leader who is responsible of communicating with regional and international coordinator. So I can say we have a good communication channel' (Andy, ansatt i CHRISC).

'You know... CHRISC is about cooperation, transparency and also understanding to each other. When I have a challenge in my department, the first thing I do is to see how big the challenge is, and I see if I can overcome it, and if not... I'll move forward a level which is the coordinator and see if we can solve it. If not, we call a staff meeting and see if we can solve it. If not, we go further, to the regional office and so on' (Jelani, ansatt i CHRISC).

CHRISC has got good cooperation so it cooperates with both the locals and the outsiders like from Norway or from Uganda or here in Tanzania. There's cooperation and they listen to each other and what the others say, and then discuss to find solutions' (Jacalyn, frivillig i CHRISC).

Sammenfatningsvis kan hovedbudskapet fra beskrivelsene Andy, Jelani og Jacalyn gir tolkes som at kommunikasjonen og samarbeidet i CHRISC går på tvers av organisasjonsnivåene i CHRISC. Men dette kan ikke fjerne det Darnell & Hayhurst (2011) omtaler som det politiske og sosiale maktforholdet mellom 'nord' og 'sør', men vi kan spore en forståelse at vi er på vei mot en de-kolonisert utviklingsprosess, i den betydning at fremgangsmåten kan utfordre eller videreutvikle klassisk utviklingsforståelse gjennom en maktdreining som gir aktører i 'sør' større ansvar og dermed styrker lokal identitet. Et av eksemplene på at CHRISC jobber ut fra et samarbeidskonsept kom opp under et besøk jeg hadde på CHRISC sitt nasjonalkontor i Arusha. I planleggingen av et felles ansattseminar for ansatte i øst – Afrika som skulle legges til Nairobi, mottok de ansatte en mail fra internasjonal direktør i KRIK, der de ble bedt om å komme med innspill til temaer som burde tas opp og diskuteres, eller om det var noen spesifikke aktiviteter eller gjøremål som kunne være interessante å gjøre på dette seminaret³⁶ I tillegg til et slikt eksempel, er min tolkning av et seminar³⁷ som ble holdt for frivillige fra hele Tanzania, at man kan spore synergieffekter av at lokale krefter mobiliseres i fellesskap og arbeider mot felles agendaer, dog med kursinnhold fra en ekstern kilde. Disse to eksemplene kan gi en pekepinn på at det finnes noen dreininger mot en mer postkolonial agenda innen utvikling, der individer og grupper får

³⁶ Kom opp under ansattmøte i CHRISC 23. november 2011 på nasjonalkontoret til CHRISC i Arusha.

³⁷ Fra observasjon på Kicking Aids Out – seminar, 31. oktober – 03. november 2011, CTCA, Suye.

mer kontroll over egen hverdag, og blir mobilisert på en 'ny' måte slik Aschcroft et al (2007) omtaler postkoloniale perspektiver på.

Baaz (2005) hevder at ord som 'ownership', 'partnership' og 'deltakelse' ofte blir brukt som retoriske grep uten reelt innhold. Gjennom mine observasjoner i CHRISC, virker det som at aktørene i 'sør' opplever organisasjonen som en organisasjon som anvender slike begreper både i ord og handling. Kommunikasjonen i CHRISC som blir beskrevet over, gir pekepinn på at CHRISC oppleves som en organisasjon som i stor grad åpner for at prosjektet skal drives og tilpasses den lokale kulturelle konteksten. I lys av at prosjekter som CHRISC innen SDP er kommet inn på et sent tidspunkt i forhold til en mer tradisjonell utviklingskontekst, hevder Black (2010) at prosjekter innen SDP har fordelen av at de kan og bør lære av de feilene som er gjort tidligere. Tiltakene i lokalsamfunnene som CHRISC har bidratt til å gjennomføre med KRIK sin støtte, blir av intervjupersonene tilsynelatende varmt mottatt. *'I thank KRIK, because they see how we do the work... that's why we are still here, and they are appreciating what we are doing'* (Jelani, ansatt i CHRISC). Slik jeg forstår Jelani tenker støtten til CHRISC opprettholdt fordi det settes stor pris på det arbeidet som gjøres.

De ansatte og frivillige ser ut til å bære med seg sin CHRISC – identitet i mange sammenhenger, slik jeg tolker mine inntrykk fra feltarbeidet og det er denne sterke identitetsfølelsen av at man forstår seg selv ut fra CHRISC og sin rolle der, som videre bidrar til at man legger innsats i organisasjonen: *'For CHRISC I feel Im a part of it. For all these years, I've been participating in CHRISC, I've been volunteering for CHRISC, I've been so much with CHRISC, leave alone the employment and everything...'* (Ramla, ansatt i CHRISC). Ifølge Akindes & Kirwin (2009) er det å satse på lokalt eierskap og partnerskap med lokale aktører, veien å gå dersom en er ute etter å bistå i en god utviklingsprosess, og slik Paul (ansatt i CHRISC) sier: *'We don't do something from... Norway or Kenya, that is brought here, and then we implement it. No, We just come with our own ideas,, Then we implement what we have come up with'*.

Utsagnet tyder på at Paul er av den oppfatning at det er deres egne ideer som videreutvikles, og et slikt perspektiv samsvarer med det Darnell & Hayhurst (2011) omtaler som en postkolonial, de-kolonisert tilnærming til utviklingssamarbeid. Selv om det blir uttrykt at man implementerer egne tiltak, skal alle tiltak gjennomføres i tråd med

rammene som CHRISC (2010) sin rammeplan setter. Slik Jelani (ansatt i CHRISC) uttaler seg om lokale og internasjonale målsetninger: *'They are quite the same, though we are working in line with the management manual. We can't go beyond the management manual. The manual is not only for the local people. It is also for the international people'*. Slik det kommer til uttrykk her, tyder det på at denne manualen for CHRISC sitt arbeid anses som plattformen for all CHRISC – virksomhet bygget opp med like verdier og felles kjøreregler. Spørsmålet som kan stilles er om en slik rammeplan bidrar til økt eller begrenset initiativtakning fra lokalt hold. I lys av at en felles policy gjelder for alle i CHRISC, er beskrivelsene fra lokale aktørers evne til å gjennomføre egne valg for organisasjonen relativt tydelig. Et tilsvarende eksempel gis av Lindsey & Grattan (2012) fra deres forskning ved et SDP prosjekt i Lusaka, Zambia. Mine inntrykk fra CHRISC, sammen med beskrivelsene fra Lindsey & Grattan (Ibid), bryter disse beskrivelsene delvis med de portretteringene som ser på SDP som en bevegelse med et sterkt maktsentrum i 'nord'.

Men ikke alle jeg snakket med på feltarbeidet er like overbevist om at samarbeidet er så jevnbyrdig som tidligere omtalt:

'We can speak our opinion. So it's true that we get our opinions through. So I think it's all about good cooperation, but again, when it comes to KRIK... then we feel like... Ohh, it's a little bit higher over us, so it's like we feel they got more authority than down here and what we do. We mostly, respect the authorities' (Ramla, ansatt i CHRISC).

Selv om KRIK sitt internasjonale arbeid legger opp til et godt samarbeid med lokale partnere, gir Ramla her klart uttrykk for at samarbeidet ikke er likestilt og at det finnes assymetriske maktforhold i organisasjonen, noe Nicholls, Giles & Sethna (2010) uttrykker ved at partnerskap i utvikling gjerne kan bli bygget på positive prinsipper, men at relasjonen ofte bærer preg av maktrelasjonene mellom donorer og mottakere. Jeg fikk også litt inntrykk av dette ved observasjonen på kontoret i uformelle samtaler med ansatte og frivillige, at selv om man har samarbeid og opplever god kommunikasjon i organisasjonen, føler man seg til tider noe på siden av autoritetene høyere opp i organisasjonen. En slik følelse av ujevne maktforhold kan forstås i forhold til bistand og utviklingsfeltets historiske røtter, noe Briggs & Sharp (2004) legger vekt på at lokale røster i liten grad har blitt inkludert i utviklingsprosesser, men at en slik inkludering i stor grad blir belyst og tatt opp gjennom postkoloniale perspektiver på utvikling.

Men selv om det fortsatt kan spores visse maktforskjeller blant de forskjellige nivåene i organisasjonen, oppleves CHRISC i hovedsak som et godt samarbeid mellom 'nord' og 'sør' sett ut fra aktørene som arbeider i 'sør'. En fullstendig selvstendighet er ikke ennå implementert, men arbeidet til CHRISC som drives i 'sør', i dette tilfelle i Arusha, virker å ha fått større selvstendighet med tiden, og jobber fortsatt med å kvalitetssikre arbeidet slik at prosjektet kan drives mer autonomt på lokalt nivå. Briggs & Sharp (Ibid) har satt spørsmålsteget ved om akademikere, eksperter og bistandsaktører fra 'vesten' vil engasjere seg med og fullt ut samarbeide med mennesker som kommer fra andre steder og kulturer, da dette vil kreve en prosess der man de-sentrerer seg selv som eksperter, dernest for å anerkjenne andre kunnskaper og gjøremåter. Darnell & Hayhurst (2012) betoner at en postkolonial linse i lys av dette må se på de underliggende faktorene som driver frem SDP – bevegelsen, og hvilke kunnskaper som anerkjennes og inkorporeres i prosjekt – og kunnskapsutviklingen. Blant norske medlemmer i KRIK er det også få som kjenner til hvordan det internasjonale arbeidet fortøner seg når de kommer til Afrika:

'There is some [from the north] who have different concept of what CHRISC is doing in Africa until they come. Because for most of them, they might say that they expect it to be the ways it's being done in Norway. And the system of volunteerism is different in Norway than from the system of volunteerism here in Africa. Even though, we are giving in our time to reach the goals. Even though we are using sports, we are contributing to social change... they are also contributing to social change. It's just the way they are doing it and we are doing it differs' (Earnest, ansatt i CHRISC).

Earnest forteller at mange frivillige som reiser fra Norge til Afrika for første gang er overrasket over at CHRISC – arbeidet er så forskjellig fra hvordan KRIK sitt arbeid i Norge ser ut. I ettertid forteller Earnest meg at de fleste bruker noe tid på å omstille seg til de lokale forholdene, og å akseptere at CHRISC/KRIK – arbeid er så forskjellig i praksis. Grunnprinsippene for KRIK/CHRISC - arbeid er bygget på de samme verdiene, så Earnest forteller at aksepten for bruk av lokale perspektiver og gjøremåter raskt normaliserer seg fra folk utenfra. Men utfordringen med utviklingssamarbeid er å bryte noen historiske røtter og bånd til en tankegang der 'vi' i vesten er velgjørerne som skal komme til unnsetning, og ifølge Briggs & Sharp (2004), må dette gjøres ved å anerkjenne lokal kapasitetsbygging, og at disse perspektivene kan bli anerkjent i vekselvirkning med donorperspektivet. Hayhurst (2009) belyser viktigheten av å reorientere arbeidet mot den mottakende del av SDP – prosjekter. Selv om en slik

prosess og kunnskapsutveksling kan spores i CHRISC sitt arbeid, er arbeidet i Tanzania fortsatt et lite stykke unna å oppnå full selvstendighet i form av autonomi. Gjennom å belyse aktørperspektiver i dette prosjektet, er dette ett tiltak for å arbeide mot å oppnå ekte partnerskap innen SDP. Slik jeg tolker dataene, er man i dette prosjektet på vei i en slik prosess, selv om en del gjenstår. Men som Nicholls et al (2010) belyser er, ikke prosjekter innen SDP immune for de videre problematiske maktrelasjonene som gjennomsyrer utviklingsfeltet.

Gjennom det utstrakte samarbeidet som foregår i CHRISC, mellom frivillige og ansatte i Norge, og frivillige og ansatte i Tanzania (og øst – Afrika), der det foregår et tett partnerskap med utveksling av ideer, kan en slik prosess omtales som hybriditetsprosess³⁸, der hybriditet for McEwan (2009) har potensial til å intervensere og bryte opp tidligere relasjoner som har vært preget av ujevne maktforhold, og skape nye identiteter for begge parter. Ifølge Abrahamsen (2003) har den hvite manns selvoppfatning som et moralsk, rasjonelt og sivilisert vesen skapt et bilde av afrikaneren som barbarisk og usivilisert, og derfor bidrar en hybriditetsprosess til å bryte opp slike essensialiserte ‘bildene’, slik at skillelinjene mellom opplyst/uvitende, og utviklet/underutviklet i større grad viskes ut, og nye former eller roller for samhandling innen utvikling kan dannes.

5.2.2 utfordringer i CHRISC

Blant utfordringer i arbeidet til CHRISC slik det kom fram i intervjuene, var samspillet mellom CHRISC og mottakelsen ute i lokalsamfunnene. Som Rahidi (ansatt i CHRISC) uttaler:

‘In the districts with the youth... They do have conflict, they have challenges. One of the challenges is between the leaders and the local people... the parents who allow their youth to join CHRISC activities. And for the district and national office, there is also some challenges in regards to the youth. Each youth has his own thoughts... Some thoughts are very different with the CHRISC way of doing activities, but I try to encourage them and explain what the objectives of CHRISC are’ (Rahidi, ansatt i CHRISC).

³⁸ Et begrep brukt mye innen postkolonial litteratur, gitt av Bhabbha (1994), som peker på at kulturer gjennom samhandling og kulturelle overskridelser forandrer hverandre, og skaper ‘nye’ former.

Det er tydeligvis ikke helt knirkefritt å drive dette arbeidet i Arusha, og det er flere interesser å ta hensyn til (internasjonalt, nasjonalt, lokalsamfunnene), som skal fungere i samspill. Rahidi tegner opp et todelt bilde, der en av utfordringene er mellom CHRISC lokalt og foreldrene i lokalsamfunnene, i tillegg til CHRISC sine utfordringer med å kommunisere godt med en del barn og ungdom. Slik Rahidi forklarer 'bildet' av situasjonen, blir utfordringen i KRIK/CHRISC sitt videre arbeid i Tanzania å balansere hensynene i møte med flere perspektiver, og med Edwards (1989) sine ord: *'to change the way we think and act, so that we become able to listen and to learn 'from below''* (s.122). Og i dette ligger det at selv om CHRISC sin måte å tenke utvikling på har mange gode sider, må man også kunne ta inn over seg perspektiver nedenfra (lokalsamfunnene) for å kunne utvikle gode løsninger for arbeidet. Et av Edwards (Ibid) poenger er at konvensjonell utviklingstankegang ofte behandler mottakere i den tredje verden som objekter, og ikke subjekter for deres egen utvikling, og således devaluerer man den kunnskapen som finnes i sør.

CHRISC sin modell for utviklingssamarbeid tyder på en økt bevissthet om å se på utviklingspartneren i Tanzania som en likeverdig partner, selv om det fortsatt er ujevne forhold mellom 'nord' og 'sør'. Utvikling kan ikke skapes gjennom lettvinde løsninger, siden utvikling er en empowerment – prosess, men gjennom videre utbygging av CHRISC som en selvstendig organisasjon vil lokale kunnskaper og forståelser kunne komme tydeligere til syne. En annen utfordring som ble beskrevet i intervjuene (som også er tatt opp tidligere i denne teksten), angår jenters stilling i lokalsamfunnet, og synet på kjønnsrelasjonen og kjønnsroller, og hvordan det bidro til vanskeligheter for deres deltakelse og frivillighet i CHRISC:

'I think the big problems here in our region... the girls not participating in sport. So it's hard to get them to join CHRISC' (Jaali, frivillig i CHRISC).

CHRISC er en ungdomsorganisasjon som skal legge til rette for like muligheter for 'alle', og det betyr at involvering av jenter i CHRISC er med på å løfte fram én gruppe mennesker som har vært mest marginalisert i Arusha. Det er ifølge Nicholls et al (2010) mange kunnskaper og hensyn som må tas når flere kulturer møtes. 'Lokale perspektiver' er også svært mangfoldige i slike spørsmål om jenters deltakelse, gjerne på tvers av generasjoner og livssyn i lokalsamfunnene. Slik jeg fikk inntrykk av gjennom samtaler og observasjon, var at deltakere og frivillige av begge kjønn innad i CHRISC stilte seg

positive til økt jentedeltakelse. Samtidig som det utenfor organisasjonen helt sikkert finnes tilsvarende og motstridende syn på dette.

Postkoloniale perspektiver på utvikling ser på kultur som et relasjonelt forhold og et møtested, der styrker og svakheter fra flere perspektiver og forståelsesmåter møtes, og nye 'veier' trækkes opp. Selv om stemmene og kunnskaper til mennesker i 'sør' ofte blir devaluert i forhold til 'sann' kunnskap produsert innen akademiske institusjoner, og donoraktører i 'nord', er det samtidig problematisk å ukritisk akseptere stemmer fra 'sør' i generell forstand. CHRISC er avhengig av resonans fra mennesker i lokalsamfunnene for å være bærekraftige, og tvinger som sådan ikke gjennom organisasjonens synspunkter uten god dialog. I en globalisert verden med kryssende kulturelle strømmer, hevder Briggs & Sharp (2004): *it is important not to see indigenous knowledge as an artefact, simply something to be preserved...* (s.673), og i dette ligger det, at i en foranderlig verden, blir kunnskaper og perspektiver til stadighet utfordret i møte med å skape en bedre løsninger på felles utfordringer. For mange foreldre i Arusha var av den oppfatning at CHRISC kun drev med idrett, og dermed var kritiske til at barna deres skulle delta. Ramla (ansatt i CHRISC) fortalte at en god dialog om hva CHRISC egentlig beskjeftiger seg med var viktig for å få med foreldrene på laget:

'When they [people in the communities] come and hear that it's not all about sport in CHRISC, that we have got other things behind sports,, so they think ok, because at least they are not only concentrating on sports,, so I think that is something good to individuals, but also to the community' (Ramla, ansatt i CHRISC).

For mange, spesielt foreldre virker idrett for idrettens egen skyld (Sport Plus) ikke å være særlig ettertraktet, men at CHRISC uttaler at utdanning og andre mål er vel så viktig som aktiviteten i seg selv, blir det større aksept fra foreldrenes side. Og er først utdanningen og andre mål hovedfokus, virker foreldre å være mer støttende. En far til en spiller under et idrettsarrangement uttalte: *'Besides school, CHRISC offers him a 'life'. Good knowledge and also some fun'*³⁹ Arbeidet med å kommunisere organisasjonens arbeid ut til lokalsamfunnene, spesielt foreldre til deltakerne i CHRISC, blir sett på som

³⁹ Kom opp under observasjon på CTCA, 18 oktober 2011.

ett av de viktigste bidragene for den videre utviklingen for å minske friksjonen mellom CHRISC og lokalsamfunnen:

‘It is better if CHRISC can start maybe a new way of gathering parents and talk to them about CHRISC, so it could be easier for their kids to receive the message directly from their parents instead of only receiving the message from CHRISC leaders’ (Rahidi, ansatt i CHRISC).

5.3 Postkoloniale perspektivers bidrag til SDPs utvikling

I dette avsnittet vil hovedtrekkene fra foregående resultat og – diskusjonskapittel drøftes i lys av postkoloniale perspektiver og SDP.

De historiske påvirkningene fra kolonitiden med koloniherrer og de koloniserte kan ikke reverseres, slik at det ikke finnes noen ren eller fast form som kulturer eller mennesker kan returnere til (Loomba 2005). Med de historiske påvirkningene og hegemoniene som har regjert mellom nord og sør, foreslår Hall (2006) at de tidligere koloniserte nå må få tid og rom til å utvikle deres kulturelle identitet, og at dette blir en dynamisk prosess, der ingen slik identitet kan utvikles i et vakuum. En søken etter en sterkere kulturell identitet kan hjelpe til å utjevne noen av maktforholdene som kolonitiden har satt premissene for, så at vi gjennom en slik prosess rehabiliterer og videreutvikler forholdet til hverandre, for vår egen del og de andres del (Fanon 1967).

Ifølge Darnell & Hayhurst (2011) omtaler SDP seg som en innovasjon i forhold til den sviktede innsatsen fra tradisjonell utvikling og bistand. Forskning på SDP kommenterer det faktum at populær retorikk og økt oppmerksomhet fra politisk hold ikke fjerner SDP fra sosio-politiske utfordringer som ligger innenfor den tradisjonelle utvikling og bistanden (Ibid). Utfordringen i videreutviklingen av bistand og utviklingskunnskap, eller det McEwan (2009) omtaler som avkolonialisert kunnskap, er at man som student i ‘nord’ ofte blir sosialisert inn i spesielle tankemønstre om den ‘tredje verden’ eller den mindre utviklede delen av verden. En konsekvens av dette blir blant annet: å reflektere over relasjonene mellom ‘nord’ og ‘sør’, bryte opp de lineære forståelsene av modernitet, og at land i ‘sør’ er bakvendte i forhold til utvikling, det å bryte opp de overgeneraliserte bildene av ‘den tredje verden’ gjennom å presentere den større kompleksiteten som finnes, det å bryte opp bildene av at mennesker i ‘sør’ er hjelpeløse

ofre som ikke kan bidra i sin egen utvikling, samt det å anerkjenne at mennesker i 'sør' er rike på mange måter som ofte ikke blir anerkjent i utviklingslitteraturen (Ibid).

Gjennom CHRISC sin praksis med utviklingssamarbeid med lokale aktører, ser vi en tendens til at postkolonial tankegang begynner å få en viss innflytelse i det praktiske arbeidet til organisasjonen, og ifølge McEwan (Ibid), også er en kommende trend innenfor den videre utviklingstankegangen i 'nord'. I praksis betyr det at der man heller jobber som en tilrettelegger for å styrke og hjelpe lokalsamfunnet med å jobbe fram en bedre fremtid. Postkoloniale perspektiver på utvikling ønsker at utviklingssamarbeid skal være bærekraftig og langvarig, men også på sikt avvikes, da man håper at samfunn blir selvhjulpne. I tråd med å dette, kan det å delvis eller helt finansiere arbeidet på egenhånd, jobbe ut fra en utviklingsmodell influert av postkoloniale perspektiver, da det å stå på egne ben kan bidra til å utjevne forholdet mellom det Darnell (2007) uttrykker at mange organisasjoner innen SDP reproducerer overlegenhet mellom donor/mottaker. KRIK s samarbeidspartner Strømmestiftelsen som har vært en finansiell bidrager for CHRISC Tanzania, har hatt krav om at noen av de tildelte midlene til arbeidet må samles inn lokalt. Selv om tiltaket på sikt skal sikre bedre autonomi, uttrykker en av de ansatte i CHRISC (Jelani) at en slik implementering satt av Strømmestiftelsen, har dette vært utfordrende:

'We also got some challenges locally. It is not only KRIK giving us funds, it is also Strømmestiftelsen. They have set a percentage for us, to raise up locally. It is difficult for us to reach the percentage, but we are trying to look at different ways to raise up money' (Jelani, ansatt i CHRISC).

I uformelle samtaler med de ansatte i CHRISC, er alle enige om å arbeide for en større selvstendighet, selv om det finnes flere utfordringer på veien dit, deriblant å gjøre prosjektet mer selvberende finansielt, da at det finnes begrensede inntektskilder i lokalsamfunnene.

Mye av den kritiske litteraturen innenfor SDP som har sett på ujevne maktforhold og spenninger i relasjonene mellom involverende parter, er ikke godt nok roffestet i erfaring fra praksisfeltet (Levermore & Beacom 2012). Dette har Lindsay & Grattan (2012) identifisert som kunnskapshullet i SDP – litteraturen, og har selv bidratt med kunnskap gjennom en etnografisk studie gjort i det globale sør. Ved å komme frem til nye kunnskaper i vekselvirkning med egne og andre perspektiver, kan plattformen for

SDP styrkes. For av alle utviklings-’eksperter’ som jobber sør for Sahara, og av alt som er skrevet om utvikling, og av alle pengene som er brukt på utvikling; hvor mange har vært del av utformingen av gode løsninger, og hvor mange har vært en del av et vedvarende problem innen bistand og utvikling? Å stille seg slike spørsmål, og å ta seg tid til å svare på det med et åpent sinn, kan være første skritt på vei til en videreutvikling av utviklingsfeltet.

Hayhurst (2009) foreslår at maktforhold innen SDP kan utøves indirekte gjennom prosessen av kunnskapsoverføring og opplæring som blir gitt, i hennes tilfelle i en organisasjon som Right to Play. Men ut fra mine intervjuer og observasjoner i Arusha, der ansatte og frivillige legger vekt på at kunnskaper og perspektiver fra lokalmiljøet er viktige for CHRISC, i tillegg til kunnskapen som har kommet utenfra, blir ikke Hayhurst (Ibid) vektlegging av at SDP – organisasjoner i svært stor grad kun handler om kunnskapsoverføring passende, da jeg tolker CHRISC sitt arbeid om dette temaet, som mer rettet på kunnskapsutveksling. Kunnskapsutveksling og interkulturelle møter er også et uttalt mål i KRIK/CHRISC sitt arbeid.

CHRISC opererer sammen med organisasjoner som Fredskorpset og Hald internasjonale senter om tverrkulturell utveksling mellom nord-sør og sør-nord, i tillegg til at man ser på muligheten for å også starte opp sør-sør samarbeid. Inntrykket jeg fikk blant to norske frivillige som var sendt ut for å arbeide i CHRISC Arusha i syv måneder, var at de mente at både ‘nord’ og ‘sør’ hadde mye å lære av hverandre, og at begge parter hadde styrker som kan berike den andre part. Igjen vil en god utviklingsprosess kun finne sted i et samarbeid mellom partnere der meningsutveksling og deling av kunnskap er kjernen i prosjektet. Ingen bistand og utviklingspraksis mellom ‘nord’ og ‘sør’ vil være en nøytral arena for utveksling, men med ekte ‘partnerskap’ som utgangspunkt for utviklingssamarbeid, beveger vi oss noe vekk fra det opplagte donor/mottaker – forhold som lenge har preget feltet.

5.3.1 Nødvendigheten til nytenkning om ‘de andre’

En utviklingsprosess blir ikke noe man gjør *for* eller *mot* mennesker, men en prosess som må gjennomføres *med* andre (Hartmann & Kwauk 2011). Å gjøre utvikling sammen med andre vil sentrere seg rundt blant annet empowerment prosesser, som da vil kreve at de tidligere marginaliserte involveres med fullt trykk og aktiv deltakelse.

Denne involveringen vil også bety at de tidligere makthierarkiene må nedtones gjennom at tilretteleggerne åpner for at prosjekter tar retninger og veivalg som man ikke hadde tatt høyde for tidligere. En slik tankegang blir en kontrast til det Akindes & Kirwan (2009) uttrykker om at SDP kan sees på som en bevegelse med en ekstern agenda, uten rom for særlig lokale innspill eller lokal utforming.

Ved å ha sett på de lokale aktørenes egne synspunkter om sitt forhold til CHRISC, uttrykker de fleste at CHRISC lokalt har en god autonomi og anvender seg av lokale krefter, og at disse får utfoldet seg godt innenfor CHRISC sitt overordnede rammeverk. I denne sammenheng samsvarer dette synet med det Nicholls (2009) tar til orde for at de postkoloniale perspektiver ønsker å bryte opp vertikale hierarkier I forhold til CHRISC, betyr det å bevege seg i en retning av større bidrag fra lokalt hold, slik at disse perspektivene kan forme fremtidige policy – og prosjekt utvikling, og man dermed arbeider mot en mer horisontal tilnærming. Ifølge Diawara (2000) inkluderer lokal kunnskap praktisk og teoretisk kunnskap, men også kulturelle og sosiale tolkninger knyttet til denne kunnskapen. Derfor blir det svært viktig for utviklingsprosjekter å inspirere til god dialog mellom involverte parter, som i mitt tilfelle kan omfattet KRIK/CHRISC på internasjonalt, regionalt og nasjonalt/lokalt nivå i tillegg til lokalsamfunnene. Heterogeniteten i afrikanske kulturer er stor, og det blir vektlagt av Hayhurst (2009) at lokalt eierskap til SDP prosjekter er svært viktig om man skal kunne ha en bærekraftig utvikling. Edwards & Sen (2000) hevder at en bærekraftig utvikling krever en forandring av maktrelasjoner på et dypt nivå; et skifte der man har brukt makt til å fremme egne interesser, til å bruke makt for å fremme selvutvikling for alle. Edwards & Sen (Ibid) belyser at FBDOer kan spille en viktig rolle i å jobbe for en utviklingsagenda som er rettet inn mot genuint internasjonalt samarbeid, som også betyr en nedtoning av den tidligere paternalistiske utviklingsstøtten.

5.3.2 En ny 'vei' for idrettsbistand.

Ifølge Darnell & Hayhurst (2011) hevder mange at tiltak innen SDP representerer en innovasjon i forhold til mislykkeligheten til tradisjonell utvikling, men Tiessen (2011) vektlegger at vi bør utvise forsiktighet med å drive arbeid og kunnskapsutvikling innen SDP der idrettens effekter blir universalisert og glorifisert, og ikke blir basert på kulturell variasjon. I lys av nyere forskning innen SDP om at virkningene kan være forskjellige ut fra kulturelle faktorer og sosio – politiske relasjoner, betyr dette at

retorikken som blir anvendt om SDP bør tones noe ned (Darnell & Hayhurst 2011). Da vi må gå ut ifra en tankegang om at kunnskapshullene omkring SDP er store, blir språkbruken om SDP initiativer i sin nåværende form ifølge Tiessen (2011) forsterkende for paternalisme, da man ikke baserer arbeidet på de kunnskaper som finnes i mange lokalsamfunn. Kay (2009) peker på at kvalitative studier som prøver å fange inn lokale kunnskaper, kan gi utdypende informasjon og bidra til en større kunnskapsplattform angående blant annet motstridende syn om kunnskaper og forståelser innen SDP.

‘In reality sport can only make a small contribution, but small contributions can sometimes make a difference’ (Jarvie 2011:250). Selv om idrett kan ha en positiv innvirkning på individer og lokalsamfunn, uttrykker Coalter (2010) at SDP – programmer i retorikken og i praksis ofte forsøker å takle store samfunnsmessige utfordringer med relativt små virkemidler og begrenset egeninnsikt. I lys av dette betoner Black (2010) viktigheten med at SDP – programmer ikke arbeider i et vakuum, men søker å oppnå kontakter vertikalt og horisontalt med andre aktører (eksempelvis utdanningsaktører, statlige institusjoner, media) i de aktuelle samfunnene i et arbeid for å jobbe for mer helhetlige løsninger. I et slikt perspektiv har CHRISC i Arusha opprettet et samarbeid med Suye Primary School, der CHRISC har oppgradert skolens idretts – infrastruktur, mot at CHRISC har fått tilgang til et av skolens klasserom der de kan holde kurs og seminarer. I tillegg ble det i de perioder jeg gjorde feltarbeidet mitt arbeidet med å knytte bånd til medier og journalister for å bygge nettverk for organisasjonen, og samtidig kunne gjøre arbeidet mer kjent. CHRISC har opprettet et samarbeid med et ”bible college”, der noen frivillige har fått tilbud om plass. I tillegg ble CHRISC forespurt om et mulig samarbeid med en organisasjon som også arbeider innen SDP – bevegelsen, kalt ‘YES! Tanzania’⁴⁰. Slikt samarbeid hjelper CHRISC å knytte tettere bånd til samfunnet, samtidig som at CHRISC som et SDP prosjekt bygger broer til andre aktører, og ikke blir værende en aktør arbeidende i et vakuum.

Jeg mener det er grunn til å hevde at CHRISC sitt utviklingssamarbeid langt på vei arbeider mot en postkolonial tilstand, der de arbeider mot en mer horisontal tilnærming,

⁴⁰ Kom opp under observasjon ved et møte mellom CHRISC og ‘YES! Tanzania’ 19. oktober 2011 på nasjonalkontoret til CHRISC Tanzania.

uten at man skal godta alt fra hverandre slavisk i en kulturrelativistisk tradisjon. Det å jobbe mot en ny de-kolonisert kunnskap i utvikling, handler om å lære av hverandres styrker og svakheter, jobbe med hverandre og dermed utvikle hverandre i dette samspillet. Utviklingssamarbeid er i like høy grad en to-veis prosess som påvirker hverandre, og slik Abrahamsen (2003) sier: *‘Through its interventions, development also produces new identities, new subjectivities and new ways of seeing and acting upon the world’* (s.203), slik at utvikling arbeider kontinuerlig med å konstituere nye identiteter, både fra ‘sør’, men også fra ‘nord’. McEwan (2009) betoner at en slik tankegang er ny og utfordrende, da slike temaer ofte ikke er med i bøker om bistand og utvikling, og generasjoner med studenter har blitt sosialisert inn i spesifikke tankemåter om den ‘tredje verden’ eller den ‘mindre utviklede verden’.

‘For over 40 years, development has been a weapon in the competition political systems’ (Sachs 1992:2). Gjennom utviklingshistorien har tilnærmingene vært varierte, men på bakgrunn av mangelfulle resultater, vil det være på tide med nye tilnærminger, blant annet ved å lytte til stemmene fra ‘sør’ med tanke på å kunne få et forbedret utviklingsarbeid. Det kreves både tverrfaglighet, forståelse av lokal kultur og etisk refleksjon skal de aktuelle utfordringer kunne tilnærmes på en god måte.

6. Avsluttende kommentar

Utvikling – og bistandshistoriens påvirkning viser oss at mange feilsteg har blitt gjort, og at prosessen i stor grad har vært preget av ensretting fra donorer. Med inntoget av idrett som en utviklingsaktør, har jeg belyst viktigheten av å få fram perspektiver og kunnskap fra ‘sør’ i den videre utviklingen av SDP, dersom man skal få utviklingsløsninger.

Ved bruk av kulturteori har jeg belyst noen oppfatninger og perspektiver som finnes blant ansatte og frivillige hos CHRISC i Arusha, Tanzania, og dermed forsøkt å se en ‘ny’ måte å kunne forstå og tolke SDP - prosjekter i forskjellige kulturelle kontekster. Fra dataene kommer det fram at ansatte og frivillige betoner at CHRISC fyller en svært viktig rolle for mange barn, ungdommer og andre i et lokalsamfunn, og at organisasjonen har betydd mye for deres personlige utvikling. Ved bruk av postkolonialistiske perspektiver på utvikling, har jeg sett på hvordan CHRISC sitt arbeid oppleves i vekselvirkning med lokale ‘stemmer’ og hvordan et slikt forhold oppleves med tanke på samarbeid og partnerskap. Dataene peker på at arbeidet har god lokal forankring, og at det føles som et relativt likeverdig samarbeid, selv om det fortsatt kan spores maktforhold mellom giver/mottaker. Prosjektets evne til å åpne opp for lokale krefter, øker muligheten for å skape verdier og rammevilkår som kan være en god forløper til hva prosjekter innenfor SDPs framtid bør satse på. Den grunnleggende agendaen har vært å bidra til å skape nye kunnskaper innen utviklingstankegang for SDP, og slik Eggen (2012) uttrykker: *‘Hvis nesten all kunnskap produseres i den samme loopen, risikerer man reproduksjon framfor nyproduksjon, man mister mulighet til forbedring gjennom å bli utfordret, og risikoen er stor for at ambisjoner, strategier og praksis bygges på dårlig informert grunnlag’* (avsnitt 14). Utviklingsteori vil aldri bli en eksakt vitenskap, da den vil være et sett med teorier og tilnærminger som anvendes ovenfor den enorme kompleksiteten som finnes i små og store samfunn. Filosofen Gadamer ([1975] 2004) uttrykker at kulturelle tankegods representerer avgrensede forståelseshorisonter, og derfor kan bistandssystemet betraktes som en kommunikativ situasjon som nødvendiggjør en forhandling om språk, mening og referanseramme, og som produserer felles overenskomster, eller det Gadamer ([1975] 2004) kaller *‘fusion of horizons’*. En slik tillits – og dialogskapende tilnærming er ofte fraværende i SDP og norsk bistandsdiskurs.

Referanser

Litteratur:

- Abrahamsen, R. (2003). *African Studies and the Postcolonial Challenge*. African Affairs, 102 (407), side 189-210.
- Akandes, G. & Kirwin, M. (2009). Sport as International Aid: Assisting Development or Promoting Under-Development in Sub-Saharan Africa?. I: Levermore, R. & Beacom, A. (Eds.), *Sport and International Development*. (side 219 – 245). Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Alasuutari, P. (1995). *Researching Culture – Qualitative method and cultural studies*. London: SAGE Publications Ltd.
- Allen, T. (2000). Taking Culture Seriously, I: Allen, T. & Thomas, A (Eds.), *Poverty and Development into the 21st Century*. (Side 443 – 466). Oxford: Oxford University Press.
- Andrews, D. L. & Giardina, M. D. (2008). *Sport Without Guarantees: Toward a Cultural Studies that Matters*. Cultural Studies ↔ Critical Methodologies, 8 (4), side 395-422.
- Andrews, D. L. (2002). *Coming to terms with Cultural Studies*. Journal of Sport & Social Issues, 26 (1), side 110 – 117.
- Apentik, C. R. A. & Parpart, J. L. (2006). Working in Different Cultures: Issues of Race, Ethnicity and Identity, I: Desai, V. & Potter, R. B. (Eds.), *Doing Development Research*. (Side 34 – 43). London: SAGE Publications Ltd.
- Appadurai, A. (2004). 'The Capacity to Aspire: Culture and the Terms of Recognition', I: Rao, V. & Walton, M. (Eds.), *Culture and Public Action*. (Side 59 – 84). California: Stanford University Press.

- Appadurai, A. (2006). Disjunction and Difference, I: Ashcroft, B., Griffiths, G. & Tiffin, H. (Eds.), *The Post-Colonial Studies Reader*, (2nd ed.). (Side 468 – 472). London & New York: Routledge.
- Ashcroft, B., Griffiths, G. & Tiffin, H. (2007). *Post-Colonial Studies – The Key Concepts*, (2nd ed.). London & New York: Routledge.
- Baaz, M. E. (2005). *The Paternalism of Partnership: A Postcolonial Reading of Identity in Development Aid*. London and New York: Zed Books.
- Bale, J. & Cronin, M. (2003). Introduction: Sport and Postcolonialism. I: Bale, J. & Cronin, M. (Eds.), *Sport and Postcolonialism*. (Side 1 – 14). Oxford: Berg.
- Barker, C. (2008). *Cultural Studies*, (3rd ed.). London: SAGE Publications Ltd.
- Bhabbha, H. (1994). *The Location of Culture*. London & New York: Routledge.
- Black, D. R. (2010). *The ambiguities of development: implications for ‘development through sport’*, *Sport in Society*, 13 (1), side 121 – 129.
- Blacking, J. (1987). Games and sport in pre colonial African societies. I: Baker, W. J & Mangan, J. A. (Eds.), *Sport in Africa – Essays in Social History*. (Side 3 – 23). New York: Africana Publishing.
- Borchgrevink, A. (2006). Dingos, Gringos and Other Animals in the Field of Development: Aid and NGOs, I: Banik, D (Ed.), *Poverty, Politics and Development – Interdisciplinary Perspectives*. (Side 250 – 272). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Bradley, T. (2009). *A call for clarification and critical analysis of the work of faith-based development organizations (FBDO)*, *Progress in Development Studies*, 9 (2), side 101 – 114.

- Briggs, J. & Sharp, J. (2004). *Indigenous knowledges and development: a postcolonial caution*. *Third World Quarterly*, 25 (4), side 661 – 676.
- Bull, B (2006). *Development Theory Revisited, I: Banik, D (Ed.), Poverty, Politics and Development – Interdisciplinary Perspectives*. (Side 28 – 52). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Chambers, R. (1997). *Whose Reality Counts? Putting the First Last*. London: Intermediate Technology Publications.
- Chappell, R. (2007). *Sport in Developing Countries*. Surrey: International Sports Publications.
- CHRISC. (u.å.). *Background information*. Hentet 11. mai 2012 fra <http://www.chrisctanzania.org/about.html>
- CHRISC. (2010). *CHRISC Management and Operations Manual*. Internt document, Christian Sports Contact.
- Clarke, G. (2007). *Agents of Transformation? Donors, faith-based organizations and international development*. *Third World Quarterly*, 28 (1), side 77 – 96.
- Cnaan, R. A., Handy, F. & Wadsworth, M. (1996). *Defining who is a volunteer: conceptual and empirical considerations*. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 25 (3), side 364 – 383.
- Coakley, J. (2009). *Sport in Society – Issues and Controversies*, (10th Ed.). New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Coakley, J. (2011). *Youth Sports: What Counts as “Positive Development?”*. *Journal of Sport and Social Issues*, 35 (3), side 306 – 324.

- Coalter, F. (2009). Sport-in-Development: Accountability or Development, I: Levermore, R. & Beacom A. (Eds.), *Sport and International Development*. (Side 55 – 75). Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Coalter, F. (2010). *The politics of sport-for-development: Limited focus programmes and broad gauge problems?*. *International Review for the Sociology of Sport*, 45 (3), side 295 – 314.
- Cuskelly, G., Hoye, R. & Auld, C. (2006). *Working with volunteers in Sport – theory and practice*. London & New York: Routledge.
- Da Costa, D. (2010). *Introduction: relocating culture in development and development in culture*. *Third World Quarterly*, 31 (4), side 501 – 522.
- Darnell, S. C. (2007). *Playing with Race: Right to Play and the Production of Whiteness in 'Development through Sport*. *Sport in Society*, 10 (4), side 560-579.
- Darnell, S. C. & Hayhurst, L. M. C. (2011). *Sport for decolonization: Exploring a new praxis of sport for development*. *Progress in Development Studies*, 11 (3), side 183 – 196.
- Darnell, S. C. & Hayhurst, L. M. C. (2012). *Hegemony, postcolonialism and sport-for-development: a response to Lindsey and Grattan*. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 4 (1), side 111 – 124.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2008). Introduction: Critical Methodologies and Indigenous Inquiry, I: Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. & Smith, L. T. (Eds.), *Handbook of Critical and Indigenous Methodologies*. (Side 1 – 20). California: SAGE Publications Ltd.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2011). Introduction – The Discipline and Practice of Qualitative Research, I: Denzin, N. K & Lincoln, Y. (Eds.), *The SAGE Handbook of Qualitative Research*, (4th Ed.). (Side 1 – 25). California: SAGE Publications Ltd.

- Diawara, M. (2000). *Globalization, development politics and local knowledge*.
International Sociology, 15 (2), side 361 – 371.
- Doherty, A. (2012). *A Sport volunteer journey; through research and practice*.
Presentasjon ved Norges Idrettshøgskole, Oslo, 19. April 2012.
- Donnelly, P., Atkinson, M., Boyle, S. & Szto, C. (2011). *Sport for Development and Peace: a public sociology perspective*. Third World Quarterly, 32 (3), side 589 – 601.
- Drange, L. D. (2011). Hva innebærer kulturtilpasning i bistand?. I: Tolo, A. & Ytrehus, L. A. (Red.), *Interkulturell forståelse i bistand*. (Side 115 – 140). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Edwards, M. (1989). *The irrelevance of development studies*. Third World Quarterly, 11 (1), side 116 – 135.
- Edwards, M. & Sen, G. (2000). *NGOs, social change and the transformation of human relationships, a 21st-century civic agenda*. Third World Quarterly, 21 (4), side 605 – 616.
- Eggen, Ø. (2012). *Kunnskap i loop*. Hentet 4. mai 2012 fra
<http://www.bistandsaktuelt.no/kommentar/arkiv-kommentarer/kunnskap-i-loop>
- Eriksen, T. H. (2004). *Små steder – Store spørsmål*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Fangen, K. (2010). *Deltaende observasjon*. (2.utg). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Fanon, F. (1967). *Jordens Fordømte*. Oslo: Pax Forlag.
- FN (u.å.). *UN Resolutions*. Hentet 07.februar 2012 fra
<http://www.un.org/sport2005/resources/resolution.html>

- FN. (2000). *Hva er Tusenårsmålene?*. Hentet 07. februar 2012 fra <http://www.fn.no/Temaer/OEkonomisk-og-sosial-utvikling/FNs-tusenaarsmaal/Hva-er-Tusenaarsmaalene>
- FN (2003) – Resolusjon 58/5: *Sport as a means to promote education, health, development and peace*. Hentet 14. september 2011 fra <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N03/453/21/PDF/N0345321.pdf?OpenElement>
- FN – United Nations Secretary-General’s High-Level Panel on Global Sustainability (2012). *Resilient people, resilient planet: A future worth choosing*, Overview. New York: United Nations.
- Fokwang, J. (2009). Southern Perspective on Sport-in-Development: A Case Study of Football in Bamenda, Cameroon, I: Levermore, R. & Beacom, A. (Eds.), *Sport and International Development*. (Side 198 – 218). Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Fowler, A. (2000). ‘*NGO Futures: Beyond Aid: NGDO Values and the Fourth Position*’. *Third World Quarterly*, 21 (4), side 589 – 604.
- Gadamer, H. G. (2004) [1975], *Trial and Method*, (2nd Ed.). New York: Continuum International Publishing.
- Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books.
- Giddens, A. (2006). *Sociology*, (5th Ed.). Cambridge: Polity Press.
- Gibbs, G. (2007). *Analyzing Qualitative Data*, I: Flick, U. (Ed.). The SAGE Qualitative Research Kit. London: SAGE Publications Ltd.
- Gikandi, S. (2006). Globalization and the claims of Postcoloniality. I: Ashcroft, B., Griffiths, G. & Tiffin, H. (Eds.), *The Post-Colonial Studies Reader*, (2nd ed.). (Side 473 – 476). London & New York: Routledge.

- Giulianotti, R. & Armstrong, G. (2004). Between Colonialism, Independence and Globalisation: Football in Zimbabwe, I: Giulianotti, R. & Armstrong, G. (Eds.), *Football in Africa*. (Side 1 – 24). London: Palgrave Macmillan.
- Grossberg, L. (1997). *Bringing it all back home. Essays in cultural studies*. Durham: Duke University Press.
- Gullestad, M. (1989). *Kultur og hverdagsliv*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Hall, S. (1990) Cultural identity and diaspora, I: Rutherford, J. (Ed.), *Identity: Community, culture, difference*. (Side 222 – 237). London: Lawrence and Wishart Ltd.
- Hall, S. (1997). ‘The work of Representation’, I: Hall, S. (Ed.), *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. (Side 13 – 74). London: SAGE Publications Ltd.
- Hargreaves, J. & McDonald, I. (2002). Cultural Studies and the Sociology of Sport. I: Coakley, J & Dunning, E. (Eds.), *Handbook of Sports Studies*. (Side 48 – 60). London: SAGE Publications.
- Harrison, M. E. (2006). Collecting Sensitive and Contentious Information, I: Desai, V. & Potter, R. B. (Eds.), *Doing Development Research*. (Side 62 – 69). London: SAGE Publications Ltd.
- Hartmann, D. & Kwauk, C. (2011). *Sport and Development: An Overview, Critique and Reconstruction*. *Journal of Sport and Social Issues*, 35 (3), side 284 – 305.
- Hayhurst, L. M. C. (2009). *The power to shape policy: charting sport for development and peace policy discourses*. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 1(2), side 203-227.
- Herath, D. (2009). *The Discourse of Development: has it reached maturity?*. *Third World Quarterly*, 30 (8), side 1449 – 1464.

- Hognestad, H. (2005). *Sport and Development Cooperation – Neocolonialism or cultural reinvention?*. En presentasjon på Sports Research Forum, Australian Sports Commission, Canberra, 13 – 15. April 2005.
- Houlihan, B. (2011). Introduction. I: Houlihan, B. & Green, M (Eds.), *Routledge Handbook of Sports Development*. (Side 1 – 4). London & New York: Routledge International Handbooks.
- Hughson, J., Inglis, D. & Free, M. (2005). *The Uses of Sport*. London & New York, Routledge.
- James, C. L. R. (2005) [1963]. *Beyond a Boundary*. London: Yellow Jersey Press.
- Jarvie, G. (2006). *Sport, Culture and Society*. London & New York: Routledge.
- Jarvie, G. (2011). *Sport, development and aid: can sport make a difference?*. *Sport in Society*, 14 (2), side 241 – 252.
- Jøssang, A. F. (2011). Ydmykhetens nødvendighet: belysning av det forståelsesmessige grunnlaget for bistand, I: Tolo, A. & Ytrehus, L. A. (Red.), *Interkulturell forståelse i bistand*. (Side 141 – 154). Trondheim: Tapir Akademisk forlag.
- Kapoor, I. (2004). *Hyper-self-reflexive development? Spivak on representing the Third World 'Other*. *Third World Quarterly*, 25 (4), side 627 – 647.
- Kay, T. (2009). *Developing through sport: evidencing sport impacts on young people*. *Sport in Society*, 12 (9), side 1177 – 1191.
- Kay, T. (2011). Introduction – The unproven remedy. I: Houlihan, B & Green, M. (Eds.), *Routledge Handbook of Sports Development*. (Side 281 – 284). London & New York: Routledge International Handbooks.
- Kidd, B. (2008). *A new social movement: Sport for development and peace*. *Sport in Society*, 11 (4), side 370 – 380.

- Kidd, B. (2011). *Cautions, Questions and Opportunities in Sport for Development and Peace*. *Third World Quarterly*, 32 (3), side 603 – 609.
- Kicking Aids Out (u.å). *The Network – overview*. Hentet 02. mars 2012 fra <http://www.kickingaidsout.net/WhatisKickingAIDSOut/Pages/TheNetwork.aspx>
- KRIK (2012a). *Slik startet det hele*. Kristen Idrettskontakts hjemmesider. Hentet 02. februar 2012 fra <http://www.krik.no/internasjonalt/side.php?id=61>
- KRIK (2012b). *Verdier og fotspor vi legger igjen i bistandsarbeid*. Kristen Idrettskontakts hjemmesider. Hentet 15. februar 2012 fra <http://www.krik.no/nasjonalt/nyhet.php?id=72>
- Kvale, S. (2007). *Doing Interviews*, I: Flick, U. (Ed.), *The SAGE Qualitative Research Kit*. London: SAGE Publications Ltd.
- Kvale, S & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Larsen, H. (2011). *Bred Kultursosiologi*. *Sosiologisk Tidsskrift*, 19 (4), side 379 – 394.
- Levermore, R. (2009). *Sport-in-International Development: Theoretical Frameworks*. I: Levermore, R. & Beacom, A. (Eds.), *Sport and International Development*. (Side 26 – 54). Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Levermore, R. (2011). *Evaluating sport-for-development: Approaches and critical issues*. *Progress in Development Studies*, 11 (4), side 339 – 353.
- Levermore, R. & Beacom, A. (2009). *Sport and Development: Mapping the Field*, I: Levermore, R. & Beacom, A (Eds.), *Sport and International Development*. (Side 1 – 25). Hampshire: Palgrave MacMillan.

- Levermore, R. & Beacom, A. (2012). *Reassessing sport-for-development: moving beyond 'mapping the territory'*. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 4 (1), side 125 – 137.
- Lindsey, I. & Grattan, A. (2012). *An 'international movement' 'Decentring sport-for-development within Zambian communities'*. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 4 (1), side 91 – 110.
- Loland, S. (2000). *Idrett, Kultur og samfunn*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Long, N. (2001). *Development sociology: actor perspectives*. London: Routledge.
- Loomba, A. (2005). *Colonialism/Postcolonialism*. London & New York: Routledge.
- Lund, C. (2010). *Approaching development: an opinionated review*. *Progress in Development Studies*, 10 (1), side 19-34.
- Lunn, J. (2009). *The Role of Religion, Spirituality and Faith in Development: a critical theory approach*. *Third World Quarterly*, 30 (5), side 937 – 951.
- Lyras, A. & Peachey, J. W. (2011). *Integrating sport-for-development theory and praxis*. *Sport Management Review*, 14 (4), side 311 – 326.
- McEwan, C. (2001). *Postcolonialism, feminism and development: intersections and dilemmas*. *Progress in Development Studies*, 1 (2), side 93 – 111.
- McEwan, C. (2009). *Postcolonialism and Development*. London & New York: Routledge.
- McKay, J. (2004). 'Reassessing Development Theory: 'Modernization' and Beyond'. I: Kingsbury, D., Remenyi, J., McKay, J. & Hunt, J. (Eds.). *Key Issues in Development*. (Side 45 – 66). UK: Palgrave Macmillan.

- Meân, L. J. & Halone, K. K. (2010). *Sport, Language and Culture: Issues and Intersections*. *Journal of Language and Social Psychology*, 29 (3), side 253 – 260.
- Mohan, G. & Stokke, K. (2000). *Participatory development and empowerment: the dangers of localism*. *Third World Quarterly*, 21 (2), side 247 – 268.
- Ndee, H. S. (2010a). *Epilogue: Traditionalism, Colonization, Modernization*. *International Journal of the History of Sport*, 27 (5), side 960-983.
- Ndee, H. S. (2010b). *Prologue: Sport, Culture and Society in Tanzania from an African Perspective*. *International Journal of the History of Sport*, 27 (5), side 733-758.
- NESH (2006). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, jus og teologi*. Hentet 29. februar 2012 fra <http://www.etikkom.no/no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/>
- Nicholls, S. (2009). On the Backs of Peer Educators: Using Theory to Interrogate the Role of Young People in the Field of Sport-in-Development, I: Levermore, R. & Beacom, A (Eds.), *Sport and International Development*. (Side 156 – 175). Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Nicholls, S., Giles, A. B., & Sethna, C. (2010). *Perpetuating the 'lack of evidence' discourse for development: Privileged voices, unheard stories and subjugated knowledge*. *International Review for the Sociology of Sport*, 46 (3), side 249 – 264.
- NORAD. (2011). *Evaluation of the Strategy for Norway's Culture and Sports cooperation with Countries in the South*. Oslo: NORAD.
- Opseth, H. (2012, 13 Jan), *Teknologi forandrer bistandsbransjen*. Bistandsaktuelt, Webutgave. Hentet 16. januar 2012 fra <http://www.bistandsaktuelt.no/nyheter-og-reportasjer/arkiv-nyheter-og-reportasjer/teknologi-forandrer-n%C3%B8dhjelpsbransjen>

- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. California: SAGE Publications Ltd.
- Peace and Sport (2011). *The 2011 Winners*. Peace and Sport sine hjemmesider. Hentet 15. februar 2012 fra <http://www.peace-sport.org/awards-2011/peace-and-sport-awards-2011.html>
- Pedersen, P. P. (1996). En Postmoderne Nutid. I: Andersen, H. & Kaspersen, L. B. *Klassisk og moderne samfunnsteorier*. (Side 437 – 456). København: Hans Reitzels Forlag.
- Sachs, W. (1992). Introduction, I: Sachs, W. (Ed.), *The Development Dictionary. A Guide to Knowledge as Power*. (Side 1 – 5). London & New Jersey, Zed Books.
- Said, E. W. (1978). *Orientalism*. London: Penguin Books Ltd.
- Schackt, J. (2009). *Kulturteori – innføring i et flerfaglig felt*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- SDP IWG. (2008). *Harnessing the Power of Sport for Development and Peace: Recommendations to Governments*. Toronto: SDP IWG Secretariat c/o Right to Play.
- Sen, A. K. (1999). *Development as Freedom*. Oxford: Oxford University Press.
- Simensen, J. (2007), *Afrikas historie*, (4. Utg.). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag AS.
- Smukkestad, O. (2008). *Utvikling eller avvikling – En innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Spaaij, R. (2009a). *The social impact of sport: diversities, complexities and contexts*. *Sport in Society*, 12 (9), side 1109 – 1117.

- Spaaij, R. (2009b). *Personal and social change in and through sport: cross-cutting themes*. *Sport in Society*, 12 (9), side 1265 – 1268.
- Spivak, G. (2006). Can the Subaltern speak?. I: Ashcroft, B., Griffiths, G. & Tiffin, H. (Eds.), *The Post-Colonial Studies Reader*, (2nd ed.). (Side 28 – 37). London & New York: Routledge.
- Stoddart, B. (2008). *Sport, culture and history – Region, nation and Globe*. London & New York: Routledge.
- Stortingsmelding nr. 8 (1973-1974): *Om organisering og finansiering av kulturarbeid*. Oslo: Kulturdepartementet.
- Stortingsmelding nr. 52 (1973-1974): *Ny kulturpolitikk*. Oslo: Kulturdepartementet.
- Stortingsmelding nr. 35 (2003-3004). *Felles kamp mot fattigdom: En helhetlig utviklingspolitikk*. Statens Trykning.
- Straume, S. & Steen-Johnsen, K. (2012). *On the terms of the recipient? The discourse and practices of the Norwegian sports development aid to Tanzania in the 1980's*. *International Review for the Sociology of Sport*, 47 (1), side 95 – 112.
- Sumner, A. & Tribe. M. (2008). *International Development Studies – Theories and Methods in Research and Practice*. London: Sage Publications Ltd.
- Sylvester, C. (1999). *Development studies and postcolonial studies: disparate tales of the 'Third World'*. *Third World Quarterly*, 20 (4), side 703-721.
- Tenga, S. T. M. (2000). *Globalisation and Olympic Sport in Tanzania - A Developmental Approach*. Doktorgradsavhandling ved Norges Idrettshøgskole, Oslo.

- Tiessen, R. (2011). *Global Subjects or Objects of Globalization? The promotion of global citizenship in organizations offering sport for development and/or peace programmes*. *Third World Quarterly*, 32 (3), side 571-587.
- Thagaard, T. (2010). *Systematikk og innlevelse – en innføring i kvalitativ metode*, (3.Utg.). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Thomas, A. (2000a). Poverty and the 'End of Development'. I: Allen, T. & Thomas, A. (Eds.), *Poverty and Development into the 21st century*. (Side 1 – 22). Oxford: Oxford University Press.
- Thomas, A. (2000b). Meanings and views of development, I: Allen, T. & Thomas, A. (Eds.), *Poverty and Development into the 21st Century*. (Side 23 – 48). Oxford: Oxford University Press.
- Tolo, A. (2011). Interkulturell forståelse i bistand, I: Tolo, A. & Ytrehus, L. A. (Red.), *Interkulturell forståelse i bistand*. (Side 9 – 14). Trondheim: Tapir Akademisk forlag.
- Tylor, E. B. (1871). *Primitive Culture – Researches into the development of mythology, philosophy, religion, art, and custom*. London: Bradbury, Evans and CO.
- United Nations Development Programme (UNDP), (2004). *Human Development Report 2004: Cultural liberty in Today's Diverse World*. New York: Oxford University Press.
- Williams, P. & Chrisman, L. (1994). Colonial Discourse and Post-Colonial Theory: An Introduction. I: Williams, P. & Chrisman, L. (Eds.), *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory – A Reader*. (Side 1 – 20). New York: Columbia University Press.
- Williams, R. (1958). *Culture and Society*. London: Chatto & Windus Ltd.
- Williams, R. (1961). *The Long Revolution*. London: Chatto & Windus Ltd.

Williams, R. (1981). *Culture*. London: Fontana.

Willis, K. (2011). *Theories and Practices of Development*, (2nd Ed.). London & New York: Routledge.

Wong, L. (2010). *Postcolonial interventions and disruptions: Contesting cultural Practices*. *International Journal of Cross Cultural Management*, 10 (3), side 345 – 362.

Young, R. J. C. (2003). *Postcolonialism: A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.

Ytrehus, L. A. (2011). Et skråblikk på utviklingsbegrepets historie, I: Tolo, A. & Ytrehus, L. A. (Red.), *Interkulturell forståelse i bistand*. (Side 63 – 91). Trondheim: Tapir Akademisk forlag.

Ziai, A. (ukjent årstall). *Beyond post-development: postcolonial perspectives on 'development'*. ECPR (European Standing group on International relations). Hentet 13. februar 2012 fra <http://stockholm.sgir.eu/uploads/Ziai,%20Postcolonial%20perspectives.pdf>

Vedlegg 1 – Infoboks om KRIK

Kristen idrettskontakt, KRIK, ble stiftet i 1981 av Kjell Markset. Gjennom lokallag og leirer formidles idrettsglede, trosglede og livsglede. Helt siden starten har KRIK opplevd en sterk vekst og vi ser ungdommer bli utfordret med oppgaver og ansvar. I 1993 ble KRIK kontaktet av Øystein Garsia De Presno, tidligere generalsekretær i Strømmestiftelsen. I Uganda så han hvor mange ungdommer som hang gatelangs og begynte med alkohol og dop i ung alder og engasjerte seg i gjengkriminalitet. Det er vanskelig å komme i kontakt med ungdommer og man trengte noe som kunne engasjere ungdommen slik at det ble mulig å bygge opp relasjoner. Øystein så at idrett kunne fungere som en døråpner, og dermed kontaktet han KRIK. Gjennom idretten og lederutviklingen til KRIK klarte man tidlig å mobilisere ungdommen. Ved hjelp av idrettsaktiviteter, undervisning og mentorledelse startet et spennende arbeid som idag har påvirket mange tusen ungdommer og utdannet mange gode ledere. KRIK bestemte seg for å satse internasjonalt, og inngikk et samarbeid med Strømmestiftelsen. Deretter sendte man KRIKere fra Norge til Øst-Afrika for å spre KRIK-ideen, lære av den lokale kulturen og sammen utvikle organisasjonen til å bli mer internasjonal. Ballen startet å rulle fort, og det kom lokallag i andre deler av verden også, blant annet i Calcutta, Peru, Brasil, Madagaskar m.flere.

Med sterk vekst på kort tid, så man et behov for å kvalitetssikre arbeidet og få lokal forankring i organisasjonen. I 2003 ble KRIK registrert i Tanzania og Uganda som selvstendige organisasjoner med navnet Christian Sports Contact (CHRISC). I 2004 fulgte Kenya etter og i 2010 ble CHRISC etablert i Rwanda.

I dag: I 2011 har vi nasjonale kontorer i Uganda, Tanzania, Kenya og Rwanda samt et regionskontor i Nairobi. Vi har rundt 20 000 ungdommer som deltar på våre aktiviteter og arrangementer fordelt på totalt 15 distrikter i de fire landene. For å kunne nå flest mulig unge jobber man sammen med andre. På internasjonalt plan samarbeider man med andre organisasjoner, offentlige institusjoner, og på lokalt plan samarbeider man med skoler, kirker og lokalsamfunnet. Vi har i tillegg assosierte medlemmer i over ti andre land rundt i verden. I arbeidet ønsker vi å inkludere alle uavhengig av kjønn, religion, bakgrunn og ferdigheter. Vi jobber med opplysningsarbeid, idrettsaktiviteter, lederskoler, gatebarn, utdanning og egne prosjekter rettet mot jenters rettigheter. Vår innstilling er at fattigdom ikke er fravær av evner, men fravær av muligheter. Gjennom arbeidet ønsker vi å utløse ressurser og talenter hos unge.

Internasjonalt arbeid også i Norge

Det er viktig å sørge for helheten i KRIK, og vi jobber derfor mye med relasjonsbygging mellom KRIK'ere i Norge og KRIKere (CHRISC'ere) i Øst-Afrika. Vi ønsker å gjøre ungdommer i Norge bevisste på de urettferdige forskjellene som er i verden. Det er derfor viktig for oss at vi har internasjonalt fokus også i Norge. KRIK har samarbeid om informasjon, undervisning og innsamlingsaksjoner med en rekke skoler (folkehøgskoler, bibelskoler, videregående skoler og grunnskoler). Vi har aktiviteter og er til stede på alle KRIKs store arrangementer i løpet av et år og samarbeider tett med mange lokallag.

KRIK sitt internasjonale arbeid er velsignet med å ha egne undergrupper, kalt CHRISC-grupper, i Oslo, Bergen, Kristiansand, Stavanger og Trondheim. Disse undergruppene har gjerne tilknytning til og tett samarbeid med StudentKRIK-lokallagene i de respektive byene. CHRISC-gruppene har egne styre sammensatt av studenter og unge voksne med et ekstra hjerte og engasjement for arbeidet i Øst-Afrika. Hver CHRISC-gruppe har et samarbeidsland i Øst-Afrika. I løpet av et år arrangerer gruppene seminarer, innsamlingsaksjoner, treninger og sosiale samlinger. Hver sommer blir et team fra hver by sendt ned for å besøke sitt samarbeidsland. Målet med denne utvekslingen er tosidig;

1) Å inspirere de lokale lederne til å fortsette sin innsats i arbeidet, samt bistå med undervisning og seminar i tema CHRISC-ledere og deltakere ønsker mer kompetanse i.

2) Å inspirere og engasjere de som reiser på team og få dem til å bruke engasjementet sitt når de kommer hjem til å spre informasjon om CHRISC-arbeidet videre i Norge.

Utdrag av KRIK/CHRISC sin historie (KRIK (2012a)).

Vedlegg 2 – Godkjent søknad NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Korsettskiftet gate 29
N-5007 Stegen
Norway
Tel: +47 55 58 21 11
Fax: +47 55 58 96 92
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.no: NSD 021 802

Mari Kristin Sjøjord
Seksjon for kultur og samfunn
Norges idretthøgskole
Postboks 4014 Ullevål stasjon
0806 OSLO

Vår dato: 09.08.2011

Vår ref: 27601 / 3 / MAB

Deres dato:

Deres ref:

TILRÅDING AV BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 25.08.2011. Meldingen gjelder prosjektet:

27601	<i>Sev perspektiver på idrett, kultur og bistand i et 'Plus Sport' - prosjekt – Et postkolonialistisk kulturell perspektiv</i>
Befaringsansvarlig	Norges idretthøgskole, ved institusjonen sinns leder
Daglig ansvarlig	Mari Kristin Sjøjord
Studet	Morten Wang

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsloven. Personvernombudet tilrå at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilrådning forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven/-helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

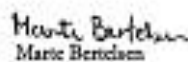
Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/foersk_stud/skjema.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/prosjektoversikt.jsp>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 31.05.2012, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namsvold Kvalheim

Marte Bertelsen

Kontaktperson: Marte Bertelsen tlf: 55 58 33 48
Vedlegg: Prosjektvurdering
Kopi Morten Wang, Tinnstøveien 2, 3053 STEINBERG

Arbeidskontorer / Office Locations:

OSLO: NSD, Brannveien 1 Data, Postboks 1045 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47 22 85 52 11. nsd@nsd.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7081 Trondheim. Tel: +47 71 59 19 07. nsd@ntnu.no
DRAMMEN: NSD, Høgskolen i Telemark, 3031 Tinnslia. Tel: +47 37 64 83 36. nsd@hioa.no

Vedlegg 3 – Informasjonsskriv

NORGES IDRETTSHØGSKOLE

(Norwegian School of Sport
Sciences – NSSS)

Information letter about a master-project in sport sciences at NSSS.

Request about participation in an interview in connection with a Master-project in Sport Studies at the Norwegian School of Sport Sciences (NSSS). I am a graduate student in sport-sociology at NSSS and is now with writing my final thesis. The theme of the thesis is sport and culture, and I will examine the ways that participation and leadership in CHRISC projects in Arusha, Tanzania is experienced by different people.

I am interested to find out if the people involved can shed some light and bring new insights into some of the perceived opinions regarding sport & development projects, and possibly get new insights into how CHRISC as a sport & development project in Tanzania operates in the local culture.

In order to getting closer to an answer to some of the questions outlined, I want to interview 6-10 people, aged 18 and above. The questions will be about opinions about sport and culture, and also some questions about the cultural aspects of CHRISC work in Arusha. I hope that some of the answers to my questions can bring about new insights and reflections to CHRISC as a sport & development organization. I will use a tape recorder and take notes while we talk. The interview will take about an hour and we will together agree on the time and place.

It is voluntary to join and you have the opportunity to withdraw at any time along the way, without having to explain this further. If you withdraw, all data collected about you will be anonymous. The information will be treated confidentially, and no individuals will be recognized in the completed thesis. The information from the interview will be anonymous and the recordings are deleted when the thesis is completed by mid 2012.

If you want to be part of the interview, it is nice if you sign the enclosed consent form and give it to me.

If you have any questions please call me on my Tanzanian telephone-number +255 0685017359, or send an email to morten.wang85@gmail.com. You can also contact my supervisor at NSSS, Associate professor Mari Kristin Sisjord at the Department of Cultural and Social Studies at +47 23 26 24 26, or E-mail mari.kristin.sisjord@nih.no.

The study is reported to the Privacy Ombudsman for Research, the Norwegian Social Science Data Services A/S.

Sincerely,

Morten Wang
Olav M. Troviksvei 2, Leil 210
0864 Oslo, Norway

Mari Kristin Sisjord
P.O Box 4014 Ullevål Stadion
0806, Oslo, Norway

Consent Statement:

I have received information about the study of sport, culture & development and want to participate for an interview.

Name..... (CAPITAL LETTERS)

Signature .. Phone/email ..

Vedlegg 4 – Intervjuguide - Ansatte

Sport

- In what way would you describe the way that CHRISC applies sport and education'?
- Do you feel that you (employees) and the volunteers have good control over the project and ability to decide over how CHRISC works/operates in Arusha?
 - In what way/Why not do you think?
- How are the local communities influenced by CHRISC sports initiative?
- How does the CHRISC-idea spread in Tanzania?

Culture:

- How, or in what way does CHRISC mean for the communities/different districts here in Arusha?
- Have there been changes in the community that you know of since CHRISC started its work? (If yes: Can you tell me about them? If no:/Why do you think there has been no specific changes? ---- Follow up questions.
- Do you feel that you can be open about your viewpoints in CHRISC? To what extent does your opinion matter? (Micromanagement from Norway?)
- Any positive sides you want to emphasize?
- Any negative sides you want to emphasize?
- To what extent does CHRISC depend/rest on local knowledge and support?

Development (CHRISC):

- To what extent or in what way do you think you benefit from working in CHRISC as an organization?
 - Yes/No ----- In what way?/ Why don't you benefit?
- How do you think that volunteers and participants benefit from CHRISC?
- Are there needs in the community or among participants/leaders that you think that CHRISC should be working more directly on?
- How do you see the further prospects of CHRISC and the use of sports to help with local development?
- Do you feel that you can use your knowledge and creativity to do your work in a best possible way?
- If something is troubling you in a general sense; Is it easy to talk to your superior (Elly / Mike / Bjarte) or people in the CHRISC-system about suggestions or advice for changes?
- Do you feel ownership towards the project you are a part of?
- Do you see yourself as a true partner in the CHRISC-network?
 - Are there differences between desired goals from KRIK/CHRISC in Norway and your goals for CHRISC here in Tanzania? Conflict?
- Can you come up with or mention anything about what the CHRISC work in Arusha can do to be better, or change in a positive way?

Vedlegg 5 – Intervjuguide – Frivillige

Sport

- How do you feel when you participate in sport?
- How is it to be a sport leader/volunteer in CHRISC?
- Do you feel like you have a certain control/ ability to decide over how the sports in CHRISC are played?
- How are the local communities influenced by CHRISC sports initiative?

Culture:

- How, or in what way does CHRISC mean for youth or others in the communities here in Arusha?
- Have there been changes in the community that you can mention since CHRISC started its work? (If yes: Can you tell me about them? If no:/Why do you think there has been no specific changes? ---- Follow up questions.
- Do you feel that you can express yourself naturally as a volunteer when you are doing CHRISC activities?
- Any positive sides you want to emphasize?
- Any negative sides you want to emphasize?
- How, and if, has CHRISC changed you as a person after you became a volunteer in CHRISC?
- Does Chrisc in your opinion rest on local support and knowledge?

Development (CHRISC):

- If and how do you think you benefit from volunteering in CHRISC?, in addition to being a better player/being a coach?
Yes/No ----- In what way?/ Why don't you benefit?
- How do you think participants benefit?
- Are there needs in the community or among participants/leaders that you think that CHRISC should be working more directly on?
- How do you see the further prospects of CHRISC and the use of sports to help with local development?
- Do you feel pinned down, or can you use your creativity and knowledge to do your work in a best possible way?
- If something is troubling you in a general sense; is it easy to talk to your superior or people in the CHRISC-system about suggestions or advice for changes?
- Do you feel ownership towards the project you are a part of?
- Do you see yourself as a partner in the CHRISC-network?
- Can you come up with or mention anything about what the CHRISC work in Arusha can do to be better/change in a positive way?

